T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI

KUZEYBATI PISIDIA BÖLGESİ (SELEUKEIA, APOLLONIA, TYMANDOS VE KONANA) ALINLIKLI MEZAR STELLERİ

Çağatay ÇELİK
1330231017

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Prof. Dr. Bilge HÜRMÜZLÜ KORTHOLT

ISPARTA-2017

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI

Öğrencinin Adı Soyadı	**Çağatay ÇELİK**
Anabilim Dalı	**Arkeoloji Anabilim Dalı**
Tez Başlığı	**Kuzeybatı Pisidia Bölgesi (Seleukeia, Apollonia, Tymandos ve Konane) Alınlık ve Akroterli Mezar Stelleri**
Yeni Tez Başlığı[1] *(Eğer değişmesi önerildi ise)*	Kuzeybatı Pisidia Bölgesi (Seleukeia, Apollonia, Tymandos ve Konane) Alınlıklı Mezar Stelleri

Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği hükümleri uyarınca yapılan Yüksek Lisans Tez Savunma Sınavında Jürimiz 29/06/2017 tarihinde toplanmış ve yukarıda adı geçen öğrencinin Yüksek Lisans tezi için;

☒ **OY BİRLİĞİ** ☐ **OY ÇOKLUĞU[2]**

ile aşağıdaki kararı almıştır.

☒ Yapılan savunma sınavı sonucunda aday başarılı bulunmuş ve tez **KABUL** edilmiştir.
☐ Yapılan savunma sınavı sonucunda tezin **DÜZELTİLMESİ[3]** kararlaştırılmıştır.
☐ Yapılan savunma sınavı sonucunda aday başarısız bulunmuş ve tezinin **REDDEDİLMESİ[4]** kararlaştırılmıştır.

TEZ SINAV JÜRİSİ	Adı Soyadı/Üniversitesi	İmza
Danışman	Prof. Dr. Bilge HÜRMÜZLÜ KORTHOLT	
Jüri Üyesi	Doç. Dr. Fikret ÖZCAN	
Jüri Üyesi	Doç. Dr. A. Oğuz ALP	
Jüri Üyesi		
Jüri Üyesi		

[1] Tez başlığının DEĞİŞTİRİLMESİ ÖNERİLDİ ise yeni tez başlığı ilgili alana yazılacaktır. Değişme yoksa çizgi (-) konacaktır.
[2] **OY ÇOKLUĞU** ile alınan karar için muhalefet gerekçesi raporu eklenmelidir.
[3] **DÜZELTME** kararı için gerekçeli jüri raporu eklenmeli ve raporu tüm üyeler imzalamalıdır.
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM-ÖĞRETİM VE SINAV YÖNETMELİĞİ Madde 28-(4) Tezi hakkında **DÜZELTME** kararı verilen öğrenci sınav tarihinden itibaren en geç üç ay içinde gereğini yaparak tezini aynı jüri önünde yeniden savunur.
[4] Tezi **REDDEDİLEN** öğrenciler için gerekçeli jüri raporu eklenmeli ve raporu tüm üyeler imzalamalıdır. Tezi reddedilen öğrencinin enstitü ile ilişiği kesilir.

T.C.

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YEMİN METNİ

Yükseklisans tezi olarak sunduğum "KUZEYBATI PİSİDİA BÖLGESİ (SELEUKEİA, APOLLONİA, TYMANDOS VE KONANA) ALINLIKLI MEZAR STELLERİ" adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Bibliyografya'da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim.

Çağatay ÇELİK

29.06.2017

ÖZET

KUZEYBATI PISIDIA BÖLGESİ (SELEUKEIA, APOLLONIA, TYMANDOS VE KONANA) ALINLIKLI MEZAR STELLERİ

Çağatay ÇELİK

Süleyman Demirel Üniversitesi, Arkeoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 159 Sayfa, Isparta, Haziran 2017

Danışman: Prof. Dr. Bilge HÜRMÜZLÜ KORTHOLT

Kuzeybatı Pisidia Bölgesi'nin doğal sınırlarını oluşturan coğrafi etmenler; doğuda Eğirdir Gölü, kuzeyde Karakuş Dağları, güneyde Davras Dağı ve Akdağ, batıda ise Burdur Gölü ve Söğüt Dağları'nın doğu uzantısıdır. Bu doğal sınırlar içerisinde Konane, Apollonia, Tymandos ve Seleukeia Sidera Antik Kentleri yer almaktadır.

Pisidia veya Pisidia'nın en azından bir bölümü uzun tarihsel süreçte Phryg ve Lydia; daha sonraları ise tüm Anadolu toprakları gibi önce Pers daha sonra ise Makedonların egemenliğinde kalmıştır. Roma; M.Ö. 25 yılında Orta Anadolu kesimlerini ve Pamphylia'yı birleştirerek Provincia Galatia'yı kurmuş ve kendisine bağlı olan bu eyaletin sınırları içerisine Pisidia'yı da katmıştır. Kuzeybatı Pisidia Bölgesi, yukarıda belirtildiği üzere farklı tarihsel ve politik süreçlere sahiptir. Bunun sonucu olarak farklı sosyal ve kültürel etmenler, bölgede etkinliğini evrilerek sürdürmeye devam etmiştir.

Mezar stelleri, ölen kişiyi tanımlayan ve anısı için mezarına dikilen nesnelerdir. Mezar stellerinin üzerinde yer alan figürler, motifler ve süslemeler, bize dönemin mimari-ölü gömme gelenekleri ilişkisi ve uygulamaları hakkında bilgiler sunmaktadır.

Kuzeybatı Pisidia Bölgesi Roma Dönemi'nde sıklıkla Alınlıklı Mezar Stelleri'nin kullanım gördüğü çeşitli araştırma ve çalışmalar sonucunda ele geçen örneklerden yola çıkarak anlaşılmaktadır. Mezar stellerinde alınlık kullanımı ise Arkaik Dönem'den itibaren karşımıza çıkmaktadır. Alınlıklı Mezar Steli Tipi'nin ise özellikle Hellenistik Dönem'den itibaren Anadolu'da yaygın olarak kullanıldığı bilinmektedir. Bu sebeple Kuzeybatı Pisidia Bölgesi'nde yer alan Konana, Apollonia, Tymandos, Seleukeia Sidera Antik Kentleri ve etki alanlarında bulunan Roma Dönemi'ne ait Alınlıklı Mezar Stelleri stilistik ve tipolojik olarak tez kapsamında incelenmiştir.

ABSTRACT

NORTHWESTERN PISIDIAN REGION (SELEUKEIA, APOLLONIA, TYMANDOS AND KONANA) FUNERARY STELES WITH PEDIMENT

Çağatay ÇELİK

Suleyman Demirel University, Department of Archeology, Master's Thesis, 159 pages, Isparta, July 2017

Supervisor: Prof. Dr. Bilge HÜRMÜZLÜ KORTHOLT

The geographical elements that constitute the Northwestern Pisidian Region are the Lake Egirdir in the east, Karakuş Mountains in the north, Davras Mountain and Akdağ Mountain in the south, and northern tip of Lake Burdur and eastern part of the Söğüt Mountains in the west. Antique cities of Conana, Apollonia, Tymandos and Seleukeia are located within these natural borders.

Pisidia, or at least a part of Pisidia, were under the rule of Phryg and Lydia, and later, like the rest of Anatolia, under the rule of Persians and Macedonians respectively, in the long course of history. Rome united the lands around the Central Anatolia and Pamphylia in 25 BC and founded the Provincia Galatia, and annexed Pisidia to this province that wholly belonged to it. Northwestern Pisidian Region, as indicated above, experienced various historical and political processes. As a result, different social and cultural elements continued to survive in the region, undergoing significant evolutions.

Funerary stele, which are among the implementations relating death, are objects that represent the dead person and they were erected for the memory of the dead. Figures, decorations and objects carved on the funerary stele provide us with precious data on how architechtural implemented the elements that they adopted or borrowed from death rituals.

In the light of the information acquired from the samples gathered during several research studies and works conducted in the Northwestern Pisidia Region, it is understood that funerary stele with Pediment and Acroterium were the ones most frequently preferred during the Roman Period. The use of pediments on the funerary stele is traced back to Archaic Period. Funerary stele with Pediment and Acroterium, on the other hand, are known to have gained popularity in Anatolia beginning from the Hellenistic Period. Therefore, Antique cities of Conana, Apollonia, Tymandos and Seleukeia and Funerary stele with Pediment and Acroterium inherited from the Roman Period that are located within the scope of their influence will be stylistically and typologically examined in the current study based on cultural interaction and historical development.

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI ..... **ii**

YEMİN METNİ ..... **iii**

ÖZET ..... **iv**

ABSTRACT ..... **v**

İÇİNDEKİLER ..... **vi**

KISALTMALAR DİZİNİ ..... **ix**

HARİTALAR DİZİNİ ..... **x**

LEVHALAR DİZİNİ ..... **x**

ÖNSÖZ ..... **xiii**

GİRİŞ **1**

BİRİNCİ BÖLÜM

KUZEYBATI PİSİDİA BÖLGESİ

1.1. Kuzeybatı Pisidia Bölgesi Araştırma Tarihçesi **5**

1.2. Coğrafi Konum **8**

1.3. Tarihsel Çerçeve **8**

1.3.1. Seleukeia Antik Kenti **10**

1.3.2. Apollonia Antik Kenti **11**

1.3.3. Tymandos Antik Kenti **12**

1.3.4. Konana Antik Kenti **13**

İKİNCİ BÖLÜM

ALINLIKLI MEZAR STELLERİ

2. Alınlıklı Mezar Stelleri **15**

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ALINLIKLI MEZAR STELLERİ TİPOLOJİSİ

3. Alınlıklı Mezar Stelleri Tipolojisi 19

3.1. Tip 1- Girland Motifli Mezar Stelleri **19**

3.1.1. Tip 1-A (Sade Girlandlı Steller) **19**

3.1.2. Tip 1-B (Salkımlı Steller) **20**

3.1.1. Tip 2- Figürlü Mezar Stelleri **20**

3.2.1. Tip 2-A (Büst Figürlü Steller) **21**

3.2.2. Tip 2-B (Tam Figürlü Steller) **21**

3.3. Tip 3- Yazıtlı – Bezemesiz Mezar Stelleri **22**

3.3.1. Tip 3-A (Disk Motifli Steller) **22**

3.3.2. Tip 3-B (Rozet Motifli Steller) **22**

3.3.3. Tip 3-C (Motifsiz Steller) **22**

3.4. Tip 4 (Kalkan Motifli Steller) **23**

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

FİGÜR ve MOTİFLERİN İNCELENMESİ

4.1. Figürler **24**

4.1.1. Tamamı Tasvir Edilen Figürler **24**

4.1.2. Büst Şeklinde Tasvir Edilen Figürler **28**

4.2. Girlandlar **30**

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ

5. Sonuç **34**

KAYNAKLAR **44**

KATALOG **51**

HARİTALAR 121

GRAFİKLER..... 128

LEVHALAR 130

KISALTMALAR DİZİNİ

A. g. e.	Adı Geçen Eser
A. g. m.	Adı Geçen Makale
A. g. t.	Adı Geçen Tez
AMS	Apollonia (Mordaeum) Mezar Steli
Bkz.	Bakınız
Cm.	Santimetre
D.	Derinlik
Dp.	Dipnot
G.	Genişlik
Har.	Harita
Kat. No.	Katalog Numarası
Km.	Kilometre
KMS	Konana (Conana) Mezar Steli
Lev.	Levha
M.Ö.	Milattan Önce
M.S.	Milattan Sonra
M.	Metre
Res.	Resim
S.	Sayfa
SMS	Seleukeia (Seleuceia) Mezar Steli
TMS	Tymandos Mezar Steli
Vol.	Volume
Y.	Yükseklik

HARİTALAR DİZİNİ

Harita 1. Kuzeybatı Pisidia Bölgesi 122

Harita 2. Pisidia Bölgesi Alınlıklı Mezar Stelleri Dağılımı. 123

Harita 3. Konana Antik Kenti Nekropolis Alanları. 124

Harita 4. Pisidia Bölgesi Alınlıklı Mezar Stelleri Dağılımı. 125

Harita 5. Pisidia Bölgesi Alınlıklı Mezar Stelleri Dağılımı. 126

Harita 6. Pisidia Bölgesi Alınlıklı Mezar Stelleri Dağılımı. 127

GRAFİKLER DİZİNİ

Grafik 1. Kuzeybatı Pisidia Bölgesi Mezar Stelleri Sayısal Dağılımı. 129

LEVHALAR DİZİNİ

Levha 1. Kat. No. KMS 1-2 122

Levha 2. Kat. No. KMS 3-4 123

Levha 3. Kat. No. KMS 5-6 124

Levha 4. Kat. No. KMS 7-8 125

Levha 5. Kat. No. KMS 9-10 126

Levha 6. Kat. No. KMS 11-12 127

Levha 7. Kat. No. KMS 13-14 128

Levha 8. Kat. No. KMS 14-15 129

Levha 9. Kat. No. KMS 16-17 130

Levha 10. Kat. No. KMS 18-19 131

Levha 11. Kat. No. KMS 20-21 132

Levha 12. Kat. No. KMS 22-23-24-25-26 133

Levha 13. Kat. No. KMS 27-28-29-30 134

Levha 14. Kat. No. KMS 31-32-33-34 135

Levha 15. Kat. No. KMS 35-36-37-38-39 136

Levha 16. Kat. No. KMS 40-41-42-43 137

Levha 17. Kat. No. KMS 44-45-46-47 138

Levha 18. Kat. No. KMS 48-49-50-51 139

Levha 19. Kat. No. KMS 52-53-54 140

Levha 20. Kat. No. SMS 1-2-3 141

Levha 21. Kat. No. SMS 4-5-6 142

Levha 22. Kat. No. AMS 1-2 143

Levha 23. Kat. No. AMS / 3-4 TMS 1 144

Levha 24. Kat. No. TMS 2-3-4..... 145

Levha 25. Kat. No. KMS 13 / AMS 3 Detay 146

Levha 26. Kat. No. KMS 19 Alınlık Detay / KMS 45 Disk Motifi Detay / KMS 46 Rozet Motifi Detay..... 147

Levha 27. Kat. No. KMS 19 Arka ve Yandan Görünüş..... 148

ÖNSÖZ

Her zaman yanımda olan canım ailem başta olmak üzere, beni arkeoloji ile tanıştıran, sonsuz desteklerini benden esirgemeyen değerli hocam ve danışmanım Prof. Dr. Bilge HÜRMÜZLÜ KORTHOLT'a sonsuz teşekkür ederim.

Lisans hayatımdan bu yana üzerimde emeği geçen Doç. Dr. Fikret ÖZCAN ve Doç. Dr. Murat FIRAT'a, tez çalışmalarım kapsamında yer alan epigrafik çalışmalara katkısı ile bana destek olan Yrd. Doç. Dr. Asuman COŞKUN ABUAGLA'ya, desteklerinden ötürü Özgür PERÇİN ve İlkay ATAV KÖKER'e teşekkür etmek isterim.

"Kuzeybatı Pisidia Bölgesi (Seleukeia, Apollonia, Tymandos ve Konane) Alınlık ve Akroterli Mezar Stelleri" isimli tez çalışmamı 4594-YL1-16 no.lu proje ile maddi anlamda destekleyen Süleyman Demirel Üniversitesi Bilimsel Araştırma Koordinasyon Birimine (BAP), Koç Üniversitesi Suna&İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Merkezi'ne teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca, tez çalışmamı izinleri ile destekleyen Isparta Müze Müdürlüğü'ne teşekkür ederim.

Son olarak, Arkeoloji yolculuğuna beraber başladığım değerli dostum ve yol arkadaşım Uygar HECEBİL'e, tez kapsamında ele alınan buluntuların tespiti konusunda yardımlarını ekibimizden esirgemeyen rahmetli Osman PEKTAŞ'a ve İlker GÜNAYDIN başta olmak üzere tüm Isparta Arkeolojik Surveyi ekibine teşekkür ederim.

29.06.2017, ISPARTA

GİRİŞ

Bu çalışmada Kuzeybatı Pisidia Bölgesi'nde yer alan Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait alınlıklı mezar stellerinin detaylı bir şekilde araştırılması ve incelenmesi amaçlanmıştır. "Alınlıklı Mezar Stelleri", genel hatlarıyla dikdörtgen bir formda olan yerel taş ya da mermerin tepe noktasında üçgen bir alınlığın betimlendiği stellerdir. Bu haliyle mimari bir yapının ön cephesini andırırlar. Küçük Asya'da birbirinden farklı coğrafi bölgelerde örneklerine rastladığımız "Alınlıklı Mezar Stelleri" hakkında günümüze kadar yapılmış herhangi bir tipolojik sınıflama bulunmamaktadır. Her araştırmacı söz konusu stelleri tanımlarken alınlıklı veya pedimentli steller olarak adlandırmış ancak herhangi bir alt bir sınıflandırmaya gitmemiştir. Antik Dönem inanç sistemlerinde mezar yerinin unutulmaması ve yakınları tarafından gömüldükten sonra ziyaret edilebilmesi büyük önem taşımaktadır. Mezar yerinin işaretlenmesi de bu sebeple önem kazanmaktadır. Antik Dönem'de mezarların işaretlenmesi için mezar stelinin kullanımı en yaygın olarak görülen yöntemdir. Attika'da M.Ö. 7. yüzyılın ikinci yarısından itibaren mezarlarda stel kullanımının tercih edildiği bilinmektedir[1].

Mezar Stelleri, ölen kişiyi tanımlayan ve anısı için mezarına dikilen nesnelerdir. Mezar stellerinde yer alan yazıtlardan bilindiği üzere, genellikle kişinin adının yer aldığı ve diktirilen tarafından ölen kişinin anısına veya sevenleri tarafından yaptırıldığı bilinmektedir. Mezar stellerinde alınlık kullanımı Arkaik Dönem'den itibaren karşımıza çıkmaktadır[2]. Kıta Yunanistan ve Küçük Asya'da karşılaşılan alınlıklı mezar steli formu pek çok merkezde yoğun olarak ele geçmiştir. "Alınlıklı Mezar Steli" tipinin özellikle Hellenistik Dönem'den itibaren Küçük Asya'da yaygın olarak kullanıldığı bilinmektedir[3].

Kuzeybatı Pisidia Bölgesi'nde de alınlıklı mezar steli geleneğine erken dönemlerden itibaren rastlanmaktadır. Tymandos Antik Kenti'ne yaklaşık 10 km

[1] Bilge Hürmüzlü, *Eski Yunan¨da Ölü Gömme Gelenekleri*, Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Yayınları, İstanbul, 2008a, s. 30-32.
[2] Gerdhard Neumann, *Probleme des griechischen Weihreliefs*, Tubingen, 1979, s. 31, Taf. 17a.
[3] Murat Çekilmez, "Tire Müzesi'nden Hellenistik ve Roma Dönemi Mezar Stelleri", Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Aydın, 2008, 28; Bilal Söğüt, "Eumeneia Mezar Tipleri ve Ölü Gömme Gelenekleri Üzerine Genel Bir Değerlendirme" Bilal Söğüt (ed.), *Eumenia, Şeyhlü-Işıklı*, 2011, s. 83-84, Res. 22-24.

uzaklıkta bulunan Delipınar Tümülüsleri'ne ait olduğu bilinen ve M.Ö. 6. yüzyıla ait bir stel, bugün Isparta Müzesi'nde yer almaktadır[4]. Çeşitli tip ve bezeme unsurlarına sahip bu nesneler genellikle yerel taşlardan ya da mermerden, farklı ölçülerde ve bezeme unsurları kullanılarak tarihsel süreç içerisinde kullanılmışlardır.

Pisidia Bölgesi'nde ise söz konusu stellerin tespiti konusunda; 1933'te Buckler ve ekibi, Apollonia ve Tymandos çevresinde, 1996 yılında Corsten, Kibyra ve çevresinde epigrafik araştırmalar yürütmüş, Özsait ise 1996 ve 2009 yıllarında Isparta ve çevresinde yürüttüğü yüzey araştırmaları sonucunda bu tip mezar stellerini tespit etmişdir. 2009 yılından itibaren Iversen, Isparta Arkeolojik Yüzey Araştırması kapsamında Konana Antik Kenti ve çevresinden ele geçen stelleri epigrafik olarak ele almış, 2010 yılında Aytaçlar Isparta Müzesi'nde bulunan mezar stellerini, Coşkun Abuagla Apollonia Antik Kenti'ne ait stelleri epigrafik açıdan ele alarak incelemiş ve yayınlamışlardır[5].

Kuzeybatı Pisidia Bölgesi'nde kullanılan stellerin, benzerlik ve farkları irdelenerek ayırt edici özellikleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Şematik (alınlık, akroter, plaster ve rozet kullanımı açısından) olarak benzer özellikler sergileyen Kuzeybatı Pisidia dışındaki bölgelerde de bulunan bu steller, tercih edilen süsleme unsurları ışığında, tipolojik bir çalışma yapılarak irdelenmiştir. Kuzeybatı Pisidia Bölgesi'nde yer alan Konana, Apollonia, Tymandos ve Seleukeia Antik Kentleri'ne ait olduğu bilinen steller incelenerek, bölge içerisinde yer alan, birbirinden farkı yerleşimler içerisindeki geleneksel yapı ve farklılıklar da tespit edilmeye çalışılacaktır.

---

[4] Delipınar Tümülüsleri ile ilgili detaylı bilgi için bkz. Bilge Hürmüzlü, "Pisidia'da "Gömü Geleneklerinin" Işığında Kültürler Arası ilişkiler", *Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 15, 2007 s. 1-22; Bilge Hürmüzlü, "New Investigations at Pisidian Tymandos: Results of the Isparta Archaeological Survey", *Colloquium Anatolicum (Anadolu Sohbetleri) VIII*, 2009, s. 199-233.

[5] Pınar Özlem Aytaçlar, "Some Unpublished Incriptions in the Isparta Museum", *ADALYA XIII*, 2010, s. 223-241; William Hepburn Buckler - William M. Calder - William Keith Chambers Guthrie, *Monumenta Asiae Minoris Antiqua IV, Monuments and Documents from Eastern Asia and Western Galatia*, Manchester, 1933, Plate 70; Thomas Corsten, "Kybra", *AST* 14, Cilt 1, 1996, s. 71; Mehmet Özsait – Guy Labarre – Nesrin Özsait, "Timbriada et Tynada (Pisidie)", *ADALYA* XII, 2009, s. 197-221; Mehmet Özsait, "2007 Yılı Burdur, Isparta ve Antalya İlleri Yüzey Araştırmaları", *AST* 26, 2. Cilt, 2008, s.366; Mehmet Özsait - Hamdi Şahin, "1996 Yılı Isparta ve Çevresi Yüzey Araştırmaları", *AST* 15, 2. Cilt, 1998, 137; Asuman Coşkun Abuagla, "The Cult of Meter Theon in Pisidian Conana", *Gephyra 10*, 2013, s. 132-134; Paul A. Iversen, "Inscriptions from Pisidian Konane (Conana) and the Surrounding Area", *Epigraphica Anatolica 45*, 2012, s. 105-151.

Bu çalışmanın konusunu oluşturan Kuzeybatı Pisidia Roma İmparatorluk Dönemi Alınlıklı Steller, biçimsel olarak benzerlikler gösterse de kendi içinde farklı bir tipolojiye sahiptir. Örneğin, yanlarda plaster kullanımı, akroterde kullanılan motif çeşitleri farklılıklar gösterebilmektedir. Bu sebeple tek bir tipin genel ve yerel farklılıkları ortaya koyabilmesi açısından incelenmesi gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın konusunu oluşturan mezar stellerinin tespit edilebilmesi amacıyla hem arazi hem de müze çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Arazi çalışmaları Süleyman Demirel Üniversitesi Isparta Arkeolojik Surveyi (IAS) tarafından 2008-2016 tarihleri arasında yürütülen Gönen, Uluborlu, Atabey ve Senirkent İlçeleri'nde yürütülmüştür.

Arazi çalışmaları antik yerleşim alanları (Konana, Seleukeia, Apollonia, Tymandos) ve çevresi, devşirme malzemenin sıkça kullanıldığı yapılar (Örneğin Atabey Ertokuş Medresesi), köy ve mahallelerde bulunan ahşap-kerpiç malzemeden yapılmış evler sistematik olarak ziyaret edilerek taranmıştır. Bunun yanı sıra literatür çalışmaları sonucu elde edilen veriler dikkate alınarak önceden tespit edilen steller de yeniden incelenmiştir.

Araştırma kapsamında yürütülen müze çalışmalarında Isparta ve Uluborlu Müzeleri'nde bulunan envanterlik ya da etütlük olarak kayda geçen, Kuzeybatı Pisidia Bölgesi'nden (Apollonia, Tymandos, Seleukeia ve Konana Antik Kentleri) ele geçtiği kesin olarak bilinen alınlıklı mezar steli örnekleri incelenerek katalog çalışmalarına dahil edilmiştir.

Tez çalışması kapsamında "Alınlıklı Mezar Stelleri" hakkında detaylı bir inceleme yapılmıştır. Stellerin Munsell Taş Kataloğu vasıtasıyla renk grupları, File Maker Pro Advanced programı ile kataloglanması gerçekleştirilmiştir. Katalogda yer alan stellerin fotoğrafları çekilmiş ve ölçüleri alınmıştır.

Birinci Bölüm'de Alınlıklı Mezar Stelleri'nin bulunduğu Kuzeybatı Pisidia Bölgesi'nin coğrafi konumu, tarihsel süreçte oynadığı rol, bölge hakkında daha önce yürütülen araştırmalara değinilmiştir. Pisidia Bölgesi'nde bu stellerin ele geçtiği merkezler, tez konusunu oluşturan kentler haritalandırılmış ve görsel olarak sunulmuştur.

İkinci Bölüm’de mezar stellerinin tanımı, hangi tarihlerde kullanılmaya başladığı, farklı bölgelerden ele geçen örnekler ve “Alınlıklı Mezar Stelleri” üzerine yapılan araştırmalara değinilmiştir.

Üçüncü Bölüm’de Kuzeybatı Pisidia Bölgesi’ne ait “Alınlıklı Mezar Stelleri” tipolojik olarak ele alınmıştır. Kendi içerisinde bir gruplama yapılarak ayırt edici unsurlar yardımıyla ana gruplar ve alt gruplar olmak üzere sınıflandırılmıştır.

Dördüncü Bölüm’de steller üzerinde tasvir edilen figürlerin ve girlandların incelenmesi ele alınmıştır. Böylelikle daha detaylı tarihlendirme imkanı bulunmuştur.

Beşinci Bölüm’de ise tez çalışması boyunca elde edilen tüm veriler (Tarihleme, tipoloji, benzerlik ve farklılıklar) değerlendirilerek elde edilen sonuçlar açıklanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KUZEYBATI PİSİDİA BÖLGESİ

1.1. Kuzeybatı Pisidia Bölgesi Araştırma Tarihçesi

Kuzeybatı Pisidia Bölgesi 1800'lü yıllardan itibaren seyyahlar ve bilim adamları tarafından tanıtılmış ve antik kentlerin lokalizasyonunu yapmaya yarayacak yazıtlar epigrafik ve tarihsel açılardan değerlendirilmiştir[6]. Ancak, bu yerleşmelerin birçoğunda detaylı ve sistemli araştırmalar 1970'li yıllardan sonra gerçekleştirilmeye başlanmıştır.

Antik kaynakların sağladığı veriler ve bölgede yıllardan beri yürütülen yüzey araştırmaları[7], Kuzeybatı Pisidia Bölgesi yerleşmelerinin lokalizasyonu seyyahların, arkeolog ve epigrafların araştırmalarına dayanmaktadır.

Kuzeybatı Pisidia Kentleri`nden ilk keşfedilen Apollonia'dır (Harita 1). Dönemin İzmir İngiltere konsolosluğunu yapan F. V. J. Arundell, 1833 yılında çıktığı yolculuk sırasında, Uluborlu'ya uğramış ve kalede karşılaştığı bir yazıttan hareketle Antik Apollonia Mordiaeum'u lokalize etmiştir. Ayrıca Uluborlu çevresinde yaptığı incelemeler sonucu bazı yapı kalıntılarına da ulaşmıştır[8]. 1837 yılında William John Hamilton da yaptığı ziyaretinde kentin kalıntılarına ve birçoğu Arundell tarafından kopyalanmış yazıtlarla karşılaşmıştır[9]. Apollonia ve civarında 19. yüzyıl sonlarına kadar süren çalışmalarda çok sayıda epigrafik ve nümismatik bulgu ele geçirmiştir, bu

---

[6] Francis Vyvyan Jago Arundell, *Discoveries in Asia Minor, Including a Description of the Ruins of Several Ancient Cities and Escpecially Antioch of Pisidia I-II*, London, 1834, s. 236, 241-246; Charles Texier, *Küçük Asya-Coğrafyası, Tarihi ve Arkeolojisi II*, Enformasyon ve Dökümantasyon Hizmetleri Vakfı, Ankara, 2002, s. 401; John Anthony Cramer, *A Geographical and Historical Description of Asia Minor*, Oxford, 1832, s. 306; Gustav Hirschfeld, *Vorläufiger Bericht über eine Reise im südwestlichen Kleinasien*, Berlin, 1879, 304; Hans Rott, *Kleinasiatische Denkmäler aus Pisidien, Pamphylien, Kappadokien und Lykien*, Leipzig, 1908, s. 3-4.

[7] Bilge Hürmüzlü v.d., "Isparta Arkeolojik Surveyi 2010 Yılı Çalışmaları: Konane (Conana)", *AST* 29, Cilt 1, 2012, s. 1-10; Bilge Hürmüzlü, "Isparta Arkeolojik Surveyi 2009 Yılı Çalışmaları: Konane (Conana)", *AST* 28, Cilt 2, 2011, s. 163-173; Mehmet Özsait, "1997 Yılı Isparta ve Çevresi Yüzey Araştırmaları", *AST* 16, Cilt II, 1998, s. 77-89; Buckler - Calder – Guthrie, a.g.e., s. 45-82.

[8] Arundell, a.g.e., s. 236, s. 241-246.

[9] William John Hamilton, *Researches in Asia Minor, Pontus and Armenia: with Some Account of Their Antiquities and Geology*, 1842, s. 361-363, 489-491, no. 450-455.

belgeler kentin Pisidia için önemine işaret etmesi bakımından oldukça önemlidir. H. Rott, 1906 yılındaki Anadolu gezisinde Apameia'yı Apollonia'ya bağlayan bir Roma yolu üzerinde yer alan ve Pisidia sınırını belirten bir mil taşına rastladığından sözetmektedir[10]. Rott, ayrıca kentte Asylum hakkı bulunan Men Askanios Tapınağı'nın kutsal sınırını hakkında da görüş bildirmektedir[11]. 2000 yılında T. Drew-Bear tarafından Apollonia Antik Kenti ve çevresindeki yazıtlar incelenmiş,[12] 2009 yılında ise M. Özsait tarafından "Pisidia Yüzey Araştırması" kapsamında araştırmalar yürütülmüştür[13]. Son olarak kentte Süleyman Demirel Üniversitesi Isparta Arkeolojik Surveyi (IAS) kapsamında 2014 yılında genel (extensive) survey uygulanarak bir yüzey araştırması yürütülmüştür[14].

Sterrett tarafından bölgede yürütülen araştırmalarda Tymandos Antik Kenti'nin statüsüne işaret eden yazıtlara rastlanmıştır (Harita 1) [15]. Sterrett dışında yakın dönemde Tymandos ve çevresinde M. Özsait, daha sonra Süleyman Demirel Üniversitesi Isparta Arkeolojik Surveyi (IAS) ekibi tarafından 2008 yılından itibaren farklı aralıklarla incelemelerde bulunulmuştur[16].

Seleukeia Antik Kenti'nin lokalizasyonu hakkında Ritter, Eğirdir'de olması gerektiğini düşünmüştür[17]. Antik kaynakların verdiği kısıtlı bilgiler sebebiyle kent epigrafik ve nümismatik bulgular vasıtasıyla lokalize edilmiştir. Hirschfeld ise Seleukeia Kenti`nin ismini Sagalassos'ta bir yazıt üzerinde okumuştur. 1874'te kenti ziyaret etmiş ve Hisar Tepe'nin güneyindeki "Selef" mevkiinin isimsel benzerliğinden hareketle buranın Seleukeia olduğunu varsaymıştır (Harita 1). Köyde bulduğu bir yazıt

[10] Rott, a.g.e., s. 3-4.
[11] Rott, a.g.e., s. 5, 348-351.
[12] Thomas Drew-Bear, "Phrygia, Pisidia ve Lyconia'da Epigrafik Yüzey Araştırmaları", *AST* 21, Cilt II, 2003, s. 134.
[13] Mehmet Özsait - Nesrin Özsait - İsmail Baytak, "2008 Yılı Isparta ve Burdur Yüzey Araştırmaları", *AST* 27, Cilt II, 2010, s. 419; Mehmet Özsait - Nesrin Özsait, "2009 Yılı Isparta ve Burdur İlleri Yüzey Araştırmaları", *AST* 28, Cilt II, 2010, s. 42.
[14] Bilge Hürmüzlü v.d., "Isparta Arkeoloji Surveyi 2014 Yılı Çalışmaları", AST 33, Cilt I, 2016, s. 529-535.
[15] John Robert Sithlington Sterrett, *An Epigraphical Journey in Asia Minor,* Papers of the American School of Classical Studies at Athens 2, Boston, 1888.
[16] Mehmet Özsait, "1987 ve 1988 Yılı Senirkent Çevresi Tarihöncesi Araştırmaları", *AST* 7, 1990, s. 381-390; Bilge Hürmüzlü, "Isparta Arkeolojik Surveyi 2008 Yılı Çalışmaları", *AST* 27, Cilt I, 2010, s. 65-76.
[17] Karl Ritter, *Die Erdkunde im Verhältniss zur Natur und zur Geschichte des Menschen II,* Berlin, 1859, s. 452.

sayesinde kentin kesin olarak yerini tespit etmiştir[18]. H. Rott tarafından da ziyaret edilen kent, Roma İmparatorluk Dönemi'nden sonra iskân edilmemiş olarak tanımlanmıştır[19]. Yerleşme çevresindeki höyüklerde M. Özsait tarafından gerçekleştirilen yüzey araştırmaları dışında[20]; Isparta Arkeoloji Müzesi ve O. Bingöl'ün bilimsel danışmanlığında 1993 yılında bir kazı çalışması yürütülmüştür[21]. Bölgede 2008 yılından bu yana ise Isparta Arkeolojik Surveyi tarafından yüzey araştırmaları gerçekleştirilmektedir[22].

Konana hakkındaki ilk araştırmalar Alman tarihi coğrafya profesörü G. Hirschfeld'in, 1874 yılında Isparta Yaylası'nın kuzey-batı kısmında yaptığı incelemeler sonucunda başlamıştır. Konana'yı, "Conana" adının bugünkü Gönen'e benzerliğinden hareketle lokalize etmiştir (Harita 1)[23]. Ayrıca bu ziyaret sırasında mimari yapılara ait bloklar ve devşirme malzeme olarak kullanılmış yazıtlara rastladığını da belirtmiştir[24]. M. Collignon, Isparta'da Konana'dan (Conana) geldiğini tespit ettiği bir yazıt parçası ile karşılaşmıştır[25]. Kentin ismini taşıyan yazıt bulunamamasına rağmen Hirschfeld tarafından yapılan lokalizasyon genel olarak kabul görmüş ve L. Robert'in Gönen'in birkaç kilometre doğusundaki İğdecik Köyü'nde bulduğu Konana'nın (Conana) ismini taşıyan mil taşı ile kesinleşmiştir[26]. H. Rott ise 1906 yılında yaptığı gezide Konana'ya (Conana) uğradığından ve burada bir Roma yolu ile karşılaştığından söz etmektedir[27]. 2009 yılından bu yana Konana (Conana) Antik Kenti ve çevresindeki çalışmalar Isparta

[18] Hirschfeld, a.g.e., s. 312-314.
[19] Rott, a.g.e., s. 10.
[20] Mehmet Özsait, "1984 ve 1985 Yılı Isparta Çevresi Tarihöncesi AraÇtırmaları", *AST* 4, 1986, s. 323-335.
[21] Durmuş Kaya, "Die Theaterausgrabung von Seleucia Sidera (Klaudioseleukeia)", *Asia Minor Studien* 34, 1999a, s. 163-174; Durmuş Kaya, "Seleuceia Sidera", *I. Uluslararası Pisidia Antiocheia Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, 1999b, s. 35-46; Orhan Bingöl, "Seleukeia Sidera", *Anatolia (Anadolu)*, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi 75. Yıl Armağanı, Ankara, 2012, s. 457-470.
[22] Bilge Hürmüzlü, "Seleukeia Sidera Antik Kenti", *TEBE Haberler*, Sayı 26, 2008b, s. 12-13.
[23] Hirschfeld, a.g.e., s. 304.
[24] Hirschfeld, a.g.e., s. 316.
[25] Maxime Collignon, "Inscriptions de Pisidie et de Pamphylie", *Bulletin de Correspondance Hellénique"*, S. 3, 1879, s. 343.
[26] Bilge Hürmüzlü - Andrea De Giorgi - Paul A. Iversen, "New Research in Northwestern Pisidia: Ancient Konane (Conana) and its Territory", *CollAn*, S. VIII, 2009, s. 244.
[27] Rott, a.g.e., s. 82.

Arkeolojik Yüzey Araştırması kapsamında hem arkeolojik hem de epigrafik olarak sürdürülmektedir[28].

1.2. Coğrafi Konum

Günümüzde "Göller Yöresi" olarak bilinen bölgenin adı Antik Dönem'de "Pisidia" olarak tanımlanmaktadır. Antik Dönem'de Pisidia Bölgesi'ne komşu olan bölgeler; kuzey ve kuzeybatıda Phrygia, doğuda Lykaonia, batıda Milias ve Kabalia, güneyde Pamphylia, güneydoğuda Isauria ve Kilikia Bölgeleri'dir. Pisidia Bölgesi ile diğer komşu bölgelerin birbirinden ayrılması coğrafi etmenlere bağlı olarak gerçekleşmiştir. Sınırları birçok kez değişmiş olmasına karşın coğrafi olarak Burdur, Eğirdir ve Beyşehir Gölleri'ni içine alan, güneyde Toroslar, kuzeyde ise Karakuş Dağları ile sınırlanan coğrafi bölge olarak tanımlanabilir. Öyle ki Antik yazarlardan Strabon Pisidia Bölgesi'ni tanımlarken bu coğrafi etmenlere değinerek "Pisidialılar Pamphylia Ovası'nı çeviren dağlık arazide oturuyorlardı" şeklinde tanımlamaktadır[29].

Kuzeybatı Pisidia Bölgesi'nin coğrafi sınırları ise doğuda Eğirdir Gölü, kuzeyde Karakuş Dağları, güneyde Davras Dağı ve Akdağ, batıda ise Burdur Gölü ve Söğüt Dağları'nın doğu uzantısıyla sınırlanmıştır. Bölge, bu coğrafî konumuyla Phrygia ve Pisidia'nın güneyi arasındaki doğal sınırın içerisinde kalmakta ve iki bölge arasındaki geçişi sağlamaktadır. Bu doğal sınırlar içerisinde Konana, Apollonia, Tymandos ve Seleukeia Antik Kentleri yer almaktadır. Kuzeybatı Pisidia Bölgesi'nde konumlanan bu dört kentten Apollonia ve Tymandos Kapı Dağı'nın kuzeyinde, Konana (Conana) ve Seleukeia ise güneyinde konumlanmıştır (Harita 1).

1.3. Tarihsel Çerçeve

Pisidia Bölgesi tarihsel süreç içerisinde öncelikle Phryg, Lydia ve Pers; Büyük İskender'in Küçük Asya topraklarına gelmesi ile de Makedon egemenliği altında kalmıştır. Makedonlara kadar olan süreçte Phryg, Lydia ve Pers etkisinin bölgenin ne kadarı üzerinde hakimiyet sağladığı henüz netlik kazanmamıştır.

[28] Hürmüzlü vd., 2016, s. 529-546, Coşkun Abuagla, a.g.m., s. 132-134.
[29] Strabon, 12.7.1-2.

Birden çok kültürel etmenin bulunduğu Pisidia Bölgesi, Roma İmparatorluğu'nun bölgeye gelişine dek kontrol etmesi oldukça güç bir bölge olmuştur. III. Attalos'un M.Ö. 133'te ölümü ve krallığını Roma Devleti'ne devretmesiyle birlikte, M.Ö.129-123 tarihleri arasında Pergamon Territoriumu'nun büyük bölümü Roma'nın Asia Eyaleti'ne (Provincia Asia) dâhil olmuştur. Pisidia Bölgesi'nin de büyük kısmı M.Ö. 129 yılında Asia Eyaleti'nin kurulmasıyla bu eyalete bağlanmıştır. M.Ö. 1. yüzyılda Pisidia'nın büyük bir bölümü, muhtemel birkaç otonom kent dışında, yeni kurulmuş olan Kilikia Eyaleti sınırları içerisinde yer alırken; kuzey bölümü Roma'nın kral vekili olan Galatia Yöneticisi Amyntas'a verilmiştir[30].

Bölgenin tamamının Pisidia olarak adlandırılması, Roma İmparatorluk Dönemi'nde idari bölgenin adı olarak kullanılmasıyla başlamıştır. Muhtemelen Seleukos kolonilerini devralmış ve desteklemişlerdir[31]. M.Ö. 102-49 yılları arasında ismen de olsa Kilikya Eyaleti içinde iken, sonrasında Asia Eyaleti'ne bağlanmıştır[32]. M.Ö. 36'da Amyntas, Antonius tarafından Pisidia ve çevresindeki bölgede otoriteyi sağlamak üzere, bölgeye kral olarak atanmıştır[33]. Augustus Dönemi'nde M.Ö. 25 yılında Roma'nın Galatia Eyaleti'ne dâhil edilmiştir. Vespasianus Dönemi'nde M.S. 74 yılında Lykia ve Pamphylia ile birlikte bölge yeniden örgütlenmiştir.

Roma İmparatorluğu'nun bölgeye tesir etmesi başlangıçta oldukça yavaş olmasına rağmen, M.S. 2. yüzyıldan itibaren Roma İmparatorluğu etkisi hız kazanmış ve M.S. 3. yüzyıla kadar olan süreçte bölgede Roma İmparatorluğu yoğun imar faaliyetleri gerçekleştirmiştir. Devam eden süreçte Pisidia Bölgesi, M.S. 297 yılında Diocletianus'un yönetimsel değişiklikleri sonucu Lykia ile birlikte *Diocesis Asiana* adlı yönetsel bölüm içerisinde yer almıştır[34]. Nitekim, Pisidia Bölgesi M.S. 4. yüzyılda

[30] Mehmet Özsait, *Hellenistik ve Roma Devrinde Pisidia Tarihi*, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul, 1985, s. 85.
[31] Elizabeth Kosmetatou, "Pisidia and the Hellenistic Kings from 323 to 133 BC", *Ancient Society 28*, 1997, s. 29.
[32] Özsait, 1985, s. 47.
[33] Stephen Mitchell, *Cremna in Pisidia. An Ancient City in Peace and in War*, London, 1995, s. 95-105.
[34] Özsait, 1985, s. 98; Senem Özden, "Pisidia Bölgesi'nde Yunan ve Roma Dönemleri'ne Ait Kültür Varlıkları", *Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri*, S. 7, 2006, s. 7-9.

bağımsız bir eyalet haline gelmiştir ve bu tarihten itibaren ayrı bir yöneticiye sahip olmuştur[35].

Kuzeybatı Pisidia Bölgesi'nde Roma İmparatorluk Dönemi boyunca etkinliğini sürdüren farklı büyüklükteki kentlerin varlığı bilinse de (Örneğin Agrae) bunlardan yalnızca dört tanesinin kesin olarak lokalizasyonu yapılabilmiştir. Bunlar Seleukeia, Apollonia, Konana (Conana) ve Tymandos Antik Kentleri'dir.

1.3.1. Seleukeia Antik Kenti

Seleukeia Antik Kenti'nin bir Seleukos kolonisi olduğu bilinmektedir. Ancak kuruluş tarihi hakkında net bir bilgi mevcut değildir. Bu sebeple farklı görüşler ortaya atılmış, bazı araştırmacılar kenti kuranın I. Seleukos Nikator (M.Ö. 312-280) olduğunu öne sürerken, bazıları ise oğlu I. Antiokhos Soter'in (M.Ö. 280-261), kentin kurucusu olduğunu düşünmektedir. İki farklı görüşün ortaya atılmasındaki en büyük sebep I. Seleukos Nikator'un bölgede hakimiyeti sağladıktan sonra yaklaşık yedi ay içerisinde Ptolemaios Keraunos tarafından öldürülmüş olmasıdır[36].

Kentin merkez yerleşimi etrafında geniş ve verimli düzlükler yer almaktadır. Bu düz alanlarda, kentin kuruluşundan daha erken dönemlere ait yerleşimler ve höyükler mevcuttur. Koloni muhtemelen bu ovadaki höyüklerden getirilen nüfusla desteklenmiş olmalıdır[37]. M.Ö. 1. yüzyıl ile M.S. 4. yüzyıl arasında tüm Küçük Asya kentleri gibi Seleukeia da küçük kentlerin büyük kentler haline gelmesine neden olan olaylar yaşamıştır. Hirschfeld tarafından bulunmuş olan bir yazıtta I. Claudius (M.S. 41-54) karşımıza çıkmakta ve kent tarihinde önemli bir yer oynadığı anlaşılmaktadır. Muhtemelen diğer kentlerde olduğu gibi Seleukeia da bu dönemde önemli kazanımlar

[35] Hartwin Brandt, *Gesellschaft und Wirtschaft Pamphyliens und Pisidiens im altertum*, Bonn, 1992, s. 94-100.

[36] Orhan Bingöl, *Göller Bölgesi Arkeolojik-Kültürel-Turistik Araştırma ve Değerlendirme Projesi*, 1993 Yılı Çalışmaları, 1994, s. 459, dipnot 6-7; Hilde Bracke, "Pisidia in Hellenistic Times, Sagalassos I, First General Report on the Survey (1986-1989) and Excavations (1990-1991)", *(in) M. Waelkens (eds.) Acta Archaeologica Lovaniensia Monographiae 5*, Leuven, 1993, s. 17, 21, dipnot 54.

[37] Bilge Hürmüzlü, "Pisidia Bölgesi"nde Seleukoslar Dönemi Yerleşim Politikaları", *Colloquium Anatolicum XIV*, Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü, 2015, s. 175.

elde etmiştir. Lykia-Pamphilya Eyaleti'nin organize edildiği bu dönemde kentin adı değiştirilmiş ve *Claudioseleuceia* olarak anılmaya başlanmıştır[38]. Bununla birlikte Claudius'un kente yaptığı katkılar net bir şekilde saptanabilmiş değildir. Kentin yeniden düzenlenmesi, imar ve yapılandırma faaliyetlerini desteklemiş olmalıdır[39].

1.3.2. Apollonia Antik Kenti

Apollonia Antik Kenti'nin kuruluşu hakkında tüm Pisidia kentleri gibi farklı görüşler öne sürülmektedir. Tscherikower, kentin Büyük İskender tarafından kurulmasıyla övündüğünü, ancak Büyük İskender'in rotası düşünüldüğünde Apollonia civarından geçmesinin mümkün olmadığını belirtmektedir[40].

Ariannos ve Plinius'un aktarımlarından Trakyalı ve Likyalı yeni kolonistlerin kente yerleştirilmesinin muhtemelen Büyük İskender Dönemi'ne rastladığı anlaşılmaktadır[41]. Bu nedenle kolonistlerden *lykioi thrakes kolonoi* olarak söz edilmektedir[42]. Kentteki yerleşimcilerin çeşitlenmesi Roma İmparatorluk Dönemi'nde de devam etmiş olmalıdır. Özellikle belirtmek gerekir ki; Apollonia'da arkeolojik izleri silmeye varan tahribat bu yerleşmede araştırmanın büyük boyutuyla antik kaynaklara ve epigrafik bulgulara dayandırılmasına neden olmaktadır.

Bugün ilçe merkezinin doğusunda Senirkent Ovası'na hâkim bir noktada kale yerleşimi bulunmaktadır. Deniz seviyesinden 1200 m yükseklikte doğal kayalık üzerindeki kalenin surlarında Hellenistik ve Roma İmparatorluk Dönemleri'ne ait yazıtlar ve mimari elemanların devşirme malzeme olarak kullanılmış olduğu tespit edilmiştir[43]. Özellikle Kale'nin yer aldığı tepe ve etrafındaki yamaçlarda antik kentin kalıntılarına kısmen ve dağınık olarak rastlanmaktadır.

[38] Kaya, 1999b, s. 37, dn. 25.
[39] Kaya, 1999a, s. 164-165.
[40] Viktor Tscherikower, *Die Hellenistiche Stadtegründungen von Alexander der Grossen bis auf die Römerzeit*, Leipzig, 1927, s. 37.
[41] Ariannos, 1, 26; Plinius, 5, 95.
[42] Inscriptiones graecae ad res romanas pertinentes III, no. 314-318, 324.
[43] Özsait. - Özsait - Baytak, 2010, s. 422.

Apollonia Antik Kenti'nin Hellenistik Dönem'de kurulan bir koloni kenti olması[44] ve Roma İmparatorluk Dönemi'nde sikke basmaya devam etmesi,[45] polis niteliklerine sahip bir kent olması gerektiğini düşündürmektedir. Apollonia antik kentinde *Res Gestae Divi Augusti*'nin bir kopyasının bulunması[46], kentin Roma İmparatorluk Dönemi'ndeki önemine işaret etmesi dışında kentte bu dönemde kamusal yapıların varlığını da kanıtlamaktadır. Antiokheia (Antiocheia) Kenti Augustus Tapınağı ve Ankyra (Ancyra) Kenti'nde bulunan *Res Gestae Divi Augusti* yazıtının Augustus Tapınağı'nda yer aldığı[47] düşünüldüğünde benzer bir kült alanının Apollonia için de geçerli olması gerekmektedir.

1.3.3. Tymandos Antik Kenti

Yassıören Kasabası içinde ve çevresinde yürütülen araştırmalar sonucunda Tymandos Antik Kenti'nin, Apollonia Antik Kenti gibi oldukça tahrip olduğu ve Yassıören Kasabası'nın modern yerleşiminin altında kaldığı anlaşılmıştır (Harita 1-2). Kasabada yapılan incelemeler sonucu, Antik Dönem'e ait bir çok mimari blok, mezar steli ve diğer yapı elemanlarıyla karşılaşılmıştır. Yerleşimde, halen kullanımda olan kerpiç evlerin, Antik Dönem temel duvarları üzerine inşa edildiği tespit edilmiştir. Söz konusu kerpiç evler içerisinde antik yapıya ait polygonal taşlar üzerine inşa edilmiş örnekler mevcuttur[48]. Tüm bu bulgular Tymandos Antik Kenti'nin en azından Roma İmparatorluk Dönemi'nden itibaren Yassıören Kasabası'nın altında kalmış olduğu görüşünü desteklemektedir.

Kent sınırları içerisinde, Caracalla'ya adanan bir adak yazıtı, kentin M.S. 2. ve 3. yüzyıldaki önemine işaret etmesi bakımından önemlidir[49]. Yassıören'e yaklaşık 2 km

[44] Strabon, XII. 8, 576; Ptolemaios, V. 4.
[45] Tscherikower, a.g.e., 37; Michael Grant, "Apollonia-Mordiaeum Under Tiberius", *The Numismatic Chronicle and Journal of the Royal Numismatic Society Sixth Series*, Vol. 9, S. 3/4, 1949, s. 150-156.
[46] Buckler - Calder - Guthrie, a.g.e., s. 48-56.
[47] Frederick W. Shipley, *Res Gestea Divi Augusti*, London, 1961, s. 333-340; Özsait, 1985, s. 96-97, Stephen Mitchell - Marc Waelkens, *Pisidian Antioch:The Site and Its Monuments*, London, 1998, s. 28, 146; Suna Güven, "Displaying the Res Gestae of Augustus: A Monument of Imperial Image for All", *Journal of the Society of Architectural Historians*, Vol. 57, S. 1, 1998, s. 32-34; Thomas Drew-Bear – John Scheid, "La copie des Res Gestae d'Antioche de Pisidie", Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik, S. 154, 2005, s. 217-221 .
[48] Hürmüzlü, 2009, s. 205-206, Fig. 14-23.
[49] Hürmüzlü, 2009, s.187–207.

uzaklıktaki Değirmenderesi Mevkii'nde bulunan bu onur yazıtında, Tymandos halkı İmparator Caracalla'yı onurlandırmaktadır. Bu yazıt, yerel seçkinlerle Roma İmparatorluğu'nun yüksek kademedeki yöneticileri ile arasındaki ilişkiyi ortaya koyması ve M.S. 2. yüzyılın sonları veya 3. yüzyılın başlarında Roma İmparatorluğu'nun Pisidia'daki küçük yerleşimler üzerindeki ilgisini göstermesi bakımından son derece önemlidir.

1.3.4. Konana (Conana) Antik Kenti

Gönen İlçesi ve çevresinde konumlanmış olan Konana Antik Kenti, Demir Çağ'dan bu yana kesintisiz bir yerleşim görmüş olduğu anlaşılan bir kale yerleşimidir (Harita 1-2)[50]. Yaklaşık olarak 1676 m. yükseklikteki Kale Tepe üzerinde yürütülen çalışmalarda toplanmış olan seramikler, Hellenistik Dönem öncesinin de varlığına işaret etmektedir. Yüzey araştırmalarında toplanmış olan seramikler arasında ele geçen Geç Bronz Çağ'a ait olabilecek parçalarına rastlanmakla birlikte, Kale Tepe'nin tam olarak hangi dönemden itibaren yerleşim gördüğü sorusu henüz araştırılmaya muhtaçtır[51].

Kale Tepe yerleşmesinde bugüne dek toplanan seramikler arasında en geç tarihli örnekler M.Ö. 1. yüzyıla işaret etmektedir[52]. Kale Tepe'nin güneydoğusunda, Gönen İlçesi'nin yaklaşık 1 km kuzeyinde kalan Akyokuş Tepe üzerinde yürütülen araştırmalarda az sayıda Hellenistik, yoğun olarak Roma ve Bizans Dönemleri'ne ait seramik parçalarına rastlanmıştır. Yaklaşık olarak 1267 m. yüksekliğindeki, Akyokuş Tepe olarak adlandırılan doğal tepe üzerinde yapılan araştırmalar sırasında elde edilen veriler, tepenin en üst kısmında yoğunlaşmış bir çekirdek yerleşim alanına işaret etmektedir[53].

Konana yakınlarındaki Meter Theon Kült Alanı[54] ve Konana'nın M.Ö.1. yüzyılda sikke basmış olduğu[55] dikkate alındığında Konana'nın (Conana) da Roma

---

[50] Hürmüzlü v.d., 2012, s. 2.

[51] Hürmüzlü - De Giorgi - Iversen, 2009, s. 248-256.

[52] Bilge Hürmüzlü, "Konane Antik Kenti Hellenistik Dönem Yerleşmesi", B. Hürmüzlü - M. Fırat - A. Gerçek (eds.), *Pisidia Araştırmaları Sempozyumu*, S. 1, 2013, s. 146.

[53] Bilge Hürmüzlü Kortholt - Gülcan Kaşka - Murat Fırat, "Geç Antik Dönem῾de Konane (ὁ Κνλάλεο, Ἰνπζηηηαλνύπνηο)", *Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 36, 2015, s. 28-29.

[54] Coşkun Abuagla, a.g.m., s. 132-134.

İmparatorluk Dönemi'nde bir kent halini aldığı anlaşılmaktadır. Modern yerleşmenin tahribatı nedeniyle, Konana Antik Kenti'nin Roma İmparatorluk Dönemi'nde nasıl bir konuma sahip olduğu hakkında yeterince veri elde edilememektedir.

[55] Hüseyin Köker, "Yeni Bir Bronz Konana Sikke Tipi", B. Hürmüzlü - M. Fırat - A. Gerçek (eds.), *Pisidia Araştırmaları Sempozyumu*, S. 1, 2013, s. 365-367.

İKİNCİ BÖLÜM
ALINLIKLI MEZAR STELLERİ

Stel, kelime anlamı olarak dik duran, dörtgen işarettir[56]. Antik Dönem'de steller birçok farklı amaç için kullanılmış olup başlıca; yasa, onurlandırma, adak ve mezar, uygulama alanlarıdır. Kullanım amacına bağlı olarak bir onurlandırma steli yapıyı, yasa steli bir forumu ya da kamusal yapıyı, adak steli bir kutsal alanı, mezar steli ise ölen kişinin gömülü olduğu alanı işaret eder.

Antik Dönem'de mezarların işaretlenmesi için mezar stelinin dikilmesi en sık başvurulan yöntemdir. Çeşitli tip ve bezeme unsurlarına sahip bu nesneler genellikle yerel taşlardan ya da mermerden, çeşitli şekillerde yapılmıştır.

Mezar stelleri, ölen kişiyi tanımlayan ve anısı için mezarına dikilen nesnelerdir. Mezar stellerinde yer alan yazıtlardan bilindiği üzere, genellikle kişinin adının yer aldığı ve diktirilen tarafından ölen kişinin anısına veya sevenleri tarafından yaptırıldığı bilinmektedir. Mezar stellerinde alınlık kullanımı Arkaik Dönem'den itibaren karşımıza çıkmaktadır[57]. Kıta Yunanistan ve Küçük Asya'da karşılaşılan "Alınlıklı Mezar Steli" formu pek çok merkezde yoğun olarak ele geçmiştir. "Alınlıklı Mezar Steli" tipi'nin özellikle Hellenistik Dönem'den itibaren Küçük Asya'da yaygın olarak kullanıldığı bilinmektedir[58].

Roma İmparatorluk Dönemi Alınlıklı Mezar Stelleri'nin Küçük Asya'da Pisidia Bölgesi dışında, Alaşehir Killik'ten, Eskişehir Kaynarca'dan, Konya Bozkır'dan ve Taşkent'ten, Niğde Kemerhisar'dan, Denizli Çivril'den, İzmir'den, Çanakkale'den, Antalya Side'den ve Burdur'dan çeşitli araştırmalar sonucu ele geçen örnekler doğrultusunda kullanım gördüğü bilinmektedir[59].

---

[56] Knud Friis Johansen, *The Attic Grave-Reliefs of the Classical Period*, Munksgaard, 1951, s. 68 dn. 1.

[57] Neumann, a.g.e., s. 31, Taf. 17a.

[58] Çekilmez, a.g.t., s. 28 ; Söğüt, a.g.m. s. 83-84.

[59] Süleyman Atalay, "Side Müzesi'nden Bir Grup Mezar Steli", Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Antalya, 2012, Lev. 6; Baldıran, A. , "2005 Yılı Taşkent (Konya) Yüzey Araştırması", *AST* 25, Cilt 1, 2007, s. 32, Res. 14; Corsten, a.g.m., 71; Thomas Drew-Bear, "Phrygian Votive Steles in The Museum of Anatolian

Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait Alınlıklı Mezar Stelleri'nin Pisidia Bölgesi'nde; Tymbriada (Aksu), Konana (Gönen), Seleukeia (Atabey), Apollonia (Uluborlu), Tymandos (Senirkent), Adada (Sütçüler), Neapolis (Şarkikaraağaç), Kibyra (Gölhisar), Antiokheia (Yalvaç) yerleşmelerinden ele geçen örnekleri mevcuttur (Harita 2).

Özsait tarafından bölgede yapılan yüzey araştırmaları kapsamında Pisidia Bölgesi "Alınlıklı Mezar Stelleri" ele geçmiş, bunlardan ön raporlarda ya da süreli yayınlarda genel kapsam içerisinde kısaca değinilmiştir[60]. Ayrıca, Pisidia Bölgesi Roma Dönemi nekropolis alanları ve mezar anıtları ile ilgili incelemeler önceki yıllarda yapılmış olmasına karşın, steller ile ilgili kapsamlı bir çalışma yapılmamıştır[61].

Birçoğu yapılan yüzey araştırmaları sonucu ele geçen bu steller, sıklıkla karşılaşılan bir arkeolojik bulgu olmasına rağmen, tipolojik olarak incelenmekten ziyade epigrafik kaynak olarak ele alınmışlardır. 1933'te Buckler ve ekibi, Apollonia ve Tymandos çevresinde, 1996 yılında Corsten, Kibyra ve çevresinde epigrafik araştırmalar yürütmüş, Özsait ise 1996 ve 2009 yıllarında Isparta ve çevresinde yürüttüğü yüzey araştırmaları sonucunda bu tip mezar stellerini tespit etmiştir. 2009 yılından itibaren Iversen, Isparta Arkeolojik Yüzey Araştırması kapsamında Konana Antik Kenti ve çevresinden ele geçen stelleri; 2010 yılında Aytaçlar Isparta Müzesi'nde bulunan mezar stellerini; Coşkun Abuagla Apollonia Antik Kenti'ne ait stelleri

---

Civilizations", *AST* 16, Cilt I, 1998, s. 391-401; Thomas Drew-Bear, "Pisidia Antiokheia ve Apolloniası, Koteion ve Yanık Laodikeia'da Yapılan Araştırmalar", *AST* 19, 2. Cilt, 2001, s. 134, Res. 2; Thomas Drew-Bear, "Phrygia, Pisidia ve Lyconia'da Epigrafik Yüzey Araştırmaları", *AST* 21, Cilt I, 2003, s. 106, Res. 2; Frei, P., "Epigraphisch-Topographische Forschungen in Eskişehir 1991", *AST* 10, 1992, s. 141-146, Res. 1-2; Melike Kavlakoğlu, "Phrygia Epiktetos Kentleri'nden Dorylaion- Dorylaeum Antik Kenti", Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Eskişehir, 2005, s. 38-45; Lev. 37-37; Recep Meriç, "1985 Yılı İzmir ve Manisa İlleri Yüzey Araştırması", AST 4, 1986, s. 303, Res. 5; Yasemin Er Scarborough, "1994 Isaura Yüzey Araştırması", AST 13, Cilt 1, 1995, s. 339-355, Res. 13-14; Söğüt, a.g.m., s. 83-84, Res. 22-24 ; Yücel S. Şenyurt, "Nevşehir İli 1998 Yılı Yüzey Araştırması", *AST* 17, Cilt 2, 1999, s. 367-368, Res. 5; Özsait - Şahin, a.g.m., 137; Yıldırım, Ö.C., (2014), "Çanakkale Müzesi'ndeki Antik Çağ Mezar Stelleri", İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 2014, Lev. 9.

[60] Özsait- Şahin, a.g.m., s. 137; Özsait, 2008, s. 366; Özsait - Labarre - Özsait, a.g.m., 197-221.

[61] Yılmaz, N., (2007), "Necropoleis and Funerary Monuments in Pisidia during the Roman Period", *ADALYA* X, 2007, s. 157–204.

epigrafik açıdan ele alarak incelemiş ve yayınlamışlardır[62]. Son yıllarda Küçük Asya'dan ele geçen alınlıklı mezar stelleri tipolojik olarak incelenmeye başlanmış olmasına karşın arkeolojik açıdan yeteri kadar üzerinde durulmamıştır[63].

Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait çeşitli bölgelerdeki alınlıklı stellere baktığımızda farklı bezemelere ve biçimsel özelliklere sahip oldukları anlaşılmaktadır. İsaura'dan ele geçen bir örnekte alınlığın yalnızca hatlarının verildiği ve stelle aynı zemin yüksekliğine sahip olduğu görülmektedir[64]. Pisidia örneklerinde bu durum farklıdır. Alınlığın orta kısmındaki boşluğun derinliği daha fazladır. Nevşehir'den ele geçen mezar stelinin alınlığında yer alan kartal tasviri tüm alınlığı kaplamaktadır[65]. Pisidia örneklerinde ise yalnızca alınlığın orta kısmı tasvir alanı olarak kullanılmaktadır. Konya Taşkent'ten ele geçen bir mezar stelinde ise yanlarda İon başlıklı sütunlar alınlığı taşımaktadır[66]. Pisidia Bölgesi'nde ele geçen alınlıklı mezar stellerinde yandaki taşıyıcılar birebir sütun şeklinde tasvir edilmemiştir. Denizli Çivril'den bir mezar stelinde alınlık ve akroter kullanımı Pisidia örneklerine benziyor olsa da stelin formu dikdörtgen prizma şeklindedir ve iki yüzü de işlenmiştir[67]. Çanakkale Müzesi'nde yer alan alınlıklı örneklerde stelin orta kısmında figürler bir niş açılarak tasvir edilmiştir[68]. Pisidia Bölgesi stellerinde benzer bir uygulama görülmemektedir. Ayrıca Tire Müzesi'nde yer alan stellerin de Çanakkale Müzesi'ndeki stellerle benzer bir tipolojiye sahip oldukları gözlenmektedir[69]. Farklı bölgelerdeki bu uygulamalar, Alınlıklı Mezar Stelleri'nin bölgesel değişikliklere sahip olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte alınlıkta akroter kullanımı ve alınlığı süsleyen motiflerde benzerlikler bu stellerin ortak noktasıdır.

[62] Aytaçlar, a.g.m., s. 223-241 ; Buckler - Calder - Guthire, a.g.e., s. 45-82 ; Corsten, a.g.m., s. 71; Özsait - Labarre - Özsait, a.g.m., s. 197-221; Özsait, 2008, s. 366; Özsait - Şahin, a.g.m., s. 137; Coşkun Abuagla, a.g.m., s. 132-134; Iversen, a.g.m., s. 104-152.
[63] Bkz. Çekilmez, a.g.t., Lev. 2-3, ; Yıldırım, a.g.t., Lev. 9; Atalay, a.g.t., s. Lev. 6.
[64] Scarborough, a.g.m., s. 83-84, Res. 22-24.
[65] Şenyurt, a.g.m., s. 367-368, Res. 5.
[66] Baldıran, a.g.m., s. 32, Res. 14.
[67] Söğüt, a.g.m., s. 83-84, Res. 22-24.
[68] Yıldırım, 2014, a.g.m., Lev. 9.
[69] Çekilmez, a.g.t., Lev. 2-3.

Kuzeybatı Pisidia Bölgesi Roma İmparatorluk Dönemi "Alınlıklı Mezar Stelleri" üç temel bölümden oluşmaktadır. Üst kısımda bulunan alınlık; tepe noktasında ve üçgen formun her iki köşesinde akroterlere sahiptir. Alınlığın orta kısmında süsleme amaçlı rozet, disk v.b. motif veya figürler kullanılmaktadır. Rozetler genellikle çiçek şeklinde tasvir edilirken, disk tasvirlerinin omphalos mu yoksa kalkan motifi mi olduğunu net bir şekilde söylemek güçtür. Orta kısımda her iki yanda sütun ya da plaster olarak tanımlanabilecek iki kabartma ile sınırlandırılan bir alan yer almaktadır. Ayrıca, sıklıkla stellerin her iki yanından uzanan plaster veya sütunu andıran; alınlığı tutuyormuş izlenimi yaratan kabartmalar bulunmaktadır. Bu haliyle tipolojik olarak bir yapının ön cephesinin şematize edilmiş halini andırmaktadır (Lev. 27). Girland, üzüm salkımı, insan figürleri ve yazıt bu bölümde görülmektedir. Alt kısım stellerin yüzey ile temas ettiği bölümdür ve ayrıntılı işlenmemiştir. Alınlıklı Mezar Stellerinde gruplandırmayı sağlayacak en önemli farklılıklar orta kısımda yer almaktadır. Bunun sebebi, gruplandırmada ayırt edici unsurların bu kısımda yer almasından kaynaklanmaktadır.

Steller biçimsel olarak benzerlikler gösterse de kendi içinde farklı bir tipolojiye sahiptir. Örneğin, yanlarda plaster kullanımı, akroterde kullanılan motif çeşitleri (Lev. 26) farklılıklar gösterebilmektedir. Bu sebeple tek bir tipin genel ve yerel farklılıkları ortaya koyabilmesi açısından incelenmesi hedeflenmiştir.

Stellerin arka yüzleri işlenmiş ancak şekillendirilmemiştir ve herhangi bir bezeme, motif veya figüre rastlanılmamaktadır (Levha 27). Konana Antik Kenti sınırları içerisinde bulunan Gönen İlçesi'nde, Isparta Müzesi tarafından Toki alanında gerçekleştirilen kurtarma kazısı sonucu ele geçen örneklerden bilindiği üzere bu steller inhumasyon gömüler için kullanılmış olup mezarın üst kısmında yer almaktadırlar[70].

[70] "Toki Nekropolis Alanı" hakkında sundukları bilgiler ve değerli katkıları için Isparta Müze Müdürlüğü'ne teşekkürlerimi sunarım.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ALINLIKLI MEZAR STELLERİ TİPOLOJİSİ

Kuzeybatı Pisidia'da ele geçen üst kısımda (alınlık ve akroterin yer aldığı) benzer tipolojik özellikler sergileyen Alınlıklı Stel grubu, üzerlerindeki tasvirler, motifler ve bezemeler dikkate alınarak incelenmiş ve bu kriterlerin ortaya koyduğu farklılıklar göz önünde bulundurularak alt gruplara ayrılmıştır. Üzerlerindeki tasvirler, motifler ve bezemeler farklı örneklerle de karşılaştırılmıştır. Pisidia Bölgesi Roma İmparatorluk Dönemi Alınlıklı Mezar Stelleri biçimsel olarak dört ana gruba ayrılır. Birinci grubu girland motifli mezar stelleri; ikinci grubu figürlü mezar stelleri; üçüncü grubu yazıtlı-bezemesiz mezar stelleri; son grubu ise kalkan motifli mezar stelleri oluşturmaktadır. Her dört grubun da yazıtlı örnekleri mevcut olmasına rağmen, üçüncü gruba bu ismin verilmesindeki temel sebep alınlık haricinde yalnızca yazıt bulunmasıdır.

3.1. Tip 1- Girland Motifli Mezar Stelleri

3.1.1. Tip 1-A (Sade Girlandlı Steller)

Bu grup mezar stellerinde en belirgin özellik, yanlarda bulunan plasterlerin üst kısımlarından sarkan girland motifinin başka herhangi bir süsleme unsuru kullanılmadan betimlenmiş olmasıdır. Bu gruba ait Konana Antik Kenti'nden 12 adet stel bulunmaktadır (Kat. No. KMS 5, 7, 10, 14, 16-17, 25, 29, 32, 34, 47, 49). Alınlığın orta kısmında kullanılan süsleme motifi iki farklı tiptedir. Tip 1-A kendi içinde farklılık göstermektedir. Rozet ve disk kullanılan örneklerin yanı sıra Isparta Müzesi'nde yer alan bir örnekte alınlıkta kişisel eşya (tarak) tasvirinin yer alması, Kuzeybatı Pisidia Bölgesi'nde benzerine rastlanmamış bir durumdur. Bunun yanı sıra aynı örnekte girland motifinin sarmaşık şeklinde verilmesi ile diğer örneklerden ayrılmaktadır (Kat. No. KMS 49)[71].

[71] Aytaçlar, a.g.m., s. 241, Fig. 20.

3.1.2. Tip 1-B (Salkımlı Steller)

Alınlıklı bu mezar stellerinin en belirgin özelliği, stellerin iki yanında bulunan plasterlerin üst kısmından sarkan girland motifinin orta kısmında üzüm salkımı bulunmasıdır. Ayrıca alınlığın orta kısmında iki farklı süsleme motifi kullanılması dikkat çekicidir. Disk ya da rozet şeklinde tasvir edilen bu süsleme motifleri, 1-B olarak adlandırılan tüm stellerde mevcuttur. Bu alt tipi oluşturan örnekler Konana, Seleukeia ve Apollonia Antik Kentleri'ne aittir[72] (Kat. No. KMS 1, Lev. 1; KMS 9, Lev. 9; KMS 11-12, Lev. 6; KMS 15, Lev. 8; KMS 18, Lev. 9; KMS 33, Lev. 14; KMS 36, Lev. 15; KMS 45-46, Lev. 17; KMS 50-51, Lev. 18; SMS 1, Lev. 20; SMS 7, Lev. 21; AMS 1, Lev. 22). Bu grupta özellikle KMS 46 ve AMS 1 katalog numaralı örnekler dikkat çekicidir. Konana Antik Kenti'ne ait KMS 46 (Lev. 17) örneğinde girlandın hemen üst kısmında yer alan iki adet el figürünün bulunması, kullanımı itibariyle Phryg adak stellerini anımsatmasına rağmen yazıtından anlaşıldığı üzere bir mezar stelidir[73]. Yine el figürleri bulunan başka bir örnek ise; Seleukeia etki alanı içerisinde yer alan İslamköy'de tespit edilmiş, ancak el figürlerinin yer aldığı kısmın hemen üst tarafından kırılmıştır. Mezar steli olduğu yine yazıttan yola çıkılarak anlaşılmıştır (Kat. No. SMS 7, Lev. 21). Apollonia'dan ele geçen bir diğer örnekte alışılmışın dışında, stelin orta kısmında bulunan salkım girlanda bağlı olarak değil, havada asılı kalırcasına karşılıklı olarak iki adet tasvir edilmiştir (Kat. No. AMS 1, Lev. 22).

3.2. Tip 2- Figürlü Mezar Stelleri

Alınlıklı mezar stelleri arasında insan figürünün kullanılması açısından farklılık gösteren bu grup; figürlerin sayısı, tam ya da büst şeklinde verilmesi, figürün stele göre büyüklük oranı ve kapladığı yer açısından varyasyonlara sahiptir. Figürlü mezar stellerinin alınlık kısımlarında da rozet ve disk kullanımı görülmektedir. Bu tipi oluşturan örnekler içerisinde, Konana Kenti'nden ele geçen stellerden biri dışında (Kat. No. KMS 41, Lev. 16) tümünde yazıt mevcuttur (Bkz. Kat. No. KMS 5, Lev. 3; KMS

[72] Iversen, a.g.m., s. 141-142, No: 11-12.
[73] Thomas Drew-Bear – Christine M. Thomas – Melek Yıldızturan, *Phrygian Votive Steles,* Turkish Republic Ministry of Culture, The Museum of Anatolian Civilizations, Ankara, 1999; 67-70, No: 29-33.

19-20, Lev. 10; KMS 31, Lev. 14; SMS 3, Lev. 20; TMS 1-4, Lev. 23-24; AMS 4, Lev. 23). Bu grupta Konana (Conana), Seleukeia, Apollonia ve Tymandos Kentleri'ne ait steller bulunmaktadır. Ayrıca Tymandos Antik Kenti'ne ait olduğu bilinen örneklerin tümü bu gruba dahil olmaktadır.

3.2.1. Tip 2-A (Büst Figürlü Steller)

Bu grupta yer alan figürler stellerin orta kısmında, büst şeklinde betimlenmiştir. Bu gruba ait örnekler Konana (Conana), Seleukeia ve Apollonia Antik Kenti'ne ait stellerde karşımıza çıkmaktadır. Konana Antik Kenti'nde ele geçen stellerde kadın ve erkek olmak üzere iki adet figür tasvir edilmiştir. Bu stellerde hem figür hem de girland kullanımının olması dikkat çekicidir (Kat. No. KMS 5, Lev. 3; KMS 50, Lev. 18; KMS 54, Lev. 19). Apollonia Kenti'ne ait ve Uluborlu Müzesi'nde bulunan örnek ise alınlık içinde gagasıyla zeytin dalı tutan küçük bir kuş motifi ve alınlığın altındaki yan bölümlerden sağlı-sollu aşağı inen birer sütun görülmektedir. Ana gövdenin ortasında bir çıkıntı üzerinde duran kadın büstüne sahiptir (Kat. No. AMS 4, Lev. 23). Seleukeia'ya ait olan örnekte ise figürün yerleştiriliş biçimi Apollonia örneği ile benzerlik göstermektedir (Kat. No. SMS 3, Lev. 21). Bununla birlikte, alınlığın tam formu ile korunamamış olması sebebiyle rozet kullanımına yönelik bir yargıya varmak güçtür.

3.2.2. Tip 2-B (Tam Figürlü Steller)

Vücudun tamamının tasvir edildiği bu grupta yer alan figürler, sayı olarak farklılık göstermektedir. Tek başına, kadın ve erkek ya da tüm ailenin yer aldığı örnekler mevcuttur. Stelin orta kısmında yer alan tüm bu figürlerin ortak özelliği ise ayakta tasvir edilmeleri ve figürlerin kabartma şeklinde düz bir zemine basmalarıdır. Bu grup steller Kuzeybatı Pisidia Bölgesi'nde Konana ve Tymandos Antik Kentleri'nden ele geçmiştir (Kat. No. KMS 19-20, Lev. 10; KMS 31, Lev. 14; KMS 41, Lev. 16; TMS 1-4, Lev. 23-24). Tip 2-B'de dikkati çeken alınlıklı mezar steli ise Kat. No. TMS 4 (Lev. 24) olarak adlandırılan mezar stelidir. Form olarak dörtgen prizma biçimine sahiptir. Bu yönüyle Kuzeybatı Pisidia alınlıklı mezar steli standart formunun dışında yegane örnektir. Benzer bir form Eumenia Antik Kenti'ne ait bir mezar stelinde görülmektedir[74].

[74] Söğüt, a.g.m., s. 83-84.

3.3. Tip 3- Yazıtlı - Bezemesiz Mezar Stelleri

Alınlıklı bu mezar stellerinin özelliği iki plaster arasında herhangi bir süsleme unsurunun bulunmamasıdır. Alınlığın altında ve iki plaster arasında kalan alan yalnızca yazıt için kullanılmış olup, alınlığın orta kısmı rozet ve disk motifi kullanılarak doldurulmuş ya da boş bırakılmıştır. Bu steller Konana (Conana) ve Apollonia Antik Kentleri'nden ele geçmiştir. Bununla birlikte Apollonia'dan ele geçen 1 adet stel, yalnızca akrotere sahiptir ve yanlarda plaster kullanımı söz konusu değildir (Kat. No. AMS 2, Lev. 22). Bu stelin rozet veya disk motifli olduğu anlaşılmakta ancak hangisinin kullanım gördüğü stelin aldığı hasar sebebiyle saptanamamaktadır. Kat. No. KMS 40 (Lev. 16) ve Kat. No. KMS 52'nin (Lev. 19) Tip 3- Yazıtlı-Bezemesiz Mezar Stelleri grubuna ait olduğu görülmektedir. Bununla birlikte KMS 52 stelinin alınlık kısmı kırık olduğundan Tip 3-A (Disk Motifli Steller), Tip 3-B (Rozet Motifli Steller) veya Tip 3-C (Motifsiz Steller) alt gruplarından hangisine ait olduğu saptanamamaktadır.

3.3.1. Tip 3-A (Disk Motifli Steller)

Bu alt grubu oluşturan stellerde alınlığın orta kısmında yer alan disk motifi kullanılmıştır. Bu grup steller Konana Antik Kenti'nden ele geçmiştir (Kat. No. KMS 22, Lev. 11; KMS 43, Lev. 16) [75].

3.3.2. Tip 3-B (Rozet Motifli Steller)

Alınlığın orta kısmında rozet kullanılan bu stel, Konana Antik Kenti'nden ele geçmiştir (Kat. No. KMS 23, Lev. 12).

3.3.3. Tip 3-C (Motifsiz Steller)

Alınlığın ortasında hiçbir süsleme unsuru bulunmayan ve boş bırakılan steller yalnızca Konana Antik Kenti'nden ele geçmiştir (Kat. No. KMS 21, Lev. 11; KMS 27, Lev. 13)[76].

[75] Aytaçlar, a.g.m., Fig. 14.
[76] Iversen, a.g.m., Fig. 4, Fig. 38.

3.4. Tip 4 (Kalkan Motifli Steller)

Orta kısmında kalkan dışında hiçbir süsleme unsurunun yer almadığı bu grup steller yalnızca Seleukeia Antik Kenti'nde karşımıza çıkmaktadır. SMS 4 katalog numaralı (Lev. 21) stelde kalkanın hemen arka kısmında duruyor izlenimi veren bir adet gladius ve bağlama kayışı tasviri bulunmaktadır. Gladius ve bağlama kayışı ise birbirine çapraz olarak konumlandırılmıştır. SMS 5 katalog numaralı (Lev. 21) stelde yalnızca kalkan tasviri mevcuttur. Kalkanın ön kısmında çelenk motifi kalkanı çevrelemektedir.

Söz konusu iki stelde de kalkan betimlemesi yer almasına karşın kalkanların işleniş biçimleri birbirlerinden farklıdır. SMS 4 no.lu stelde yer alan kalkan betimlemesi *umbo* olarak adlandırılan kalkan tipine benzerken, SMS 5 no.lu stelde betimlenen kalkan motifi *Pisidia* ya da *Makedon* kalkanı olarak adlandırılan tipe daha çok benzerlik göstermektedir[77].

SMS 4 no.lu stelde alınlık kısmı tahribata uğramasına karşın başlangıç kısmının takip edilebilmesi sonucu varlığı tespit edilebilmektedir. Ancak SMS 5 no.lu stelin alınlık kısmı muhtemelen sonraki dönemlerde Atabey Ertokuş Bey Medresesi'nin duvarında bir blok taşı olarak kullanılması sebebi ile kesilmiş olmalıdır. SMS 5'in kesin bir şekilde alınlığa sahip olduğunu veya stel olduğunu söylemek güç olmakla birlikte hem kullanılan malzemenin ve taşın renginin benzerliği hem de ölçülerinin birbirlerine yakın olmaları stel olduğu kanısına varılmasına yol açmaktadır. Ayrıca SMS 4 no.lu stelin yazıtlı olduğu da tespit edilmiştir.

[77] "Pisidia Bölgesi Kalkanları" adlandırılması hakkında detaylı bilgi için bkz. Elizabeth Kosmetatou, "Macedonians Shields of Sagalassos", "Macedonian Shields of Sagalassos", ed. M. Waelkens – Poblome ed. M. Waelkens – Poblome, *Sagalassos 4, Acta Archeologica Loveniensia Monographie 9,* 1997, s. 277-289.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
FİGÜR ve GİRLANDLARIN İNCELENMESİ

4.1. Figürler

Kuzeybatı Pisidia Bölgesi'ne ait alınlıklı steller içerisinde yer alan figürlü örneklerin iki farklı tasvir yöntemi kullanılarak stel üzerine işlendiği görülmektedir. Vücudun tamamının tasvir edildiği örnekler ve büst şeklinde betimlenmiş olanlar ile karşılaşılmaktadır. Figürlü mezar stellerini oluşturan örneklerin Konana'dan ele geçen stellerden biri dışında (Kat. No. KMS 41, Lev. 16) tümünde yazıt mevcuttur (Bkz. Kat. No. KMS 5, Lev. 3; KMS 19-20, Lev. 10; KMS 31, Lev. 14; SMS 3, Lev. 20; TMS 1-4; Lev. 22-23; AMS 4, Lev. 23). Bu grupta Konana, Seleukeia, Apollonia ve Tymandos Kentlerine ait steller bulunmaktadır. Ayrıca Tymandos Antik Kenti'ne ait olduğu bilinen örneklerin tümü bu gruba dahil olmaktadır.

4.1.1. Tamamı Tasvir Edilen Figürler

Kuzeybatı Pisidia Bölgesi alınlıklı steller üzerinde tasvir edilen figürlerin tarihsel süreç içerisindeki gelişimine bakıldığında özellikle ayakta tasvir edilmiş olan tiplerin plastik sanatı içerisinde Geç Klasik-Erken Hellenistik Dönemlerde yaygınlaşmaya başladığı görülmektedir[78]. Steller üzerinde kullanılan tasvir şemaları, Geç Klasik Dönem'den bu yana yaygın olan tasvir tiplerine dayanmaktadır. Bu tasvir tipinde figürler, Geç Klasik Dönem Yunan aydınlarının iyi bilinen heykellerine uygun olarak yapılır. Ayakta tasvir edilen bu figürlerin kıyafetleri *khiton* ve *himation*dan oluşur. Burada Klasik Dönem mezar rölyeflerinden alınan enine çıkıntı yapan ve çıplak sağ omuz bulunan tip tercih edilmiştir. Bu tipte *khiton* kıvrımlarla birlikte tasvir

[78] Andreas Scholl, *Die Attischen Bildfeldstelen des 4. Jhs. v. Chr.*, Berlin, 1996, s. 85-121; Angelos Tillios, *Die Funktion und Bedeutung der Reiter-und Pferdeführerdarstellungen auf attischen Grab-und Weihreliefs des 5. und 4. Jhs. v. Chr.*, Oxford, 2010, Tafeş 16 K 52; Elena Pogiatzi, *Die Grabreliefs auf Zypern von der archaischen bis zur römischen Zeit*, Berlin, 2003, Kat Nr 92-94, Kat Nr 105-106; Hagen Biesantz, *Die Thessalischen Grabreliefs*, Mainz, 1965, Tafel 16, K 52; Taner Korkut, "Hellenistik ve Roma Dönemi Anadolu Mezar Stelleri üzerinde betimlenen Büstlerin İkonografisi Üzerine Düşünceler", *ADALYA* IV, 2000, s. 181-192, Abb. 10.

edilmektedir. Figür üzerinde bulunan kıyafet, sol omzun arkasından geçirilir; ayrıca, içeride görünmeyen kol aşağıya doğru uzanır ve kıyafet sağ omzun üzerinden çekilir. Ardından göğsün önünde yer alan sağ kol bir kıvrımla kuşatılır. Kıvrım katlarının sonu, indirilen sol kolu sarar ve genelde alt manto kenarının seviyesine kadar düz bir şekilde aşağıdan düşer. *Khiton* ve *himation* enine bir çıkıntı ile temsil edildiğinde katın bir sonu sol omzun üzerinde uzanır, lob öne düşer. Omuzdan kumaş sırtın üzerinden sağ kalçaya doğru akar, hafif bir salıncakla karın boyunca yönlendirilir. Kıvrımların sonu ya sol el ile tutulur ya da alt kolun üzerine yerleştirilir. Benzer şekilde vücut eğimli kıvrımla kaplanır. Bununla birlikte üst kısımda kalan fazla kumaş koltuk altında arka taraftan çekilir ve sol omzun üzerine yerleştirilir. Bu tasvir esas olarak figürün sağ tarafında, hareket serbestisi imajı yaratmak amacıyla kullanılmaktadır[79].

Hellenistik Dönem'den itibaren, Küçük Asya'da bu figürlerin steller üzerinde işlenişinin yaygın olarak karşılaşılan bir durum olduğu bilinmektedir[80]. Bununla birlikte söz konusu figürlerin Hellenistik Dönem kullanımı için Klasik Dönem'den farklı bir durumdan bahsetmek gerekir. Klasik Dönem'de ayakta duran *khiton* ve *himation* giyerek tasvir edilen bu figürler şekil itibari ile bir statü simgesi olarak kullanılırken Hellenistik Dönem ile birlikte bireyin yüksek eğitimini, entelektüel seçkin bir vatandaş geleneğine bağlı olduğunu gösteren bu tip halka açık anıt eserlerin yalnızca birer taklidi olma niteliği taşımaya başlamıştır. Nitekim "Tip" tasvir şeması olarak, temsil ettiği statü kavramından uzaklaşmaya başlamıştır[81]. Hellenistik Dönem ile birlikte mezar stelleri üzerinde yaygınlaşan ayakta duran bu figür tipinin iyi ve popüler olanı kopyalama mantığından hareketle zaman içerisinde yaygın hale geldiğini düşünmek çokta yanlış olmayacaktır. Steller üzerindeki bu tasvirin Küçük Asya'da da Hellenistik Dönem'de yaygın bir kullanım olduğu Ephesos'a ait bir atölyeye ait olduğu bilinen mezar steli ile de desteklenmektedir[82].

Hellenistik Dönem sonrası özellikle de Roma İmparatorluk Dönemi ile birlikte ayakta duran söz konusu figür tipinin steller üzerinde oldukça popüler bir hal aldığı

[79] Von Moock, D. W., (1998), *Die Figürlichen Grabstelen Attikas in der Kaiserzeit*, Mainz, 1998, s. 58-59.
[80] Erol Atalay, *Hellenistik Çağda Ephesos Mezar Stelleri Atölyeleri*, İzmir, 1988, Kat. No. 10, Kat. No. 20, Levha 6, Levha 11.
[81] Moock, a.g.e., s. 58-59.
[82] Atalay, 1988, Kat. No 20.

bilinmektedir. Özellikle Pisidia Bölgesi gibi Roma eyaletlerinde bile yaygın bir şekilde kullanılıyor olması bu görüşü destekler niteliktedir[83]. Roma İmparatorluk Dönemi'nde statü ve sosyal bir sembol olmaktan uzaklaşarak popüler bir tipin kopyalanması durumu daha olası gözükmektedir. Eyaletlerde bu tipin yaygın olarak karşımıza çıkıyor olması, farklı dönemler boyunca kullanım görmesinden kaynaklanan toplum ve zanaatkarlar tarafından benimsenmiş bir kalıp haline gelmesi olmalıdır.

Vücudun tamamının tasvir edildiği bu grupta yer alan figürler, sayı olarak farklılık göstermektedir. Tek başına, kadın ve erkek ya da tüm ailenin yer aldığı örnekler mevcuttur. Stelin orta kısmında yer alan tüm bu figürlerin ortak özelliği ise ayakta tasvir edilmeleri ve figürlerin kabartma şeklinde düz bir zemine basmalarıdır. Bu grup Steller Kuzeybatı Pisidia Bölgesi'nde Konana (Conana) ve Tymandos Antik Kentleri'nden ele geçmiştir (Kat. No. KMS 19-20, Lev. 10; KMS 31, Lev. 14; KMS 41, Lev. 16; TMS 1-4, Lev. 23-24). Bu grupta dikkati çeken Alınlıklı Mezar Steli Kat. No. TMS 4 (Lev. 24) olarak adlandırılan steldir. Form olarak dörtgen prizma biçimine sahip olan stel, bu yönüyle Kuzeybatı Pisidia alınlıklı mezar steli standart formunun dışında yegane örnektir. Benzer bir form Eumenia Antik Kenti'ne ait bir mezar stelinde de görülmektedir[84].

Vücudun tamamının tasvir edildiği örneklerde tek başına, kadın ve erkek ya da tüm ailenin yer aldığı örnekler mevcuttur. Stelin orta kısmında yer alan tüm bu figürlerin ortak özelliği ayakta tasvir edilmeleri ve figürlerin kabartma şeklinde düz bir zemine basmalarıdır. Bu grup steller Kuzeybatı Pisidia Bölgesi'nde Konana ve Tymandos Antik Kentlerinden ele geçmiştir (Kat. No. KMS 19-20, Lev. 10, KMS 31, Lev. 14; KMS 41, Lev. 16; TMS 1-4, Lev. 23-24). Bu grupta dikkati çeken Alınlıklı Mezar Steli TMS 4 (Lev. 24) katalog numaralı steldir. Form olarak dörtgen prizma biçimine sahip olan stelde, KMS 54 (Lev. 19) no.lu stelde olduğu gibi ailenin bir arada tasvir edildiği görülmektedir. Ancak aradaki fark TMS 4'te figürler tam haliyle tasvir edilirken KMS 54'te büst şeklinde verilmeleridir. Her iki stelde de yetişkin bireyler ölçek olarak daha büyük tasvir edilirken küçük yaşta olanlar daha küçük ölçekli tasvir edilmişlerdir.

[83] Corsten, a.g.m., Abb. 9; Özsait – Şahin, a.g.m., Resim 12; Özsait - Labarre - Özsait, a.g.m., Fig. 26-27-30.
[84] Söğüt, a.g.m., s. 83-84, Res. 22-24.

Tam haliyle betimlenen insan figürlü steller arasında KMS 19 (Lev. 10) ve KMS 41'de (Lev. 16) yer alan figürlerin veriliş biçimleri ve işçiliği stilistik açıdan benzemektedir. Figürlerin duruş ve işleniş biçimleri, üzerlerinde yer alan kıyafetlerin aynı oluşu sosyal statü açısından benzer konumda olmalarının bir sonucu olarak karşımıza çıkar. Bu cephesel duruş Hellenistik Dönem'den Roma İmparatorluk Dönemi'ne kadar korunagelmiş bir şablon halini almıştır. Küçük Asya dışında da bir çok farklı bölgede benzer cephesel duruş ile tasvir edilen mezar stellerine rastlamak mümkündür[85]. Kat. No. KMS 19 (Lev. 10) ve KMS 41'de (Lev. 16) tasvir edilen erkek figürlerinin üzerinde yer alan *khiton*, KMS 41'de kadın figürün üzerinde yer alan *himation* kıyafeti sosyal statü sembolü haline geldiğinden uzun bir dönem bu şemanın tercih edilmesini sağlamış olmalıdır. Ancak bu stelleri tarihlerken dikkat edilmesi gereken husus, kıyafetlerde yer alan kıvrımların vücut üzerinde betimleniş biçimi ve etrafında yer alan mimari dekorların sade biçimde işlenişi olmalıdır. Bu özellikler dikkate alındığında MS 2.-3. yüzyıllara tarihlendirilmesi uygun olacaktır. F. Özcan, KMS 41 no.lu stelin Antoninler ya da Severuslar Dönemi'ne (M.S. 160-220) ait olabileceğini söylemektedir[86].

Yukarıda sözü edilen tip dışında kalan ve daha yerel işçilik özellikleri gösteren KMS 20 (Lev. 10), KMS 31 (Lev. 14) ve TMS 1-4 (Lev. 23-24) stelleri üzerinde ayakta tasvir edilen insan figürlü stellerin benzerleri, M.S. 2. yüzyıldan itibaren karşımıza çıkmakta ve M.S. 3. yüzyıla kadar kullanılmaktadır[87]. Figürler üzerinde kıyafet olarak yine *khiton* ve *himation* tercih edilmiş olmasına karşın işleniş biçimi ve üslup diğer örneklerden farklılıklar barındırmaktadır. Stel üzerinde tasvir alanı diğer Kat. No. KMS 19 (Lev. 10) ve KMS 41'e (Lev. 16) kıyasla daha küçük ölçekte tutulmuştur. Bunun yanı sıra her iki stel proporsiyon olarak insan vücuduna daha yakın oranlar kullanılarak

[85] Bkz. Atalay, 1988, Kat. No. 10, Kat. No. 20, Levha 6, Levha 11; Klaus Parlasca, *Syrische Grabreliefs Hellenisticher und Romischer Zeit*, Mainz, 1981, Tafel I, Res. 2,
Susan Walker, *Memorials to the Roman Dead*, London, 1985, Pic. 10; Thomas Dwight Goodell - Theodore W. Heermance, "Grave Monuments from Athens", *The American Journal of Archaeology and of the History of the Fine Arts*, S.10, No. 4, 1895, s. 476, 480, Fig. 73, Fig. 75; Anja Slawisch, *Die Grabsteine Der Römischen Provinz Thracia*, Berlin, 2007, Fig. Auum 6, Ph 13, Ph 13 Bis.

[86] Fikret Özcan, "Isparta Müzesi'ndeki Yerel Stilde Bazı Roma Dönemi Mezar Stelleri", Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, S. 32, 2014, s. 144-145.

[87] Özcan, a.g.m., s. 146-147, Resim 3; Parlasca, a.g.e., s. 18-19, Tafel 20/5.

yapılmıştır. Ancak, Kat. No. KMS 19, KMS 41 ve TMS 1-4 (Lev. 23-24) stellerinde proporsiyon olarak baş ve boyun kısmı vücuda oranla daha büyük betimlenmiştir.

4.1.2. Büst Şeklinde Tasvir Edilen Figürler

Ölü gömme ile ilişkili yarım figür veya büst şeklinde tasvir edilen figürlerin Geç Klasik ve Erken Hellenistik Dönem'den beri kullanıldığı bilinmektedir[88]. Ancak, bu kullanımlar Roma İmparatorluk Dönemi'ne göre oldukça sınırlı örnekler üzerinde yer almaktadır. Kilikia ve Pisidia gibi bölgelerde rastlanan erken örnekler ile Roma İmparatorluk Dönemi örneklerinin birbirlerinin devamı mı, yoksa farklı geleneklerin ürünü mü olduğu ise kesinleşmiş değildir. Bunun sebebi, büst figürünün erken örneklerinin farklı varyasyonlar üzerinde karşımıza çıkmasıdır. Söz konusu örnekler büstten ziyade vücudun yarısının gösterildiği veya tasvir için ayrılan alana vücudun yalnızca üst kısmının sığdırıldığı izlenimi vermektedirler. Roma geleneğine bağlı salt bir biçimde büst olarak tasvir edilen figürlü steller, yaygın olarak Roma İmparatorluk Dönemi'nde karşımıza çıkmaktadır[89].

Bu grupta yer alan figürler stellerin orta kısmında, büst şeklinde betimlenmiştir. Bu gruba ait örnekler Konana, Apollonia ve Seleukeia Antik Kenti'ne ait stellerde karşımıza çıkmaktadır. Konana Antik Kenti'nde ele geçen stelde kadın ve erkek olmak üzere iki adet figür tasvir edilmiştir. Bu stelde hem figür hem de girland kullanımının olması dikkat çekicidir. Bölgede ele geçen steller içerisinde girland ve figürün kullanıldığı yegâne örnekler mevcuttur (Kat. No. KMS 5, Lev. 3). Apollonia Kenti'ne ait ve Uluborlu Müzesi'nde bulunan örnek; alınlık içinde gagasıyla zeytin dalı tutan küçük bir kuş motifi ve alınlığın altındaki yan bölümlerden sağlı-sollu aşağı inen birer sütun görülmektedir. Ana gövdenin ortasında bir çıkıntı üzerinde duran kadın büstüne sahiptir (Kat. No. AMS 4, Lev. 23). Seleukeia'ya ait olan örnekte ise figürün yerleştiriliş biçimi Apollonia örneği ile benzerlik göstermektedir (Kat. No. SMS 3, Lev. 20). Bununla birlikte alınlığın tam formu ile korunamamış olması sebebiyle rozet kullanımına yönelik bir yargıya varmak güçtür.

[88] Korkut, a.g.m., s. 183-184.

[89] Korkut, a.g.m., s. 181-194.

Büst figürlü steller; Konana, Apollonia ve Seleukeia Antik Kenti'ne ait stellerde karşımıza çıkmaktadır. Konana Antik Kenti'nde ele geçen stellerde kadın, erkek ve çocuğun tasvir edildiği örnekler mevcuttur. KMS 5 no.lu stelde bir kadın ve bir erkek figürü girlandın hemen altında yer almaktadır. Figürler cepheden tasvir edilmiştir. KMS 50 no.lu stelde (Lev. 18) bir erkek bir kadın figürü girland motifi ile birlikte kullanılmıştır. Ancak, erkek figür cepheden değil sol profilden tasvir edilmiştir. KMS 5 (Lev. 3) ve KMS 50 no.lu (Lev. 18) stellerde hem figür hem de girland kullanımının olması dikkat çekicidir. Bölgede ele geçen steller içerisinde girland ve figürün kullanıldığı yegâne örneklerdir. KMS 54 no.lu stelde (Lev. 19) kadın ve erkek figürünün hemen ortalarında bu iki figürden daha küçük ölçekli tasvir edilmiş bir de çocuk figürü bulunmaktadır. Konana Antik Kenti'nde yetişkinler ile birlikte çocuk tasvirinin de yer aldığı tek örnektir. Tymandos örneklerinde çocuk tasviri büst şeklinde olmadığından sahne olarak benzerlik gösterse de tipolojik olarak birbirinden ayrılmaktadır. Apollonia Kenti'ne ait örnek; ana gövdenin ortasında bir kadın büstüne sahiptir (Kat. No. AMS 4, Lev. 23). Seleukeia'ya ait olan örnekte ise figürün yerleştiriliş biçimi Apollonia örneği ile benzerlik göstermektedir (Kat. No. SMS 3, Lev. 20).

Suriye Bölgesi'nden Thrakia Bölgesi'ne kadar geniş bir coğrafyada kullanılan büst figürlü steller Roma İmparatorluk Dönemi'nde Roma Eyaletleri'nde ve Küçük Asya'da sıklıkla karşımıza çıkmaktadır. Kat. No. KMS 5 (Lev. 3), KMS 50 (Lev. 18), KMS 54 (Lev. 19), AMS 4 (Lev. 23) ve SMS 3 (Lev. 21) stellerde yer alan örneklerin benzerlerine Kilikia'da M.S. 2. yüzyılın ikinci yarısında[90], Phrygia'da M.S. 3. yüzyılda[91], Thrakia Bölgesi'ne ait alınlıklı stellerde M.S. 3. yüzyıla kadar tasvir edildiği görülmektedir[92]. Kuzeybatı Pisidia Bölgesi'nde Apollonia Antik Kenti'nde ele geçen büst şeklindeki benzer kabartmalar ise epigrafik olarak M.S. 2. yüzyıldan M.S. 3. yüzyılın sonlarına kadar tarihlendirilmektedir[93].

[90] Ahmet Mörel, "Dağlık Kilikia Bölgesinde (Olba Territoriumu) Özköy Antik Yerleşimi: Tarımsal Organizasyon ve Yerleşim Düzenlemesi", *Arkeoloji'de Bölgesel Çalışmalar Sempozyum Bildirileri, YAS 4*, 2014, s. 152-153, Fig. 6.
[91] Karagöz Ş., *Anadolu'dan Mezar Stelleri*, İstanbul, 1984, s. 10, 14-15, Res. 25.
[92] Bkz. Slawish, a.g.e., Kat. Paum 2.
[93] Mehmet Özsait vd., "Nouvelles inscriptions sur le territorie d'Apollonia Mordaion", *ADALYA* XVI, s. 270, 273-275, Fig. 4, Fig. 10, Fig. 16-17, Fig. 20.

4.2. Girlandlar

Girland; çeşitli bitkisel motiflerin yalnızca birinin ya da birkaçının kullanılması ile oluşturulan bir bezeme türüdür. Genellikle girlandın oluşturulması için yaprak, meyve, çiçek benzeri motifler kullanılmaktadır. Bu motifler birbiri içerisine belirli bir ahenk içerisinde yerleştirilerek her iki yandan tutturulmuş ve orta kısmı aşağıya doğru sarkan vaziyette görünecek biçimde tasvir edilmektedir. Girlandların her iki bitiş noktasında kurdelelerin tasvir edildiği örnekler de bulunmaktadır.

Girlandın her iki yandan tutturulması, farklı bezeme unsurlarının taşıyıcı öğe olarak kullanılmasında etken olmuştur. Girlandlarda taşıyıcı öğe olarak kullanılan yardımcı unsurlar arasında boğa başları, koç başları, mitolojik figürler tercih edilmişlerdir. Taşıyıcı bir diğer unsur ise yanlarda yer alan plasterlerdir. Özellikle mezar stellerinde sıklıkla karşılaşılan bu durum girlandın iki yanında plasterlerin uç kısımlarının bitiş noktasında konumlanması ile tasvir edilmektedir.

Girland motiflerinin Hellenistik Dönem'den itibaren kullanım gördüğü bilinmektedir. Küçük Asya'da da Hellenistik Dönem girland örneklerine rastlamak mümkündür[94]. Hellenistik Dönem girland örnekleri daha çok kutsal alanlarda kullanılan bezeme unsurları olarak göze çarpmaktadır. Roma İmparatorluk Dönemi'nde ise girlandlar tapınaklar başta olmak üzere, heroon, tiyatro, zafer anıtları, mezar stelleri ve lahitler üzerinde karşımızı çıkmaktadır.

Augustus Dönemi'nde girland kuşağını oluşturan tüm öğeler ayrıntılı olarak ve tek tek işlenmişlerdir. Bu dönemde girlandlar zeminden henüz kopmamıştır, abartıdan uzak ve doğal görünüme yakın tasvir edilmektedir. Geç Augustus-Erken Tiberius Dönemi'ne gelindiğinde girlandların oldukça hacimli bir hal aldığı ve zeminden daha fazla kopmaya başladığı görülmektedir. Özellikle Geç Augustus Dönemi ile birlikte girland motiflerinin daha ayrıntılı ve özenli işlendiği, girland içerisine yerleştirilen yaprak, meyve v.b. öğelerin ise seçilebilir-ayırt edilebilir olduğu anlaşılmaktadır.

[94] Girland motifinin Hellenistik Dönem gelişimi için bkz. Serdar Aybek, "Metropolis (İonia), Hellenistik ve Roma Devri Heykeltıraşlık Eserleri", Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara, 2004; Mükerrem Usman Anabolu, "Batı Anadolu'da Bulunan Hellenistik Çağ ve Roma İmparatorluk Çağı Girland (Askılı) Sunakları", *Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, Arkeoloji Sanat Tarihi Dergisi*, Vol III, 1984, s. 1-18.

Girland motifleri Geç Cladiuslar Dönemi'nde, Geç Augustus-Erken Tiberius Dönemi örneklerine kıyasla girland arasına yerleştirilen unsurların birbirlerinden uzaklaştığı ve kurdele tasvirlerinin çoğaldığı tespit edilebilmektedir. Hadrianus Dönemi ile birlikte alçak kabartmadan yüksek kabartmaya geçiş yaşanmıştır. Girland motifini oluşturan unsurlarda matkap izlerine daha çok rastlanılmaya başlanmıştır[95].

Antoninler Dönemi tasvirlerinde girland ile zemin arasındaki bağın koparılmaya çalışıldığı, girlandı oluşturan unsurlar arasındaki mesafenin daha fazla açıldığı örnekler ön plana çıkmaktadır. Bunun yanı sıra matkap vasıtası ile yaratılmaya çalışılan ışık ve gölge efekti dönemin getirdiği en büyük farklılık olarak dikkat çekmektedir. Böylelikle girland tasvirleri üzerindeki plastik etki artırılmaya çalışılmıştır. Bunun yanı sıra doğal görünümden soyutsallığa atılan ilk adımlar da bu dönemin sonuna doğru girlandlar üzerinde etkisini göstermeye başlamıştır[96].

Antoninler Dönemi'nin özelliği olan ışık ve gölge efektinden faydalanma, Severuslar Dönemi'nin ortalarına kadar tercih edilmeye devam etmektedir. Antoninler Dönemi ile birlikte birbirinden ayrılmaya başlayan ve soyutlaşmaya doğru evrilen girlandı oluşturan unsurlar Severuslar Dönemi ile birlikte doğallıktan daha çok soyut tasvire yakın bir biçim almıştır. Matkap kullanımı artarak ışık gölge efektinin daha etkin olmasını sağlamaktadır[97].

Kuzeybatı Pisidia Bölgesi "Alınlıklı Mezar Stelleri" arasında da girland motifi yaygın bir kullanıma sahiptir. Konana (Conana) Antik Kenti'nden 27 adet (Kat. No. KMS 1, Lev. 1; KMS 17, Lev. 9; KMS 25, Lev. 12; KMS 29, Lev. 13; KMS 32-34, Lev. 14; KMS 36, Lev. 15; KMS 45-47, Lev. 17; KMS 49, Lev. 18), Seleukeia Antik Kenti'nden ise 2 adet (Kat. No. SMS 1, Lev. 20; SMS 7, Lev. 21) girlandlı mezar steli ele geçmiştir.

Tez konusu kapsamında ele alınan girlandlı stellerin M.S. 2. yüzyılın ortalarından M.S. 3. yüzyılın ilk çeyreği arasına tarihlenmesi gerektiği, benzer

[95] Aydın Erön, "Anadolu'da Roma Dönemi Tapınaklarında Görülen Bezemeli Frizler", Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Aydın, s. 27-32.
[96] Erön, a.g.t., s. 31.
[97] Roma İmparatorluk Dönemi Girland Gelişimi için bkz. Herdegürgen, H., *Stadtrömische und Italische Girlandensarkophage*, Berlin, 1996.

örneklerin gelişimi ve stilistik açıdan işlenişi dikkate alınarak yapılan incelemeler sonucu ortaya çıkmıştır.

Kuzeybatı Pisidia Bölgesi alınlıklı stellerinin imal edildiği taşların kireç ya da kalker taşı olduğu dikkate alındığında üzerlerindeki girland motiflerinin merkez yerleşimler kadar detay içermediği, söz konusu taşlar üzerinde kaliteli işçiliğin mümkün olmadığı anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra doğal şartların steller üzerinde yarattığı olumsuz etkiler de dayanımı az olan bu steller üzerindeki detayların daha da kaybolmasına yol açmıştır. Stellerin taşra işçiliğine sahip olduğu da düşünüldüğünde (işçilik farkı figürlü stellerden de anlaşılmaktadır), girlandlar üzerinde yapılan incelemeler şematik ve üslup olarak dikkate alınmıştır. Nitekim yukarıda söz edildiği üzere girlandlar belirli bir gelişim sürecine tabidir. Gelişim süreci içerisinde her dönemin mimari bezeme anlayışının ve estetik kaygının, girlandların işleniş biçimine hem şematik hem de üslup olarak yansıması bazı farklılıklara yol açmıştır. Bununla birlikte taşra işçiliğinden doğan farklar da dikkate alınmıştır. Bu sebeple birebir eşleştirme yapılabilecek örneklerden ziyade gelişim süreci dikkate alınarak tarihlendirmeleri yapılmıştır.

Katalog numaralarına göre steller şu şekilde:

Kat. No. KMS 10 (Lev. 5) ve KMS 14 (Lev. 7) Orta Antoninler Dönemi (M.S. 140-160); KMS 46 (Lev. 17) Orta Antoninler Dönemi (M.S. 150-160); KMS 7 (Lev. 4) ve KMS 51 (Lev. 18) Orta-Geç Antoninler Dönemi (M.S. 160-180), KMS 9 (Lev. 5) M.S. 150-190; KMS 17 (Lev. 9), KMS 45 (Lev. 17) ve KMS 50 (Lev. 18) Geç Antoninler Dönemi (M.S. 170-190); SMS 1 (Lev. 20) Geç Antoninler Dönemi M.S. 180-190; KMS 1-2 (Lev. 1), KMS 4 (Lev. 2), KMS 6 (Lev. 3), KMS 12 (Lev. 6), KMS 15 (Lev. 8), KMS 25 (Lev. 12), KMS 29 (Lev. 13) ve KMS 33 (Lev. 14) Geç Antoninler Dönemi (M.S. 190 dolayları); KMS 3 (Lev. 2) ve KMS 16 (Lev. 8) Geç Antoninler-Erken Severuslar Dönemi (M.S. 190-200); KMS 8 (Lev. 4) Geç Antoninler-Erken Severuslar Dönemi (M.S. 190-210); KMS 11 (Lev. 6) Erken Severuslar Dönemi (M.S. 200-210);

KMS 32 (Lev. 14) Severuslar Dönemi (200-220); KMS 5 (Lev. 3) ve KMS 47-49 (Lev. 17-18) arası ise Severuslar Dönemi (M.S. 200- 230) tarihlendirilmişlerdir[98].

Tez kapsamında ele alınan girlandlı stellerin Orta Antoninler, Geç Antoninler ve Severuslar Dönemi'ne tarihlendiği görülmektedir. Stellerin korunmuşluk durumu iyi ise detaylı inceleme imkanı olduğundan tarih aralığı daralmakta, yıpranma durumuna bağlı olarak ise tarihlendirme aralığı daha geniş tutulmuştur. Bu kapsamda en erkene tarihleyebileceğimiz steller Kat. No. KMS 10 (Lev. 5) ve KMS 14 (Lev. 7) M.S. 140-160, En geç döneme tarihleyebileceğimiz steller ise Kat. No. KMS 5 (Lev. 3) ve KMS 47-49 (Lev. 17-18) M.S. 200-230 yıllarına tekamül etmektedir.

Kat. No. KMS 13 (Lev. 7), KMS 18 (Lev. 9), KMS 34 (Lev. 14), KMS 36 (Lev. 15) ve SMS 7 (Lev. 21) stellerde ise girlandın varlığı anlaşılmasına karşın tarihlemeye yetecek kadar mevcudu korunamamış olması sebebiyle girland üzerinden bir tarihleme yapılmasına elverişli değildir.

[98] Benzer örnekler Kat. No. KMS 10 ve 14 için Herdegürgen, a.g.e., Tafel 84, Kat. 20; Kat. No. KMS 46 için Herdegürgen, a.g.e., Tafel 84 Kat. 94, Tafel 85, Kat. 99; Kat. No. KMS 7 ve 51 için Herdegürgen, a.g.e., Tafel 91, Kat. 103, 127; Kat. No. KMS 9 için Herdegürgen, a.g.e., Tafel 104 Kat. 171; Kat. No. KMS 17,45 ve 50 için Herdegürgen, a.g.e., Tafel 108, Kat. 162, Tafel 109, Kat. 174; Kat. No. SMS 1 için Tafel 91, Kat. 103; Kat. No. KMS 1-2, 4, 6, 12, 15, 25, 29 ve 33 için Herdegürgen, a.g.e., Tafel 82, Kat. 119; Tafel 91, Kat. 103; Kat. No. KMS 3 ve 16 için Herdegürgen, a.g.e., Tafel 105, Kat. 182; Kat. No. KMS 8 için Herdegürgen, a.g.e., Tafel 82, Kat 119.

BEŞİNCİ BÖLÜM
SONUÇ

Kuzeybatı Pisidia Bölgesi "Alınlıklı Mezar Stelleri" dağılımına bakıldığında, yapılan araştırmalar neticesinde Seleukeia Kenti'ne ait 11 adet stelden 4 adedinin "Büst Tipi", 7 adedinin "Alınlıklı Tip" olduğu tespit edilmiştir. Konana Kenti'ne ait 59 adet stelin 2 adedi "Sunak Tipi", 2 adedi "Sütun Tipi", 2 adedi "Aedicula Tipi" ve 54 adedi ise "Alınlıklı Tip"tir. Apollonia Kenti'nde tespit edilen 9 adet stelin 3 adedi "Kapı Tipi", 1 adedi "Sütun Tipi", 4 adedi "Alınlıklı Tip"tir. Tymandos Kenti'nde ise toplamda tespit edilen 14 stelden 10 adedi "Kapı Tipi", 4 adedi ise "Alınlıklı Tip" olarak tanımlanan mezar stellerinden oluşmaktadır. Kuzeybatı Pisidia Kentleri'nde bugüne dek tespit edilen bu bulgulardan hareketle Alınlıklı Mezar Stelleri'nin tercih durumuna bakıldığında Konana ve Seleukeia Kentleri'nde alınlıklı mezar stellerinin daha çok tercih edildiği; Apollonia'da "Kapı Tipi" ile "Alınlıklı Tip" olarak adlandırılan stellerin tercih edilen tipler olduğu; Tymandos Kenti'nde ise "Kapı Tipi" stellerin "Alınlıklı Tip" olarak adlandırılan stellerden daha yaygın bir tercihe sahip olduğu söylenebilir (Grafik 1).

Kuzeybatı Pisidia Bölgesi Alınlıklı Mezar Stelleri, Konana (Conana), Seleukeia, Apollonia ve Tymandos Antik Kentleri'nde ele geçmiştir (Harita 2). Bu kentlerden toplam olarak 69 adet stel tespit edilmiş olup, 54 adedi Konana (Conana), 7 adedi Seleukeia, 4 adeti Tymandos, 4 adeti Apollonia Kenti'ne aittir. Konana (Conana) Antik Kenti buluntularının diğer kentlere oranla daha fazla olmasının sebebi 2009 yılında "Toki" ve "Pazar Yeri" inşaatları sırasında Roma İmparatorluk Dönemi'ne ait bir nekropolisin açığa çıkarılması ve Isparta Arkeolojik Survey araştırmalarının 2009 yılından beri devam etmesinden kaynaklanmaktadır[99]. Seleukeia Antik Kenti buluntularından 1 adedi kentin bulunduğu Bayat Köyü'ndeki bir evin duvarında devşirme malzeme olarak kullanılmaktadır. Diğer bir stelde ise kentin *territoriumu* içerisinde sayılabilecek İslamköy'de bir bahçe duvarında devşirme olarak kullanılmaktadır. Üç adet stel ise Atabey merkez'de yer alan Ertokuş Bey Medresesi'nin duvarlarında yine devşirme malzeme olarak yer almaktadır. Medrese bahçesinde bulunan iki adet stelin ise Seleukeia Kenti'nde 1993 yılında yürütülen kazı çalışmaları

[99] Iversen, a.g.e., 104-152.

esnasında bulunduğu ve daha sonraki yıllarda medresenin bahçesine getirildiği bilinmektedir[100]. Apollonia Kenti stellerinin tümü Uluborlu Müzesi'nde bulunmaktadır. Tymandos Kenti'ne ait stellerin 3 adedi "Veli Baba Türbesi" bahçesinde ve 1 adedi Isparta Müzesi'ndedir[101].

Alınlıklı Mezar Stelleri üzerinde yapılan incelemeler neticesinde Kat. No. KMS 1-4 (Lev. 1-2), KMS 6-12 (Lev. 3-6), KMS 14-17 (Lev. 7-9), KMS 25 (Lev. 12), KMS 29 (Lev. 13), KMS 32 (Lev. 14), KMS 45-47 (Lev. 17), KMS 51 (Lev. 18) ve SMS 1 (Lev. 20) katalog numaralı stellerin yalnızca girlanda sahip olduğu tespit edilmiştir. Tarihleme kriteri de girlandlar dikkate alınarak yapılmıştır. Söz konusu steller Tip 1 (Girland Motifli Mezar Stelleri) grubuna dahildir. Bununla birlikte Kat. No. KMS 5 (Lev. 3) ve KMS 50 (Lev. 18) katalog numaralı steller ise hem girland hem de figüre sahiptir. Tarihlemede her iki unsura da dikkat edilmiştir. Bununla birlikte Kat. No. KMS 18 (Lev. 9) ve KMS 36 (Lev. 15) katalog numaralı fragmanlarda ise girlandın ucundaki salkımın varlığı gözlemlenebilmektedir, ancak tarihlemeye yardımcı olacak kadar korunamamıştır. Bu stellerin tarihlenmesinde yazıtlardan yararlanılmıştır. KMS 34 (Lev. 14) katalog numaralı stel ise girlandın yalnızca orta kısmının görülebildiği, devşirme malzeme olarak kullanılan bir fragmandır. Bu sebeple tarihleyici unsur olarak yazıt dikkate alınmıştır. SMS 7 (Lev. 21) katalog numarasına sahip stel ise hem girlanda hem de iki adet el figürünü sahiptir. Stel üzerinde yer alan girland ve el motiflerinin doğal koşullar sebebiyle tahrip olmuş durumda olması nedeniyle tarihlemede yazıttan yararlanılmıştır. KMS 13 (Lev. 7) numaları stelde bulunan girland ise varlığı gözlemlenebilen ancak kritiği yapılamayacak kadar kötü korunmuştur. Ancak, bu stelde plasterlerin üzerinde tasvir edilen sarmaşık motifleri stelin tarihlendirilmesinde daha faydalı olduğundan bu motifler dikkate alınarak stel tarihlendirilmiştir[102]. KMS 48 ve KMS 49 (Lev. 18) katalog numaralı stellerde ise daha farklı bir durum söz konusudur. İki stelde de girland bulunmakla birlikte, girlandlar sarmaşık biçiminde tasvir edilmiştir.

[100] Seleukeia kazı çalışmaları için bkz. Bingöl, 2012, s. 457-470.
[101] Abuagla, A. C., (2012), "Tymandos Antik Kentinden Beş Mezar Yazıtı", Pisidia Araştırmaları I, (eds.) B. Hürmüzlü-M. Fırat-A. Gerçek, ss. 344-355.
[102] Plasterler üzerinde tasvir edilen sarmaşık motifleri için bkz. Tomas Lochmann, *Studien zu kaiserzeitlichen Grab und Votivereliefs aus Phrygien*, Basel, 2003, Kat no 1192, Kat no 1192, Tafel 8 Abb. 29, Tafel 11 Abb. 38.

Steller üzerinde sarmaşık motifinin tarihleme unsuru olarak daha belirleyici olması sebebiyle, benzer motifler kullanılan steller aracılığıyla tarihlendirmeleri yapılmıştır.

KMS 19-20 (Lev. 10), KMS 31 (Lev. 14), KMS 41 (Lev. 16), KMS 54 (Lev. 19), SMS 3 (Lev. 20), AMS 4 ve TMS 1-4 (Lev. 23-24) katalog numaralı steller ise yalnızca figüre sahip olan "Alınlıklı Mezar Stelleri"dir. Tarihleme hususunda en belirleyici unsurun figürler olması sebebiyle bu stellerde figürler baz alınmıştır. Söz konusu steller Tip 2 (Figürlü Mezar Stelleri) grubuna dahildir.

Kat. No. KMS 21 (Lev. 11), KMS 24 (Lev. 12), KMS 43 (Lev. 16), KMS 52 (Lev. 19) ve AMS 2 (Lev. 22) Tip 3 (Yazıtlı - Bezemesiz Mezar Stelleri) grubuna dahil olduğundan tarihlendirmede faydanalabileceğimiz yegane unsur yazıtlardır. Nitekim bu steller yazıtlardan hareketle tarihlendirilmişlerdir. KMS 26-28 (Lev. 13), KMS 30 (Lev. 13), KMS 35, 37-39 (Lev. 15), KMS 40, 42 (Lev. 16), KMS 44 (Lev. 17) ve SMS 2 (Lev. 20) ise "Alınlıklı Mezar Steli" olduğu anlaşılan ancak fragman halinde ele geçmiş parçalardan oluşmaktadır. Bu parçalar üzerinde yazıt dışında tarihlendirmeye yarayacak herhangi başka bir unsur bulunmamaktadır ve yazıtlar aracılığıyla tarihlendirme yapılabilmiştir[103]. AMS 1 (Lev. 22) katalog numaralı stel üzerinde karşılıklı birbirine bakan iki üzüm salkımının varlığı saptanabilmektedir. Ancak bu örnekte de salkımların deforme olması sebebiyle tarihlemede yazıttan faydalanılmıştır. AMS 3 (Lev. 23) katalog numaralı stel Tip 3 (Yazıtlı - Bezemesiz Mezar Stelleri) grubuna dahil olmasına karşın tıpkı KMS 13'te (Lev. 7) olduğu gibi plasterler üzerinde sarmaşık motifinin olduğu görülmektedir. Tarihleme kriteri olarak bu stelde sarmaşık motifleri baz alınmıştır.

Tip 4 (Kalkan Motifli Steller) grubuna dahil olan SMS 4 ve 5 (Lev. 21) katalog numaralı stelleri tarihleme konusunda iki stel için farklı tarihleme kriterlerine başvurulmuştur. Bunun sebebi ise kalkan motifinin uzun dönemler boyunda değişikliğe uğramadan standart şekliyle kullanılmaya devam etmesinden kaynaklanmaktadır[104]. Böylelikle kalkanlar tek başına tarihleyici değildirler. SMS 5'in üzerinde yer alan

[103] Iversen, a.g.m., s. 104-152, Coşkun Abugala, a.g.m., s. 132-134, Asuman Coşkun Abuagla, "Tymandos Antik Kentinden Beş Mezar Yazıtı", Pisidia Araştırmaları I, (eds.) B. Hürmüzlü-M. Fırat-A. Gerçek, 2012, s. 344-355. Yayınlanmayan steller ile ilgili epigrafik tarihleme hususunda Yrd. Doç. Dr. Asuman Coşkun Abuagla'nın danışmanlığına başvurulmuştur.
[104] Pogiatzi, Tafel XLVI, Kat. Nr. 80.

kalkan motifinde çelenk betimlemesi bulunmaktadır ve bu çelenk betimlemesi tarihlemede dikkate alınmıştır. SMS 4'te ise kalkan motifi üzerinde herhangi bir bezeme bulunmamasına rağmen bu stel üzerindeki yazıtın varlığı tarihlemede yardımcı olmuştur.

SMS 6 (Lev. 21) katalog numaralı stelde yalnızca akroterin ve plasterin bir kısmı korunagelmiştir. Stel fragmanı üzerinde plasterin hemen üst kısmında bulunan ve frizi andıran bir bölüm yer almaktadır. Bunun dışında yumurta dizisi de mevcuttur. Tüm bu koşullar altında SMS 6 mimari bezeme üslubu dikkate alınarak tarihlendirilmiştir[105].

Çalışmaya konu olan stellerin arka yüzleri işlenmiş ancak şekillendirilmemiştir ve herhangi bir bezeme, motif veya figüre rastlanmamaktadır (Lev. 27). Konana Antik Kenti sınırları içerisinde bulunan Gönen İlçesi'nde, Isparta Müzesi tarafından Toki alanında gerçekleştirilen kurtarma kazısı sonucu ele geçen örneklerden bilindiği üzere bu steller inhumasyon gömüler için kullanılmış olmalıdırlar ve mezarın üst kısmında yer almaktadırlar. Müze kurtarma kazılarından edinilen bilgiye göre alınlıklı steller, basit inhumasyon mezarlarda; tekli gömütlerin hemen üst kısmında konumlanmaktadır. Kuzeybatı Pisidia Bölgesi'nden ele geçen stellerin yüzeyle temas eden alt kısmının özgül ağırlığı, steli dik tutmaya yetecek düzeydedir. Bunun yanı sıra alt kısımları tamamen düz bir şekilde işlenmiştir ve herhangi bir yuvaya denk gelecek biçimde tasarlanmadıkları anlaşılmaktadır.

Tez kapsamında ele alınan stellerin Konana Antik Kenti dışındaki örneklerden hiçbiri nekropolis alanlarından ele geçmemiştir. Bununla birlikte diğer kentlerde yürütülen çalışmalar kentlerin nekropolis alanları hakkında bilgiler sunmaktadır. Konana Antik Kenti'nde Roma İmparatorluk Dönemi'nde kullanılan iki farklı nekropolis alanı tespit edilmiştir (Harita 3). Toki ve Pazaryeri Nekropolisi olarak adlandırılan bu alanlarda yürütülen inşaat çalışmaları sebebiyle açığa çıkan nekropolis alanlarında, "Alınlıklı Mezar Steli" örneklerinin kullanıldığı bilinmektedir. Seleukeia Kenti'nde akropolisin kuzeybatı ve kuzeydoğusunda Roma İmparatorluk Dönemi'nde

[105] Alınlığın üst kısmında yer alan bitkisel bezeme motifi Pisidia Bölgesi akroter örneklerinde kullanılan bir motif türüdür. SMS 6 üzerinde betimlenen bitkisel motifin benzerlerinin yer aldığı örnekler M.S. 2. yüzyıla tarihlenmektedir. Detaylı bilgi için bkz. Ahmet Oğuz Alp, ""Pisidia Bölgesi Roma Dönemi Bezemeli Mimari Elemanları", Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara, 2006, s. 154-157, Kat. 87, Lev. 43 b.

kullanıldığı bilinen iki adet nekropolis tespit edilmiştir (Harita 4)[106]. Bu alanlardan tez kapsamına alınan "Alınlıklı Mezar Steli" ele geçmemiş olmasına karşın kentin nekropolis alanlarının konumu hakkında fikir vermektedir. Tymandos Antik Kenti'nde Roma İmparatorluk Dönemi'nde kullanıldığı bilinen üç farklı nekropolis alanı tespit edilmiştir. Bunlar, Demirliönü-Ulaştepe Nekropolisi, Delipınar Nekropolisi ve Palamut Nekropolisi olarak adlandırılmaktadır[107]. Tez kapsamında ele alınan stellerin hangi nekropolise ait olduğu bilinmesede bu nekropolislerden gelmiş olması ihtimal dahilindedir (Harita 5). Apollonia Antik Kenti'nde bugüne değin yürütülen araştırmalarda nekropolis olarak nitelendirilen bir alan tespit edilememiştir. Buna karşın, Uluborlu Kalesi olarak bilinen yerleşimin içinde, girişe yakın bir konumda mezar yapısına ait olabilecek bir alınlık; yamaca bakan surlarda " Kapı Tipi" olarak adlandırılan bir stel ve kaleye çıkan yamaçta konumlanan bir evin dış cephesi önünde ise lahit teknesinin varlığı tespit edilmiştir[108]. Bu durum Kale yerleşimi etrafında yer alan yamaçlarda bir nekropolisin olması ihtimalini akla getirmektedir (Harita 6).

"Alınlıklı Mezar Stelleri" arasında insan figürünün kullanıldığı örnekler figürlerin sayısı, tam ya da büst şeklinde verilmesi, figürün stele göre büyüklük oranı ve kapladığı yer açısından değişik varyasyonlara sahiptir. Figürlü mezar stellerinin alınlık kısımlarında da rozet ve disk kullanımı görülmektedir. Figürlü mezar stellerini oluşturan örneklerin Konana Kenti'nden ele geçen stellerden biri dışında tümünde yazıt mevcuttur. Kuzeybatı Pisidia'da yer alan Konana, Seleukeia, Apollonia ve Tymandos Kentleri'ne ait alınlıklı stellerin figürlü örnekleri bulunmaktadır.

Kuzeybatı Pisidia örneklerinde alınlığın orta kısmında süsleme amaçlı rozet ya da disk motifi kullanılmaktadır (Lev. 26); ancak bazı örneklerde bu alan boş bırakılmaktadır (Kat. No. KMS 21, Lev. 11; KMS 27, Lev. 13). Rozetler genellikle çiçek şeklinde tasvir edilirken, disk tasvirlerinin omphalos mu yoksa kalkan motifi mi olduğunu net bir şekilde söylemek güçtür. Genellikle orta kısımda her iki yanda sütun ya da plaster olarak tanımlanabilecek iki kabartma ile sınırlandırılan bir alan yer almaktadır. Ancak bu sınırlamanın yer almadığı örneklerde mevcuttur. Girland, üzüm

[106] Hürmüzlü, 2008b, s. 12-13.

[107] Hürmüzlü, 2009, s. 205-210.

[108] Hürmüzlü vd., 2016, s. 534-535.

salkımı, insan figürleri ve yazıt bu bölümde görülmektedir. Alt kısım ise stellerin yüzey ile temas ettiği bölümdür ve ayrıntılı işlenmemiştir.

Kuzeybatı Pisidia Bölgesi Alınlıklı Mezar Stelleri'nin ele alındığı bu çalışmada sözü edilen stellerin tipolojik olarak dört ana gruba ayrıldığı tespit edilmiştir. Bu dört ana grup da kendi içlerindeki farklılıklar göz önünde bulundurularak alt gruplara ayrılmıştır. Gruplama yapılırken dikkat edilen en önemli unsur, steller üzerinde yer alan bezeme unsurları ve figürler olmuştur. Şematik (alınlık, akroter, tabula ve birkaç istisna hariç plasterlerin tümünde ortak olarak kullanılması) benzerlik gösteren alınlıklı mezar stelleri Kuzeybatı Pisidia Bölgesi'nde yalnızca işçilik ve bezeme unsurları farklılıkları göstermektedir. Bezeme unsurlarında görülen farklılıklar stellerin orta kısmında girland kullanımı, kalkan betimlemeleri ya da figür kullanımından kaynaklanmaktadır. İşçilik farklılıkları ise bu bezeme ya da figürlerin işleniş şekli ile ilgili farklılıklardır.

Pisidia'nın güneyinde konumlanan Aksu'ya bakıldığında stellerin bazılarının soyut bir alınlığa sahip olduğu, bazılarının ise yanlarında plasterlerin yer almadığı anlaşılmaktadır[109]. Kuzeybatı Pisidia Kentleri'nden Konana, Apollonia, Tymandos ve Seleukeia'da bulunan alınlıklı stellerde soyut akroter betimlemesi söz konusu değildir. Yanlarda plaster kullanımı olmayan örnekler ise istisnai olarak Kat. No. KMS 28 (Lev. 13), KMS 42 (Lev. 16), AMS 2 (Lev. 22) stellerinde görülmemektedir. Bunların dışında TMS 1-3 ve 4 (Lev. 23-24) katalog numaralı stellerde de plaster kullanımına rastlanmamaktadır. TMS 1-3 ve 4 katalog numaralı stellerin form olarak dörtgen prizma şeklinde bir yapıya sahip olması da diğer "Alınlıklı" örneklerden ayırıcı bir özellik olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplamda 69 adet stelden yalnızca 7 adedinde (Kat. No. KMS 28, Lev. 13; KMS 39, Lev. 15; KMS 42, Lev. 16; AMS 2, Lev. 22; TMS 1, Lev. 23; TMS 2 ve 4, Lev. 24) plaster kullanılmamıştır. SMS 5 (Lev. 21) katalog numaralı stelde ise duvar bloğu olarak kullanım görmesi sebebiyle akroter ve yan kısımların traşlanarak arındırıldığı anlaşılmaktadır. Bu sebeple yanlarda plaster olup olmadığına dair kesin bir yargıya varmak güçtür. Kat. No. SMS 5'e benzer bir yapıya ve bezemeye sahip SMS 4 (Lev. 21) katalog numaralı stelden hareketle değerlendirdiğimizde ise bu stelde de plaster kullanıldığı kanısına kesin olmamakla birlikte varmak mümkündür.

[109] Özsait - Labarre - Özsait, a.g.m., s. 217-219; Özcan, a.g.m., Fig. 3a.

Yazıtlardan hareketle steller M.S. 2.-4. yüzyıllar arasına tarihlendirilmiştir[110]. Bununla birlikte steller üzerinde yer alan figürler stilistik açıdan ele alındığında ise figürlü olanların M.S. 3. yüzyıldan daha geç bir tarihe ait olamayacağı ortaya çıkmıştır[111]. Ayrıca steller üzerinde yer alan girlandlar üzerinde stilistik olarak yapılan çalışmalar sonucunda M.S. 2.-3. yüzyıllar arasına tarihlendiği görülmektedir[112].

Konana (Conana), Seleukeia, Apollonia ve Tymandos'ta ele geçen steller arasında birbirlerine biçim ve form bakımından benzer örneklerin olmasına karşın kente özel örneklerinde mevcudiyetine rastlanmaktadır. Örneğin Tymandos Antik Kenti'nde dörtgen prizma formlu steller kente özgü örneklerdir (Kat. No. TMS 1-2, 4; Lev. 23-24). Yine Seleukeia Kenti'nde bulunan kalkan motifli stellere de bölgede kent dışında rastlanmamıştır (Kat. No. SMS 4; Lev. 21). Kat. No. SMS 6 (Lev. 21) ise bölgede yumurta dizisine sahip yegane örnektir. Apollonia Kenti'nde bir stelde disk, kalkan ya da rozet dışında alınlığın ortasında kuş betimlenen tek bir örneğe rastlanmaktadır (Kat. No. AMS 4; Lev. 23). Bunun yanı sıra Konana (Conana) Kenti'nden bir mezar steli alınlık kısmında şahsi bir (tarak) eşya tasviri bulunan tek örnektir (Kat. No. KMS 49; 18).

Şematik benzerlik-farklılıkların dışında Kuzeybatı Pisidia Bölgesi "Alınlıklı Mezar Stelleri" arasında işçilikte de benzerlik ve farklılıklarının olduğu gözlemlenmiştir. Konana Kenti'nde ele geçen Kat. No. KMS 19 (Lev. 10) ve KMS 41 (Lev. 16) stelleri üzerinde betimlenen figürler vücut-baş-gövde oranı bakımından birbirine yakın işçiliğe sahiptir. Yine aynı kentten Kat. No. KMS 20 (Lev. 10) ve KMS 31 (Lev. 14) yukarıdaki iki stelden farklı ancak kendi içlerinde benzer oranlara sahiptir. Kat. No. KMS 50 (Lev. 18) ve KMS 54 (Lev. 19) üzerinde betimlenen figürler ise büst şeklindedir ve benzer özelliklere sahiptir. Kat. No. KMS 5 (Lev. 3) stelinde yer alan figürler de yine bu iki stel üzerinde betimlenen başı kapalı figürler ile paralellik içerisindedir. Kat. No. SMS 3 (Lev. 20) ve AMS 4 (Lev. 23) stelleri Seleukeia ve

[110] Iversen, a.g.m., s. 104-152, Coşkun Abuagla, 2013, s. 132-134, Coşkun Abuagla, 2012, s. 344-355.
[111] Özcan, a.g.m., s. 146-147, Resim 3; Parlasca, a.g.e., s. 18-19, Tafel 20/5; Mörel, a.g.m., s. 152-153, Fig. 6; Karagöz, a.g.e., s. 10, 14-15, Res. 25; Slawish a.g.e., Kat. Paum 2; Özsait vd., a.g.m., s. 270, 273-275, Fig. 10, Fig. 16-17, Fig. 20.
[112] Girlandlı stellerin tarihlemeleri için bkz. "4.2. Girlandlar" bölümü ve "Katalog".

Apollonia Kentleri'nde ele geçmiş olmalarına rağmen, figüratif olarak benzer özelliklere sahiplerdir. Özellikle figürlerin oranları, yerleştiriliş biçimi ortak noktalarıdır. Kat. No. TMS 1,2 ve 4 (Lev. 23-24) stelleri ise hem figürlerin yerleştirilişi hem de işlenişi bakımından kendine has bir işçiliğe sahiptir.

Kuzeybatı Pisidia Bölgesi "Alınlık Mezar Stelleri" üzerinde orta kısımda bulunan yazıtlar incelendiğinde bazılarının yazıt için bırakılan orta kısımdan dışarı taştığı gözlemlenmektedir. Konana (Kat. No. KMS 4, Lev. 2; KMS 6, Lev. 3; KMS 11-12, Lev. 6; KMS 14, Lev. 7; KMS 33, Lev. 14; KMS 45-46, Lev. 17; KMS 49, Lev. 18), Seleukeia (Kat. No. SMS 1, Lev. 20), Apollonia (Kat. No. AMS 3-4, Lev. 23) Kentleri'ne ait stellerde rastlanan bu durum, söz konusu stellerin hazır üretim olduklarını düşündürmektedir. Stellerin önceden hazırlanarak müşterilerin tercihi doğrultusunda seçilen stel üzerine satışı yapıldıktan sonra yazıtın eklenmiş olması sonucu doğmuş olmalıdır. Nitekim yazıtların sığdırılamaması probleminden hareketle bu stellerin sipariş değil hazır üretim oldukları anlaşılmaktadır.

Konana Antik Kenti'nde alınlıklı mezar stellerinin diğer tiplere oranla yüksek sayıda tespit edilmesi, diğer kentlerdeki stel buluntu dağılımı ile kıyaslandığında (Grafik 1) Konana'nın "Alınlıklı Mezar Steli" üretim geleneğine sahip olduğunu göstermektedir. Nitekim bu durum söz konusu stelleri üreten bir atölyenin kentteki varlığına işaret etmektedir.

Yukarıda sözü edilen dört kentin coğrafi olarak birbirine yakınlıkları ve Pisidia-Phrygia sınırında konumlanmaları sebebiyle birbirleri ile etkileşim içerisinde oldukları açıktır. Konana (Conana), Apollonia ve Tymandos Kentleri'nin Roma İmparatorluk Dönemleri modern yerleşim tarafından tahribata uğramıştır. Seleukeia Kenti'nde ise kapsamlı çalışmalar son birkaç yıldır devam etmektedir. Bu sebeple bu dört kentin Roma İmparatorluk Dönemi'nde mezar stelleri üzerinde benzer tipolojiyi kullanması ve de steller üzerinde kullanılan bezeme unsurlarının benzerlikler göstermesi bu kentlerin az bilinen Roma İmparatorluk Dönemi etkileşimleri hakkında fikir sahibi olmamızı sağlamaktadır. Pisidia'nın kuzeyine doğru gidildikçe "Alınlıklı Tip" yerine "Kapı Tipi" stellerin kullanımının yaygınlaştığı görülmektedir[113]. Apollonia ve Tymandos

[113] "Kapı Tipi" steller ve kullanım alanları için bkz. Waelkens, M., (1986), *Die kleinasiatischen Türsteine. Typologische und Epigrafische Untersuchungen mit Scheintür*, Mainz am Rhein.

Kentleri'nde de "Kapı Tipi" stellerin Roma İmparatorluk Dönemi içerisinde de kullanılması Apollonia ve Tymandos Antik Kentleri'nin sınırda olması sebebiyle hem Pisidia hem de Phrygia kültürlerinden etkilendiklerini kanıtlamaktadır. Konana ve Seleukeia Antik Kentleri'nden bugüne kadar "Kapı Tipi" stel ele geçmemiştir. Her ne kadar kapı tipi stel ele geçmemiş olsa da "Alınlıklı" iki stel üzerinde el figürlerinin kullanılması Phryg etkisine kanıt teşkil edebilir. Stelin orta kısmında yer alan iki adet yan yana tasvir edilen el figürlü steller de oldukça dikkat çekicidir (Kat. No. KMS 46, Lev. 17; SMS 7, Lev. 21). Bu steller Konana ve Seleukeia Antik Kentleri territoriumunda ele geçmiştir. Stellerin Phryg adak stelleri ile benzerlikler barındırması oldukça ilginçtir[114]. Alınlıklı Phryg adak stellerinde olduğu gibi Kuzeybatı Pisidia mezar stellerinde de el figürleri alınlığın hemen altında yer almaktadır. Bununla birlikte Kuzeybatı Pisidia mezar stellerinde el figürleri girland ile birlikte kullanım görmüştür. Bu yönüyle Phryg adak stellerinden ayrılmaktadır. Ayrıca, işçilik olarak da birbirlerinden farklıdırlar. Adak stellerinin dışında el figürünün mezar stelleri üzerinde kullanımı, mezara zarar verebileceklere yönelik bir koruma amacıyla veya doğal olmayan yollarla ölen kişilerin ruhlarına bir koruma sağladığı düşüncesi ile yapılmış olduğu en yaygın kanılardır[115]. Konana (Conana) Kenti'nden bir mezar steli (Kat. No. KMS 49, Lev. 18) alınlık kısmında tıpkı "Kapı Tipi" stellerde olduğu gibi şahsi bir eşyanın (tarak) betimlenmesi yine Phryg etkisi ile açıklanabilir[116].

Kuzeybatı Pisidia Bölgesi alınlıklı stelleri üzerinde yer alan yazıtlarda Phryg kökenli veya Phrygia'da sık kullanılan isimlerin olması da bölge üzerinde Phryg etkisini destekler niteliktedir. Örneğin, Kat. No. KMS 14,19 ve AMS 3-4 stellerinin yazıtlarında "*Babeis*" ismi geçmektedir. Kat. No. KMS 9, 21,34 stellerinin yazıtlarında "*Appas*" ismi yer almaktadır. Kat. No. KMS 33 no.lu stelde ise "*Iman*" ismine rastlanmaktadır. Yukarıda adı geçen isimler e*pikhorik* (yerel) olarak tanımlanmaktadır ve Phryg Bölgesi'nde sıklıkla kullanılmaktadırlar[117].

[114] Drew-Bear - Thomas -Yıldızturan, a.g.e., 67-69, Kat. No. 29-33.
[115] Ümit Aydınoğlu, "Kanytella Nekropolisi: Yeni Buluntular Işığında Bir Değerlendirme", *ADALYA*, S. XV, 2012, s. 136.
[116] "Kapı Tipi" üzerinde tarak betimli örnek için bkz. Lochmann, a.g.e., Tafel 34 IV, Abb. 131.
[117] Öznur Tanrıver, "Antik Kaynaklar, Epigrafik ve Arkeolojik Veriler Işığında Kuzeybatı Pisidia Bölgesi'nin Kültürel Kimliği", Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Isparta, 2016, Tablo 1.

Sonuç olarak, Pisidia Bölgesi genelinde sıkça tercih edilen "Alınlıklı Mezar Stelleri" üzerinde tipolojik bir çalışma yapılması ile Roma İmparatorluk Dönemi'nde (M.S. 2.-4. yüzyıl) Bölge'ye ait stilistik özellikler tespit edilmiş ve 4 ana gruba ayrıldıkları tespit anlaşılmıştır. Kuzeybatı Pisidia Bölgesi'ne ait stellerin tercih edilmesi ile Pisidia'nın genelinden farklı özelliklerinin ve dış kültürlerden etkilenip etkilenmediklerinin belirlenmesine katkı sağlanmaya çalışılmıştır[118].

[118] Kuzeybatı Pisidia Bölgesi Kültürlerarası İlişkiler üzerine Ölü Gömme Gelenekleri konusunda detaylı bilgi için bkz. Hürmüzlü, 2007, s. 1-22.

KAYNAKLAR

Alp, A. O., (2006), “Pisidia Bölgesi Roma Dönemi Bezemeli Mimari Elemanları”, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara.

Anabolu, M. U., (1984), “Batı Anadolu'da Bulunan Hellenistik Çağ ve Roma İmparatorluk Çağı Girland (Askılı) Sunakları”, *Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, Arkeoloji Sanat Tarihi Dergisi,* Vol III, ss. 1-18.

Arundell, F. V. J., (1834), *Discoveries in Asia Minor, Including a Description of the Ruins of Several Ancient Cities and Escpecially Antioch of Pisidia I-II*, London.

Atalay E., (1988), *Hellenistik Çağda Ephesos Mezar Stelleri Atölyeleri,* İzmir.

Atalay, S., (2012), “Side Müzesi’nden Bir Grup Mezar Steli”, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Antalya.

Aybek, S., (2004), “Metropolis (İonia), Hellenistik ve Roma Devri Heykeltıraşlık Eserleri”, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara.

Aydınoğlu Ü., (2012), “Kanytella Nekropolisi: Yeni Buluntular Işığında Bir Değerlendirme”, *ADALYA*, S. XV, ss. 129-158.

Aytaçlar, P. Ö., (2010), “Some Unpublished Incriptions in the Isparta Museum”, *ADALYA*, S. XIII, ss. 223-243.

Baldıran, A. , (2007), “2005 Yılı Taşkent (Konya) Yüzey Araştırması”, *AST* 25, Cilt 1, ss. 27-42.

Biesantz, H., (1965), *Die Thessalischen Grabreliefs*, Mainz.

Bingöl, O., (1994), *Göller Bölgesi Arkeolojik-Kültürel-Turistik Araştırma ve Değerlendirme Projesi,* 1993 Yılı Çalışmaları, Ankara.

Bingöl, O., (2012), “Seleukeia Sidera”, *Anatolia (Anadolu), Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi 75. Yıl Armağanı,* Ankara, ss. 457-470.

Bracke, H., (1993), “Pisidia in Hellenistic Times, Sagalassos I, First General Report on the Survey (1986-1989) and Excavations (1990-1991)”, *(in) M. Waelkens (eds.) Acta Archaeologica Lovaniensia Monographiae 5*, Leuven, ss. 15-35.

Brandt, H., (1992), *Gesellschaft und Wirtschaft Pamphyliens und Pisidiens im altertum*, Bonn.

Buckler, W. H. – Calder, W. M. – Guthrie, W. K. C., (1933), *Monumenta Asiae Minoris Antiqua IV, Monuments and Documents from Eastern Asia and Western Galatia*, Manchester.

Collignon, M., (1879), "Inscriptions de Pisidie et de Pamphylie", *Bulletin de Correspondance Hellénique"*, S. 3, ss. 333-347.

Corsten, T., (1996), "Kibyra", *AST* 14, Cilt 1, ss. 63-72.

Coşkun Abuagla, A., (2012), "Tymandos Antik Kentinden Beş Mezar Yazıtı", Pisidia Araştırmaları I, (eds.) B. Hürmüzlü-M. Fırat-A. Gerçek, ss. 344-355.

Coşkun Abuagla, A. , (2013), "The Cult of Meter Theon in Pisidian Conana", *Gephyra 10*, ss. 132-134.

Cramer, J. A., (1832), *A Geographical and Historical Description of Asia Minor*, Oxford.

Çekilmez, M. (2008) , "Tire Müzesi'nden Hellenistik ve Roma Dönemi Mezar Stelleri", Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Aydın.

Drew-Bear, T., (1998), "Phrygian Votive Steles in The Museum of Anatolian Civilizations", *AST* 16, Cilt I, ss. 391-401.

Drew-Bear, T., (2001), "Pisidia Antiokheia ve Apolloniası, Koteion ve Yanık Laodikeia'da Yapılan Araştırmalar", *AST* 19, 2. Cilt, ss. 133-137.

Drew-Bear, T., (2003), "Phrygia, Pisidia ve Lyconia'da Epigrafik Yüzey Araştırmaları", *AST* 21, Cilt I, ss. 105-108.

Drew-Bear, T. - Thomas, C. M. - Yıldızturan, M., (1999), *Phrygian Votive Steles*, Turkish Republic Ministry of Culture, The Museum of Anatolian Civilizations, Ankara.

Drew-Bear, T - Scheid, J., (2005), "La copie des Res Gestae d'Antioche de Pisidie", Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik, S. 154, ss. 217-260.

Frei, P., (1992), "Epigraphisch-Topographische Forschungen in Eskişehir 1991", *AST* 10, ss. 141-146.

Goodell T. D. - Heermance T. W., (1895), "Grave Monuments from Athens", *The American Journal of Archaeology and of the History of the Fine Arts*, S.10, No. 4, ss. 469-479.

Grant, M., (1949), "Apollonia-Mordiaeum Under Tiberius", *The Numismatic Chronicle and Journal of the Royal Numismatic Society Sixth Series*, Vol. 9, S. 3/4, ss. 150-156.

Güven, S., (1998), "Displaying the Res Gestae of Augustus: A Monument of Imperial Image for All", *Journal of the Society of Architectural Historians*, Vol. 57, S. 1, ss. 30-45.

Hamilton, W. J., (1842), *Researches in Asia Minor, Pontus and Armenia: with Some Account of Their Antiquities and Geology*, Vol II, London.

Herdegürgen, H., (1996), *Stadtrömische und Italische Girlandensarkophage*, Berlin.

Hirschfeld, G., (1874), *Vorläufiger Bericht über eine Reise im südwestlichen Kleinasien*, Berlin.

Hürmüzlü, B., (2007), "Pisidia'da 'Gömü Geleneklerinin' Işığında Kültürler Arası ilişkiler", *Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyal Bilimler Dergisi,* S. 15, ss. 1-22.

Hürmüzlü, B., (2008a), *Eski Yunan'da Ölü Gömme Gelenekleri,* Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Yayınları, İstanbul.

Hürmüzlü, B., (2008b), "Seleukeia Sidera Antik Kenti", *TEBE Haberler*, Sayı 26, ss. 12-13.

Hürmüzlü, B., (2009), "New Investigations at Pisidian Tymandos: Results of the Isparta Archaeological Survey", *Colloquium Anatolicum (Anadolu Sohbetleri) VIII,* ss. 199-233.

Hürmüzlü, B. - De Giorgi, A. - Iversen, P. A., (2009), "New Research in Northwestern Pisidia: Ancient Konane (Conana) and its Territory", *CollAn*, S. VIII, ss. 235-256.

Hürmüzlü, B., (2010), "Isparta Arkeolojik Surveyi 2008 Yılı Çalışmaları", *AST* 27, Cilt I, ss. 65-76.

Hürmüzlü, B., (2011), "Isparta Arkeolojik Surveyi 2009 Yılı Çalışmaları: Konane (Conana)", *AST* 28, Cilt 2, ss. 163-173.

Hürmüzlü, B. vd., (2012), "Isparta Arkeolojik Surveyi 2010 Yılı Çalışmaları: Konane (Conana)", *AST* 29, Cilt 1, ss. 1-10.

Hürmüzlü, B., (2013), "Konane Antik Kenti Hellenistik Dönem Yerleşmesi", B. Hürmüzlü - M. Fırat - A. Gerçek (eds.), *Pisidia Araştırmaları Sempozyumu*, S. 1, ss. 142-154.

Hürmüzlü, B., (2015), "Pisidia Bölgesi‟nde Seleukoslar Dönemi Yerleşim Politikaları", *Colloquium Anatolicum XIV,* Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü, ss. 169-186.

Hürmüzlü, B. - Fırat, M. - Kaşka, G., (2015), "Geç Antik Dönem'de Konane (ὁ Κνλάλεο, Ἰνπζηεληαλνύπνηο)", *Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 36, ss. 25-46.

Hürmüzlü, B. vd., (2016), "Isparta Arkeoloji Surveyi 2014 Yılı Çalışmaları", AST 33, Cilt I, ss. 529-546.

Iversen, P. A., (2012), "Inscriptions from Pisidian Konane (Conana) and the Surrounding Area", *Epigraphica Anatolica 45*, ss. 104-152.

Johansen, K. F., (1951), *The Attic Grave-Reliefs of the Classical Period*, Munksgaard.

Karagöz Ş., (1984), *Anadolu'dan Mezar Stelleri*, İstanbul.

Kavlakoğlu, M., (2005), "Phrygia Epiktetos Kentleri'nden Dorylaion- Dorylaeum Antik Kenti", Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Eskişehir.

Kaya, D., (1999a), "Die Theaterausgrabung von Seleucia Sidera (Klaudioseleukeia)", *Asia Minor Studien* 34, ss. 163-174.

Kaya, D., (1999b), "Seleuceia Sidera", *I. Uluslararası Pisidia Antiocheia Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, ss. 35-46.

Korkut, T., (2000), "Hellenistik ve Roma Dönemi Anadolu Mezar Stelleri üzerinde betimlenen Büstlerin İkonografisi Üzerine Düşünceler", *ADALYA*, S. IV, ss. 181-192.

Kosmetatou, E., (1997), "Pisidia and the Hellenistic Kings from 323 to 133 BC", *Ancient Society 28*, ss. 5-37.

Kosmetatou, E., (1997), "Macedonian Shields of Sagalassos", ed. M. Waelkens – Poblome ed. M. Waelkens – Poblome, *Sagalassos 4, Acta Archeologica Loveniensia Monographie 9*, ss. 277-291.

Köker, H., (2013), "Yeni Bir Bronz Konana Sikke Tipi", B. Hürmüzlü - M. Fırat - A. Gerçek (eds.), *Pisidia Araştırmaları Sempozyumu*, S. 1, ss. 365-367.

Lochmann, T., (2003), *Studien zu kaiserzeitlichen Grab und Votivereliefs aus Phrygien*, Basel.

Meriç, R., (1986), "1985 Yılı İzmir ve Manisa İlleri Yüzey Araştırması", AST 4, ss. 301-310.

Mitchell, S., (1995), *Cremna in Pisidia. An Ancient City in Peaceand in War*, London.

Mitchell, S. – Waelkens, M., (1998), *Pisidian Antioch:The Site and Its Monuments*, London.

Mörel A., (2014), "Dağlık Kilikia Bölgesinde (Olba Territoriumu) Özköy Antik Yerleşimi: Tarımsal Organizasyon ve Yerleşim Düzenlemesi", *Arkeoloji'de Bölgesel Çalışmalar Sempozyum Bildirileri, YAS 4*, ss. 147–157.

Neumann, G. (1979), *Probleme des griechischen Weihreliefs*, Tubingen.

Özcan F., (2014), "Isparta Müzesi'ndeki Yerel Stilde Bazı Roma Dönemi Mezar Stelleri", *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 32, ss. 143-154.

Özden, S., (2006), "Pisidia Bölgesi'nde Yunan ve Roma Dönemleri'ne Ait Kültür Varlıkları", *Türkiye Arkeolojik Yerleşmeleri*, S. 7, ss. 6-17.

Özsait, M., (1985), *Hellenistik ve Roma Devrinde Pisidia Tarihi*, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul.

Özsait, M., (1986), "1984 ve 1985 Yılı Isparta Çevresi Tarihöncesi Araştırmaları", *AST* 4, ss. 323-335.

Özsait, M., (1990), "1987 ve 1988 Yılı Senirkent Çevresi Tarihöncesi Araştırmaları", *AST* 7, ss. 381-390.

Özsait, M., (1998), "1997 Yılı Isparta ve Çevresi Yüzey Araştırmaları", *AST* 16, Cilt II, ss. 77-89.

Özsait, M. - Şahin, H., (1998), "1996 Yılı Isparta ve Çevresi Yüzey Araştırmaları", *AST* 15, 2. Cilt, ss. 121-142.

Özsait, M., (2008), "2007 Yılı Burdur, Isparta ve Antalya İlleri Yüzey Araştırmaları", *AST* 26, 2. Cilt, ss. 357-372.

Özsait, M. - Labarre, G. - Özsait, N., (2009), "Timbriada et Tynada (Pisidie)", *ADALYA* , S. XII, ss. 197-221.

Özsait, M. - Özsait, N., (2010), "2009 Yılı Isparta ve Burdur İlleri Yüzey Araştırmaları", *AST* 28, Cilt II, ss. 41-57.

Özsait, M. - Özsait, N. - Baytak, İ., (2010), "2008 Yılı Isparta ve Burdur Yüzey Araştırmaları", *AST* 27, Cilt II, ss. 419-438.

Özsait M. vd., (2013), "Nouvelles inscriptions sur le territorie d'Apollonia Mordaion", *ADALYA*, S. XVI, ss. 225-239.

Parlasca K., (1981), *Syrische Grabreliefs Hellenisticher und Romischer Zeit*, Mainz.

Pogiatzi, E., (2003), *Die Grabreliefs auf Zypern von der archaischen bis zur römischen Zeit*, Berlin.

Ritter, K., (1859), *Die Erdkunde im Verhältniss zur Natur und zur Geschichte des Menschen II*, Berlin.

Rott, H., (1908), *Kleinasiatische Denkmäler aus Pisidien, Pamphylien, Kappadokien und Lykien*, Leipzig.

Scarborough, Y. E., (1995), "1994 Isaura Yüzey Araştırması", AST 13, Cilt 1, ss. 339-355.

Scholl, A., (1996), *Die Attischen Bildfeldstelen des 4. Jhs. v. Chr.*, Berlin.

Shipley, F. W., (1961), *Res Gestea Divi Augusti*, London.

Slawisch A., (2007), *Die Grabsteine Der Römischen Provinz Thracia*, Berlin.

Sterrett, J. R. S., (1888), *An Epigraphical Journey in Asia Minor,* Papers of the American School of Classical Studies at Athens 2, Boston.

Söğüt, B., (2011), "Eumeneia Mezar Tipleri ve Ölü Gömme Gelenekleri Üzerine Genel Bir Değerlendirme" Bilal Söğüt (ed.), *Eumenia, Şeyhlü-Işıklı*, ss. 73-93.

Şenyurt, S. Y., (1999), "Nevşehir İli 1998 Yılı Yüzey Araştırması", *AST* 17, Cilt 2, ss. 365-381.

Tanrıver, Ö., (2016), "Antik Kaynaklar, Epigrafik ve Arkeolojik Veriler Işığında Kuzeybatı Pisidia Bölgesi'nin Kültürel Kimliği", Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Isparta.

Texier, C., (2002), *Küçük Asya-Coğrafyası, Tarihi ve Arkeolojisi II*, Enformasyon ve Dökümantasyon Hizmetleri Vakfı, Ankara.

Tillios, A., (2010), *Die Funktion und Bedeutung der Reiter-und Pferdeführerdarstellungen auf attischen Grab-und Weihreliefs des 5. und 4. Jhs. v. Chr.*, Oxford.

Tscherikower, V., (1927), *Die Hellenistiche Stadtegründungen von Alexander der Grossen bis auf die Römerzeit*, Leipzig.

Von Moock, D. W., (1998), *Die Figürlichen Grabstelen Attikas in der Kaiserzeit*, Mainz.

Waelkens, M., (1986), *Die kleinasiatischen Türsteine. Typologische und Epigrafische Untersuchungen mit Scheintür,* Mainz am Rhein.

Walker S., (1985), *Memorials to the Roman Dead*, London.

Yıldırım, Ö.C., (2014), "Çanakkale Müzesi'ndeki Antik Çağ Mezar Stelleri", İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul.

Yılmaz, N., (2007), "Necropoleis and Funerary Monuments in Pisidia during the Roman Period", *ADALYA*, S. X, ss. 157–204.

KATALOG

KATALOG NO: KMS 1

LEVHA NO: 1

ENVANTER/IAS NO: 3038-10.9.09 / -

TİP: Tip 1-B (Salkımlı Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 84 cm G: 33.7 cm D: 18.6 cm

RENK/ MATERYAL: 10 YR 8/3 Soluk Kahverengi / Kireçtaşı

TANIM: Tam Formuna yakın durumdadır. Yalnızca alınlıkta yer alan akroterler kırık vaziyettedir.

TARİH: M.S. 190 civarı

YAZIT:

Αὖκτα Με- *ν*

νάνδρῳ*ν*

ἀνδρὶ μνή-

μης χάριν.

ÇEVİRİ: Aukta kocası Menandros'a hatırası vesilesi ile (adadı).

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: KMS 2

LEVHA NO: 1

ENVANTER/IAS NO: 3042-10.13.09 / -

TİP: Tip 1-B (Salkımlı Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 82 cm G: 33 cm D: 14 cm

RENK/ MATERYAL: 10 YR 7/4 Soluk Kahverengi / Kireçtaşı

TANIM: Tam formuna yakın durumdadır. Yalnızca alınlığın üst kısmında yer alan akroterin olduğu kısım kırıktır.

TARİH: M.S. 190 civarı

YAZIT:

Κοΐντος Μ-
άρκῳ τῷἰ-
δίῳ πατρὶ κ-
αὶ μητρὶ μν-
ῆς χάριν. *Vv*

ÇEVİRİ: Quintus kendi babası Marcus ve annesine hatırası vesilesi ile (adadı).

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: KMS 3

LEVHA NO: 2

ENVANTER/IAS NO: 3042-10.13.09 / -

TİP: Tip 1-B (Salkımlı Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 66 cm G: 36 cm D: 20 cm

RENK/ MATERYAL: 10 YR 8/3 Soluk Kahverengi / Kireçtaşı

TANIM: Alınlığın bulunduğu üst kısmı ve plasterlerin başlangıç noktası dışında korunmuştur.

TARİH: M.S. 190-200

YAZIT:

Μάρκος
Καιγιλλίῳ
Κοΐντῳ
πατρὶ
μνήμης
χάριν.

ÇEVİRİ: Marcus, babaları olan Kaigillius Quintus için hatırası vesilesi ile (bu mezar stelini dikti).

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: KMS 4

LEVHA NO: 2

ENVANTER/IAS NO: No: 3033-10.4.09 / -

TİP: Tip 1-B (Salkımlı Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 107 cm G: 33 cm D: 10 cm

RENK/ MATERYAL: 2.5 YR 8/2 Soluk Sarı/ Kireçtaşı

TANIM: Tam formuna yakın durumdadır. Alınlığın sağ köşesi hasar görmüştür.

TARİH: M.S. 190 civarı

YAZIT:

Νέαρχος
καί Κράτερος
τοί’ς’ γόνεσιν
μνήμης χά-
ρειν.

ÇEVİRİ: Nearkhos ve Krateros, ailesi için hatıraları vesilesi ile (bu mezar stelini diktiler).

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: KMS 5

LEVHA NO: 3

ENVANTER/IAS NO: 3034-10.5.09 / -

TİP: Tip 2-A (Büst Figürlü Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 130 cm G: 370 cm D: 55 cm

RENK/ MATERYAL: 2.5 Y 8/4 Soluk Sarı / Kireçtaşı

TANIM: Basit deformasyonlar dışında tam formunda korunmuştur.

TARİH: M.S. 200-230

YAZIT:

’Ονήσιμος
καί Ερμογένης
μητρί τή εί-
δίᾳ μνήμ-
ης χάριν.

ÇEVİRİ: Onesimos ve Hermogenes, kendi öz anneleri için hatırasına (bu mezar stelini diktiler).

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: KMS 6

LEVHA NO: 3

ENVANTER/IAS NO: 3035-10.6.09 / -

TİP: Tip 1-B (Salkımlı Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 105 cm G: 31 cm D: 12 cm

RENK/ MATERYAL: 2.5 Y 7/2 Açık Gri / Kireçtaşı

TANIM: Tam formunda korunmuştur.

TARİH: M.S. 190 civarı

YAZIT:

Αὐρ(ήλια) Αὐξά-
νουσα ἀνδρὶ
Εὐτύχηδι καὶ
τὰ τέκνα ⟨α⟩ὐ-
τοῦ μνή- *ν*
μης χάριν.

ÇEVİRİ: Aurelia Auksanousa kocası Eutykhes'e ve kendi çocukları hatırası vesilesi ile (diktiler).

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: KMS 7

LEVHA NO: 4

ENVANTER/IAS NO: Etüdlük 59 / -

TİP: Tip 1-A (Sade Girlandlı Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 87 cm G: 46 cm D: 18 cm

RENK/ MATERYAL: 10 YR 8/3 Soluk Kahverengi / Kireçtaşı

TANIM: Alınlıkta yer alan en tepe noktasındaki akroterin üst kısmı hasarlıdır ve orta bölümün hemen altından kırıktır; bunun dışında korunmuş durumdadır.

TARİH: M.S. 160-180

YAZIT:

Μολης Κοΐν-
του καὶ Βαβις (ἡ μή-
τηρ) Μολῃ τέκνῳ
μνήμης χάριν
καὶἑαυτοῖς
[ζῶ]ντες ἀν-
[έστησαν].

ÇEVİRİ: Quintus'un oğlu Moles ve Babis (oğullarının annesi) oğulları Moles'e ve kendilerine hayatta iken hatıraları vesilesi ile (bu steli) diktiler.

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: KMS 8

LEVHA NO: 4

ENVANTER/IAS NO: 3041-10.12.09 / -

TİP: Tip 1-B (Salkımlı Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 103 cm G: 39 cm D: 16 cm

RENK/ MATERYAL: 2.5 Y 7/3 Soluk Sarı / Kireçtaşı

TANIM: Stel alınlığın bitiş noktasından ikiye ayrılmış durumdadır. Tepe noktasındaki akroter ise kırıktır.

TARİH: M.S. 190-210

YAZIT:

Παμμένης
καὶἙρμογένης
τῷἰδίῳ πατρὶ
Ἑρμογένῃ μν-
ήμης χάριν.

ÇEVİRİ: Pammenes ve Hermogenes kendi babaları Hermogenes'e hatırası vesilesi ile (bu steli diktiler).

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: KMS 9

LEVHA NO: 5

ENVANTER/IAS NO: 3037-10.8.09

TİP: Tip 1-B (Salkımlı Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 127 cm G: 31 cm D: 10 cm

RENK/ MATERYAL: 2.5Y 8/1 Beyaz / Kireçtaşı

TANIM: Akroterlerde basit deformasyon dışında tam formundadır.

TARİH: M.S. 150-190

YAZIT:

Αὐρ(ήλιος) Ἅππας
Ῥόδωνος
Αὐρ(ηλίᾳ) Ἀφφιᾷ
συνβίῳ γλυ-
κυτάτῃ μνή-
μης χάριν καὶ
ἑαυτῷ ζῶσιν.

ÇEVİRİ: Aur(elius) Appas Rhodon'un oğlu Aur(elia) Aphphia'ya çok sevgili karısının anısına ve kendisine henüz hayatta iken hatırası vesilesi ile diktirdi.

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: KMS 10

LEVHA NO: 5

ENVANTER/IAS NO: - / IAS K I 09 0014

TİP: Tip 1-A (Sade Girlandlı Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 63.5 cm G: 33 cm D: 18.5 cm

RENK/ MATERYAL: 10YR 8/1Beyaz / Kireçtaşı

TANIM: Alınlığın bulunduğu üst kısım kırıktır.

TARİH: M.S. 140-160

YAZIT:

Ἀττάλῳ Δ-
ημητρίου
Παπας καὶ
Δημήτρι-
ος πατρὶ
μνήμης
χάρης. *vac.*

ÇEVİRİ: (Bu mezarı), Papas ve Demetrios'un oğlu (olan) babaları Attalos'un hatırası için (yaptırdılar).

KAYNAKÇA: Aytaçlar, a.g.m., s. 230, Fig. 14.

KATALOG NO: KMS 11

LEVHA NO: 6

ENVANTER/IAS NO: 3032-10.3.09 / -

TİP: Tip 1-B (Salkımlı Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 95.5 cm G: 34 cm D: 17 cm

RENK/ MATERYAL: 10 YR 7/4 Soluk Kahverengi / Kireçtaşı

TANIM: Akroterlerdeki ve kaide kısmındaki basit deformasyon dışında Tam formunda korunmuştur.

TARİH: M.S. 200-210

YAZIT:

Τατεις *ν*
καὶἈλέξαν-
δρος Εὐτυ-
χίᾳ καὶἩλίῳ
τέκνοις *ν*
μνήμης χάριν.

ÇEVİRİ: Tateis ve Aleksandros kendi çocukları olan Eutykhia ve Helios'a hatıraları vesilesi ile (bu steli diktiler).

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: KMS 12

LEVHA NO: 6

ENVANTER/IAS NO: No: 3031-10.2.09 / -

TİP: Tip 1-B (Salkımlı Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 145 cm G: 37.5 cm D: 20 cm

RENK/ MATERYAL: 10 YR 7/3 Soluk Kahverengi / Kireçtaşı

TANIM: Akroterlerdeki basit deformasyon dışında Tam formunda korunmuştur.

TARİH: M.S. 190 civarı

YAZIT:

Νεικοστρά-
τῳ Νειάρχου
Τατεις Μέ-
μνονος τῷ
ἑαυτῆςἀνδρὶ
μνήμης χά-
νν ριν. *Vacat*

ÇEVİRİ: Memnon'un kızı Tateis kendi kocası olan Nearkhos'un oğlu Neikostratos'a hatırası vesilesi ile (bu steli dikti).

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: KMS 13

LEVHA NO: 7

ENVANTER/IAS NO: 16.3.02 / -

TİP: Tip 1- Girland Motifli Mezar Stelleri

ÖLÇÜLERİ: Y: 100 cm G: 38 cm D: 12 cm

RENK/ MATERYAL: 5Y 8/3 Soluk Sarı / Kireçtaşı

TANIM: Stel tam formunda korunmasına rağmen tamamında bir aşınma gözlemlenmektedir.

TARİH: M.S. 2.-3. yüzyıl

YAZIT:

Λούκιος
καὶ Μᾶρκος
Ποπλίῳ
ἀδελφῷ
μνήμης
χάριν

ÇEVİRİ: Lucius ve Marcus erkek kardeşleri Publius için (bu steli) hatırası vesilesi ile (dikti).

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: KMS 14

LEVHA NO: 7

ENVANTER/IAS NO: 13.2.09 / IAS K I 09 0023

TİP: Tip 1-A (Sade Girlandlı Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 77 cm G: 31 cm D: 18 cm

RENK/ MATERYAL: 2.5Y 8/3 Soluk Sari / Kireçtaşı

TANIM: Kaide kısmında ve sol akroterde bulunan kırıklar dışında tam formundadır.

TARİH: M. S. 140-160

YAZIT:

Γάϊος
καὶ Μεν-
νέας Β-
αβι μη-
τρὶ μνή-
μης χάριν.

ÇEVİRİ: (Bu Mezarı), Gaius ve Menneas, anneleri Babeis'in hatırasına (yaptırdılar).

KAYNAKÇA: Iversen, a.g.m., s. 114-115, Fig. 11.

KATALOG NO: KMS 15

LEVHA NO: 8

ENVANTER/IAS NO: - / IAS K I 09 0024

TİP: Tip 1-B (Salkımlı Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 81 cm G: 33.5 cm D: 16 cm

RENK/ MATERYAL: 2.5Y 8/3 Soluk Sarı / Kireçtaşı

TANIM: Alınlığın sağ üstkısmında ve sol akroterde kırık vardır.

TARİH: M.S. 190 civarı

YAZIT:

Οὐαλέ-
ρειος Θ-
εοδώρ(ῳ)
πατρὶ γλ-
υκυτάτῳ
μνήμης
χάριν. [v]

ÇEVİRİ: Theodoros'un oğlu Valerius, (bu mezarı), çok sevgili babasının hatırasına (yaptırdı).

KAYNAKÇA: Iversen, a.g.m., s. 115, Fig. 12.

KATALOG NO: KMS 16

LEVHA NO: 8

ENVANTER/IAS NO: - / IAS K I 09 0013

TİP: Tip 1-A (Sade Girlandlı Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 57 cm G: 28.5 cm D: 25 cm

RENK/ MATERYAL: 2.5Y 8/2 Soluk Sarı / Kireçtaşı

TANIM: Akroterlerin bulunduğu üst kısım ve kaidenin sağ alt kısmı kırıktır.

TARİH: M.S. 190-200

YAZIT:

Κοΐντος
Γαλάτῃ
πάππῳ
μνήμης
ν χάριν.

ÇEVİRİ: Quintus (bu mezarı), süt annesi Galate'nin hatırasına (yaptırdı).

KAYNAKÇA: Iversen, a.g.m., s. 115-116, Fig. 13.

KATALOG NO: KMS 17

LEVHA NO: 9

ENVANTER/IAS NO: **-** / IAS 054.2

TİP: Tip 1-A (Sade Girlandlı Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 63 cm G: 36 cm D: 16 cm

RENK/ MATERYAL: 10YR 8/2 Çok Soluk Turuncu / Kalker

TANIM: Akroterlerden tepe ve sol kısımdaki ile kaidenin sağ alt kısmı kırıktır.

TARİH: M.S. 170-190

YAZIT:

Ἄτταλος
καὶ Ἀπολλώ-
νιος Διονύσ-
ῳ μνήμη-
ς χάριν.

ÇEVİRİ: Attalos ve Apollonios (bu mezar taşını) Dionysos'un hatırasına (yaptırdılar).

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: KMS 18

LEVHA NO: 9

ENVANTER/IAS NO: - / IAS K I 09 0001

TİP: Tip 1-B (Salkımlı Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 69 cm G: 50.5 cm D: 25 cm

RENK/ MATERYAL: 10YR 7/1 Açık Gri / Mermer

TANIM: Alınlık ve kaide kısmı kırıktır.

TARİH: M.S. 2.-3. yüzyıl

YAZIT:

τῷ πατρὶ αὐτοῦ
Καλλίμαχος
Μάνου Καλλι-
μάχου ΙκαὶΤατιᾳ
Κοΐντου Κλω-
δίου τῇ ἰδίᾳ γυ-
ναικὶ καὶ Γαΐῳ ἀδ-
ελφῷ Ι καὶ . . . ΕΙΤΙ γυναικὶ α[ὐτ]/ο[ῦ]Ικαὶ Μάρκῳ
Γαΐου τῷ θείῳ
μνήμης χάριν.

ÇEVİRİ: (Bu Mezarı) Manos Kallimakhos'un oğlu Kallimakhos, babasının ve Quintus Clodius'un karısı Tatia'nın ve erkek kardeşi Gaius'un oğlu, amcası/dayısı Marcus'un hatırasına (yaptırdı).

KAYNAKÇA: Iversen, a.g.m., s. 110, Fig. 1.

KATALOG NO: KMS 19

LEVHA NO: 10

ENVANTER/IAS NO: 3030-10.1.09 / -

TİP: Tip 2-B (Tam Figürlü Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 121 cm G: 39.5 cm D: 22.5 cm

RENK/ MATERYAL: 10YR 8/4 Soluk Kahverengi / Kireçtaşı

TANIM: Akroterin üst kısmında bir çatlak mevcuttur. Her iki köşede yer alan akroterler kırıktır.

TARİH: M.S. 160-230

YAZIT:

Βαβεις Κοΐν-
του τῷἰδί-
ῳἀνδρὶἈσ-
κληπιάδῃ*ν*
Ἀντιόχου*νν*
μνήμης *vac.*
χάριν. *Vacat*

ÇEVİRİ: Babeis Quintus'un kızı kendi kocası Asklepiades ve Antiokhos'un oğluna hatırası vesilesi ile (diktirdi).

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: KMS 20

LEVHA NO: 10

ENVANTER/IAS NO: - / IAS K I 09 0015

TİP: Tip 2-B (Tam Figürlü Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 83 cm G: 47.5 cm D: 40 cm

RENK/ MATERYAL: 2.5Y 8/3 Soluk Sarı / Kireçtaşı

TANIM: Akroterin bulunduğu üst kısım ve kaidenin bulunduğu alt kısım çapraz bir yapacak şekilde kırık durumdadır.

TARİH: M.S. 2.-3. yüzyıl

YAZIT:

Σωσθένης καὶ
Ἀντίοχος Μο-
λῃ πατρὶ καὶ Τα-
τιᾳ τῇ μητρὶ
μνήμης vac.
v χάριν. vacat

ÇEVİRİ: (Bu mezarı) Sosthenes ve Antiokhos, babaları Moles'in ve anneleri Tatia'nın hatırasına (yaptırdılar).

KAYNAKÇA: Iversen, a.g.m., s. 114, Fig. 9.

KATALOG NO: KMS 21

LEVHA NO: 11

ENVANTER/IAS NO: 12.1.13 / IAS_K_I_12_0001

TİP: Tip 3-C (Motifsiz Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 55.5 cm G: 32 cm D: 15 cm

RENK/ MATERYAL: 5 Y 8/1 Sarımsı Gri / Kireçtaşı

TANIM: Akroterlerde ve sol plaster ile kaidenin kesiştiği noktada kırıklar mevcuttur.

TARİH: M.S. 2.-4. yüzyıl

YAZIT:

ΑΠΠΑΔΙ
ΑΔΕΛΦΟC
ΚΑΙΑΔΕΛ
ΦΗΑΝΕCΤ
ΗCΑΝΜΝΗ

ÇEVİRİ: Erkek ve kız kardeşi, Appas için hatırası vesilesi ile (bu steli diktiler).

KAYNAKÇA: Iversen, a.g.m., s. 134, Fig. 38.

KATALOG NO: KMS 22

LEVHA NO: 11

ENVANTER/IAS NO: 3036-10.7.09 / -

TİP: Tip 3-A (Disk Motifli Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 83 cm G: 35.5 cm D: 16 cm

RENK/ MATERYAL: 10 YR 7/4 Soluk Kahverengi / Kireçtaşı

TANIM: Sağ akroterin üst kısmındaki kırık dışında tam formunu korumuştur.

TARİH: M.S. 2.-4. yüzyıl

YAZIT:

ἡἰδίαἀπε-
λευθέρα,
Φαῦστα, Τα-
τιᾳ, τῇἰδίᾳν
θρεψάσῃ, ἀνέσ-
τησεν μνήμης
χάριν.

ÇEVİRİ: Özgür olan kendi eşi Phausta, kendi dadısı Tatia'ya hatırası vesilesi ile (bu steli dikti).

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: KMS 23

LEVHA NO: 12

ENVANTER/IAS NO: 3040-10.11.09 / -

TİP: Tip 3-B (Rozet Motifli Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 53.5 cm G: 32.4 cm D: 11.5 cm

RENK/ MATERYAL: 2.5 Y 8/3 Soluk Sarı / Kireçtaşı

TANIM: Alınlıkta bulunan üç akroter kırıktır. Bunun dışında kalan bölümler tam formunda korunmuştur.

TARİH: M.S. 2.-4. yüzyıl

YAZIT:

Μεννέας
Εἰρηναίο-
υ Εἰρηναί-
ῳ τῷ πα-
τρὶ μνή-
μης χά-
ριν. *Vacat*

ÇEVİRİ: Heirenaios'un oğlu Menneas kendi babası olan Hernaios'a hatırası vesilesi ile (bu steli dikti).

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: KMS 24

LEVHA NO: 12

ENVANTER/IAS NO: Etütlük 61 / -

TİP: Tip 3- Yazıtlı - Bezemesiz Mezar Stelleri

ÖLÇÜLERİ: Y: 38.5 cm G: 35.5 cm D: 21 cm

RENK/ MATERYAL: 10 YR 8/1 Beyaz / Kireçtaşı

TANIM: İki parça halinde ele geçmiştir. Sağ orta kısımda eksik parça bulunmaktadır. Alınlığın olduğu kısmı kırıktır.

TARİH: M.S. 2.-4. yüzyıl

YAZIT:

Vacat

Ἀφφιαδι Πατρό-

κλου τὰ͜ἰδία τέ-

κνα μνήμης *ν*

νν χάριν. *Vacat*

vacat

ÇEVİRİ: Patroklos'un kızı Aphphias'a kendi çocukları (bu steli) hatırası vesilesi ile (diktiler).

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: KMS 25

LEVHA NO: 12

ENVANTER/IAS NO: **-** / IAS 2013/50

TİP: Tip 1-A (Sade Girlandlı Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 44 cm G: 29 cm D: 15 cm

RENK/ MATERYAL: 10 YR 8/2 Soluk Turuncu / Kireçtaşı

TANIM: Kaidenin alt bölümü sağ ve sol tarafından kırılmıştır. Alınlık kısmı korunamamıştır.

TARİH: M.S. 190 civarı

YAZIT:

Διονύσιος

Θαλλούσῃ

τῇ γυναικὶ

μνήμης χά-

ÇEVİRİ: Dionysios, (bu mezar taşını) karısı Thallouse'nin hatırasına (yaptırdı).

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: KMS 26

LEVHA NO: 12

ENVANTER/IAS NO: - / IAS K I 09 0002

TİP: -

ÖLÇÜLERİ: Y: 100 cm G: 47 cm D: 20 cm

RENK/ MATERYAL: 10YR 8/2 Çok Soluk Kahverengi / Kireçtaşı

TANIM: Alınlığın yer aldığı üst kısmı kırık korunmamıştır.

TARİH: M.S. 2.-4. yüzyıl

YAZIT:

[- - - - τέκνο]-
ις μ̣[νήμ]ης̣
ν χάριν *vacat*
καὶ Τατιᾳ μη-
τρὶ ζώσῃ. νν

ÇEVİRİ: Anne Tatia yaşarken, oğlunun hatırası vesilesi ile (annesi Tatia için) (bu mezar stelini yaptırdı).

KAYNAKÇA: Iversen, a.g.m., s. 110, Fig. 2.

KATALOG NO: KMS 27

LEVHA NO: 13

ENVANTER/IAS NO: - / IAS K I 09 007

TİP: Tip 3-C (Motifsiz Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 90 cm G: 39.5 cm D: 12.5 cm

RENK/ MATERYAL: 10YR 8/3 Çok Soluk Kahverengi / Kireçtaşı

TANIM: Duvara gömülü vaziyettedir. Sağ akroter ve kaidede kırıklar mevcuttur.

TARİH: M.S. 2.-4. yüzyıl

YAZIT:

v Σωσθᾷ Μόσ-
vacat χου v
Διομη(?) vacat
vacat

ÇEVİRİ: Moskhos'un oğlu Sosthas'a ..... Diome.....

KAYNAKÇA: Iversen, a.g.m., s. 111, Fig. 4.

KATALOG NO: KMS 28

LEVHA NO: 13

ENVANTER/IAS NO: - / IAS K I 09 0019

TİP: -

ÖLÇÜLERİ: Y: 32.5 cm G: 35 cm D: 26 cm

RENK/ MATERYAL: 10YR 8/2 Soluk Kahverengi / Kireçtaşı

TANIM: Gövdenin orta kısmından kırıktır. Stelin üst bölümü korunamıştır. Kaidenin sağ köşesinde kırık mevcuttur.

TARİH: M.S. 2.-4. yüzyıl

YAZIT:

[*nomen* τῷ]
ἰδίῳ πατρὶ
μνήμης χά-
ριν. *vacat*

ÇEVİRİ: (Bu mezarı), ..., kendi babasının hatırasına (yaptırdı).

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: KMS 29

LEVHA NO: 13

ENVANTER/IAS NO: - / IAS K I 09 0018

TİP: Tip 1-A (Sade Girlandlı Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 58 cm G: 32.5 cm D: 20 cm

RENK/ MATERYAL: 5Y 8/1 Beyaz / Mermer

TANIM: Akroter kısmı girlandın hemen üstünden çapraz bir şekilde kırılmıştır. Kaide ve plasterin kesiştiği sol alt bölümde kırıktır.

TARİH: M.S. 190 civarı

YAZIT:

μήτηρ Οὐ-
αλερίῳ τ-
έκνῳ μνή-
μης χάριν.

ÇEVİRİ: Annesi oğlu Valerius için hatırası vesilesi ile (yaptırdı).

KAYNAKÇA: Iversen, a.g.m., s. 117, Fig. 16.

KATALOG NO: KMS 30

LEVHA NO: 13

ENVANTER/IAS NO: - / IAS K I 09 0020

TİP: -

ÖLÇÜLERİ: Y: 35 cm G: 18 cm D:-

RENK/ MATERYAL: 10 YR 8/1 Beyaz / Kireçtaşı

TANIM: Duvarda devşirme malzeme olarak kullanılmıştır. Yalnızca plaster ve kaidenin kesiştiği sağ alt bölüm ve orta kısımda yer alan yazıtın bir kısmı korunmuştur.

TARİH: M.S. 2.-4. yüzyıl

YAZIT:

[- - - - - - -]
[-]. A κ[αὶ]
[Εἰδο]μενεὺ-
[ς Εὐ]πόρῳ
[πατ]ρὶ ἀνέ-
[θη]καν μν-
[ήμη]ς χάρι-
ν.

ÇEVİRİ: ..... kızı ve Eidomeneus (oğlu) babaları Euporos için (bu steli) hatırası vesilesi ile diktiler.

KAYNAKÇA: Iversen, a.g.m., s. 117-118, Fig. 17.

KATALOG NO: KMS 31

LEVHA NO: 14

ENVANTER/IAS NO: - / IAS K I 09 0022

TİP: Tip 2-B (Tam Figürlü Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 32 cm G: 21 cm D:-

RENK/ MATERYAL: 10YR 8/1 Beyaz / Kireçtaşı

TANIM: Duvara Gömülü vaziyettedir. Alınlık kısmı görülememektedir. Stel yüzeyi deformasyona uğramıştır.

TARİH: M.S. 2.-3. yüzyıl

YAZIT:

Μαρκία
τῷ ἰδίῳ ἀ-
νδρὶ καὶ υἱ-
ῷ μνήμ-
η[ς χάριν].

ÇEVİRİ: (Bu mezarı), Marcia, kocasının ve oğlunun hatırasına (yaptırdı).

KAYNAKÇA: Iversen, a.g.m., s. 119, Fig. 20.

KATALOG NO: KMS 32

LEVHA NO: 14

ENVANTER/IAS NO: - / IAS K I 09 0025

TİP: Tip 1-A (Sade Girlandlı Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 34 cm G: 34 cm D:-

RENK/ MATERYAL: 10YR 8/3 Çok Soluk Kahverengi / Kireçtaşı

TANIM: Duvarda devşirme malzeme olarak kullanılmıştır. Alınlık ve girlandın başlangıç noktaları, kaide kısmı korunmamıştır.

TARİH: M.S. 200-220

YAZIT:

Μαρκία τ-
ῷ ἰδίῳ πατρ-
ὶ μνήμης
χάριν.

ÇEVİRİ: Markia kendi babası için hatırası vesilesi ile (dikti).

KAYNAKÇA: Iversen, a.g.m., s. 119, Fig. 21.

KATALOG NO: KMS 33

LEVHA NO: 14

ENVANTER/IAS NO: - / IAS K I 09 0027

TİP: Tip 1-B (Salkımlı Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 58 cm G: 28.9 cm D: 12 cm

RENK/ MATERYAL: 10YR 8/2 Çok Soluk Kahverengi / Kireçtaşı

TANIM: Stel gövdenin orta kısmından kırıktır. Alınlık, akroter ve girlandın olduğu kısım korunmuş, kaidenin olduğu kısım korunmamıştır.

TARİH: M.S. 190 civarı

YAZIT:

1 Αὐρ(ήλιος
Ἰμαν Αὐρ(-) I
ου ΑΝΔΙ(?)
καὶ
5 Μα-
ρκια-Αὐ[ρ](ηλίῳ)
νὴ Λουκίο[υ]
Μαρ- [- - - - - - - -]
[κ- -] [- - - - - - - -][c- -]

ÇEVİRİ: Loukius'un oğlu Aurelius Iman ve Markus/Markianus'un kızı Markiane (..... için bu steli dikti).
(.....) Loukius'un oğlu Aurelius Iman için (bu steli dikti).

KAYNAKÇA: Iversen, a.g.m., s. 119-120, Fig. 22.

KATALOG NO: KMS 34

LEVHA NO: 14

ENVANTER/IAS NO: - / IAS K I 09 0031

TİP: Tip 1-A (Sade Girlandlı Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 48 cm G: 34.5 cm D:-

RENK/ MATERYAL: 10YR 8/2 Çok Soluk Kahverengi / Kireçtaşı

TANIM: Duvarda devşirme olarak kullanılmıştır. Stelin Alınlık, kaide ve plasterleri korunmamıştır. Yalnızca yazıt ve girlandın orta kısmı korunmuştur.

TARİH: M.S. 2.-4. yüzyıl

YAZIT:

Ἔμαν Ἄππα Δη-
μονίκου Τατᾳ
τῇ {C} αὐτοῦ γυνα[ι]-
κὶ μνήμης
χάρ:ν.

ÇEVİRİ: (Bu mezarı), De(i)monikos'un oğlu E(l)man Appa, karısı Tatia'nın hatırasına (yaptırdı).

KAYNAKÇA: Iversen, a.g.m., s. 122, Fig. 26.

KATALOG NO: KMS 35

LEVHA NO: 15

ENVANTER/IAS NO: - / IAS K I 09 0032

TİP: -

ÖLÇÜLERİ: Y: 53 cm G: 53 cm D: 36 cm

RENK/ MATERYAL: 10YR 8/1 Beyaz / Mermer

TANIM: Stel gövdenin orta kısmından kırıktır. Yalnızca gövdenin yarısına yakını ve kaide ve plasterlerin bir kısmı korunmuştur.

TARİH: M.S. 2.-4. yüzyıl

YAZIT:

[- - - - - - - -]
ἀνδρὶ ἐ̣πόη-
σεν ἐκ τ̣ῶν ἰ-
δί{δι}ων δαπα-
πανῶν μνήμης
χάριν. *vacat*

ÇEVİRİ: (Bu mezarı), [.....], kocasının hatırası için, kendi kesesinden (yaptırdı).

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: KMS 36

LEVHA NO: 15

ENVANTER/IAS NO: - / IAS K I 10 0019

TİP: Tip 1-B (Salkımlı Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 16 cm G: 25.7 cm D: -

RENK/ MATERYAL: 5 YR 8/1 Pembemsi Gri / Kireçtaşı

TANIM: Duvarda devşirme malzeme olarak kullanılmıştır. Alınlık ve kaide korunmamıştır. Yalnızca gövdenin bir kısmı ve girlandın ortasındaki salkım motifi korunmuştur.

TARİH: M.S. 2.-4. yüzyıl

YAZIT:

Κορν-
ήλιος
καὶ Π .[-?]-
[- - - - -]

ÇEVİRİ: Cornelius ve Pi ……..

KAYNAKÇA: Iversen, a.g.m., s. 123, Fig. 28.

KATALOG NO: KMS 37

LEVHA NO: 15

ENVANTER/IAS NO: - / IAS K I 12 0004

TİP: -

ÖLÇÜLERİ: Y: 24.5 cm G: 32.5 cm D:-

RENK/ MATERYAL: 5 YR 5/2 Pale Brown / Kireçtaşı

TANIM: Sol plaster hizasından yalnızca gövdenin ve yazıtın bir bölümü korunabilmiştir. Alınlık ve kaide korunmamıştır. Duvarda devşirme malzeme olarak kullanılmıştır.

TARİH: M.S. 2.-4. yüzyıl

YAZIT:

[- - - - - - -]
CΩINIOY[.?]
Τατειᾳ ν
συνβείῳ
μνήμης

ÇEVİRİ: [.....] karısı Tateia'nın hatırasına (bu mezar taşını diktirdi).

KAYNAKÇA: Iversen, a.g.m., s. 135-136, Fig. 41.

KATALOG NO: KMS 38

LEVHA NO: 15

ENVANTER/IAS NO: - / IAS K I 11 0001

TİP: -

ÖLÇÜLERİ: Y: 61 cm G: 42 cm D: 23 cm

RENK/ MATERYAL: 10YR 8.5/1 Beyaz / Kireçtaşı

TANIM: Stelin gövde bölümü korunmuş, alınlık ve kaide kısmı korunmamıştır. Stelin tamamında deformasyon söz konusudur.

TARİH: M.S. 2.-4. yüzyıl

YAZIT:

[- - - - - - - - -]
. . .[. .] ΓΛ[.]O[.?
ΚΑΙΚΟΝΩΝ
ΠΑΤΡΙ . . .
. . . . .ΕΙΝΩ
. . ΑΤΤΑΛΩ
vacat

ÇEVİRİ: (.....) Konon'un babası için ve filanca kişi Attalos için (bu steli yaptırdı).

KAYNAKÇA: Iversen, a.g.m., s. 118-119, Fig. 19.

KATALOG NO: KMS 39

LEVHA NO: 15

ENVANTER/IAS NO: - / IAS_K_I_12_0002

TİP: -

ÖLÇÜLERİ: Y: 32.5 cm G: 50 cm D: -

RENK/ MATERYAL: 5 YR 5/2 Soluk Kahverengi / Kireçtaşı

TANIM: Yalnızca gövdenin ve yazıtın bir bölümü korunabilmiştir. Alınlık ve kaide korunmamıştır. Duvarda devşirme malzeme olarak kullanılmıştır.

TARİH: M.S. 2.-4. yüzyıl

YAZIT:

[- - - - - - - - -]
ΑΙ̣ΘΥΓΑΤΗΙ̣
ΑΜΜΙΑΜΝ
ΗΜΗΧΑΡΙΝ

[- - - - - - - κ]-
αὶ̣θυγάτηρ̣
Ἀμμίαμν-
ήμηχάριν.

ÇEVİRİ: [- - - - -] ve kızı Ammia hatırasına (bu mezar taşını diktirdiler).

KAYNAKÇA: Iversen, a.g.m., s. 134, Fig. 39.

KATALOG NO: KMS 40

LEVHA NO: 16

ENVANTER/IAS NO: 12.2.13 / IAS_K_I_12_0003

TİP: Tip 3- Yazıtlı - Bezemesiz Mezar Stelleri

ÖLÇÜLERİ: Y: 50 cm G: 34 cm D: 19.3 cm

RENK/ MATERYAL: 5GY 8/1 Açık Yeşilimsi Gri / Kireçtaşı

TANIM: Stelin tamamı deformasyona uğramıştır. Akroter kısmı korunamamıştır.

TARİH: M.S. 2.-4. yüzyıl

YAZIT:

ΕΡΜΗCΓΥ
ΝΕΚΕΙΜΝ
ΗΜΗΧΑΡιΝ
ΘΕΙ

ÇEVİRİ: Hermes karısının hatırasına (bu mezar taşını diktirdi).

KAYNAKÇA: Iversen, a.g.m., s. 135, Fig. 40.

KATALOG NO: KMS 41

LEVHA NO: 16

ENVANTER/IAS NO: - / IAS.09/01

TİP: Tip 2-B (Tam Figürlü Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 66 cm G: 42 cm D: 23 cm

RENK/ MATERYAL: 10 YR 8/2 Bej / Kalker

TANIM: Üstte yer alan akroter ve sağ plasterin üst kısmı kırık durumdadır. İki adet ayakta duran (bir erkek bir bayan olmak üzere) figür betimlenmiştir.

TARİH: M.S. 160-220

YAZIT: -

ÇEVİRİ: -

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: KMS 42

LEVHA NO: 16

ENVANTER/IAS NO: - / IAS K I 09 0021

TİP: -

ÖLÇÜLERİ: Y: 74.3 cm G: 32 cm D: 28 cm

RENK/ MATERYAL: 7.5YR 8/2 Pembemsi Beyaz / Mermer

TANIM: Stelin tamamında deformasyon söz konusudur. Kaide ve gövde kısmı korunmuş, alınlık bölümü korunmamıştır.

TARİH: M.S. 2.-4. yüzyıl

YAZIT:

[- - - - - - - -]-
τ̣έρ̣α αὐ[τ]ῆ-
ς μνήμης
χάριν.

ÇEVİRİ: ..... Hatırası için.

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: KMS 43

LEVHA NO: 16

ENVANTER/IAS NO: 16.1.02 / -

TİP: Tip 3-A (Disk Motifli Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 86.5 cm G: 41.5 cm D: 21 cm

RENK/ MATERYAL: 2.5Y 8/3 Soluk Sarı / Kireç taşı

TANIM: Stelin üç akroterinde kırıklar mevcuttur. Akroterler dışında kalan bölümler tam formunda korunmuştur.

TARİH: M.S. 2.-4. yüzyıl

YAZIT:

Ἰουλίου
Φιλοπο-
λείτου

ÇEVİRİ: (Bu stel) Iulius Philopoleites (içindir).

KAYNAKÇA: Aytaçlar, a.g.m., Fig. 14

KATALOG NO: KMS 44

LEVHA NO: 17

ENVANTER/IAS NO: Etütlük 15 / -

TİP: -

ÖLÇÜLERİ: Y: 21.5 cm G: 44.5 cm D: 24 cm

RENK/ MATERYAL: 7.5YR 8/1 Beyaz / Kireçtaşı

TANIM: Stelin yalnızca gövde kısmı ve yazıtı korunmuştur. Alınlık, kaide ve sol plaster korunmamıştır. Sağ plasterin yalnızca orta kısmının bir bölümü korunmuştur.

TARİH: M.S. 2.-4. yüzyıl

YAZIT:

[Ν]εικόστρα-
[τ]ος καὶ [Ν]εικ-
άνωρΝεικ-
άνορι πατρὶ
μνήμ⟨η⟩ςνν
νχάριν. *Vacat*

ÇEVİRİ: Neikostratos ve Neikanor babaları Neikanor'a hatırası vesilesi ile (diktiler).

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: KMS 45

LEVHA NO: 17

ENVANTER/IAS NO: 7.1.04 / -

TİP: Tip 1-B (Salkımlı Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 62 cm G: 29 cm D: 15 cm

RENK/ MATERYAL: 5Y 8/1 Beyaz - Kireçtaşı

TANIM: Alınlığın üst kısmında bulunan üç akroterde ve kaidenin sağ alt bölümünde kırıklar mevcuttur. Bunlar dışında tam formunda korunmuştur.

TARİH: M.S. 170-190

YAZIT:

ΤΡΟΦΙΜΟCΚ

ΔΛΛΙΚΔΚ.....

ΗΔΙ...ΔΤ.....

ΜΙΝΗΜ..

ΜCΧΑΡΙΝ

ÇEVİRİ: Trophimus (bu mezar taşını) babası Callicleas'ın hatırası için (yaptırdı).

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: KMS 46

LEVHA NO: 17

ENVANTER/IAS NO: 11.2.04 / -

TİP: Tip 1-B (Salkımlı Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 76 cm G: 33 cm Der: 15 cm

RENK/ MATERYAL: 10 YR 8/2 Soluk Kahverengi - Kireçtaşı

TANIM: Tam formuna yakın durumdadır. Tepe ve sol akroter kırıktır. Kaidenin her iki köşesinde kırıklar mevcuttur.

TARİH: M.S. 150-160

YAZIT:

CYNTPO

ΦOCABAC

KANT ΨTE

KNΨMNHC

MNHMHC

XARIN

ÇEVİRİ: Syntrophus (bu mezar taşını) evladı Abascantus'un hatırası için (yaptırdı).

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: KMS 47

LEVHA NO: 17

ENVANTER/IAS NO: Etütlük Eser / -

TİP: Tip 1-A (Sade Girlandlı Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 40 cm G: 42 cm D: 20.5 cm

RENK/ MATERYAL: 10 YR 8/2 Grimsi Turuncu Pembe / Kireçtasi

TANIM: Stel gövdenin orta kısmında girlandın hemen altından çapraz şekilde kırıktır. Yalnızca alınlığın bulunduğu üst bölümü korunmuştur. Tepe noktasındaki akroter korunmamıştır.

TARİH: M.S. 200-230

YAZIT: -

ÇEVİRİ:-

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: KMS 48

LEVHA NO: 18

ENVANTER/IAS NO: Etütlük Eser / -

TİP: -

ÖLÇÜLERİ: Y: 77 cm G: 38 cm D: 18 cm

RENK/ MATERYAL: 5 YR 8/1 Pembemsi Gri / Kireçtaşı

TANIM: Stel gövdenin orta kısmında girlandın hemen altından çapraz şekilde kırıktır. Yalnızca alınlığın bulunduğu üst bölümünün sağda kalan tarafı korunmuştur. Tepe akroteri dışında her iki yanda yer alan akroterler kırıktır.

TARİH: M.S. 200-230

YAZIT: -

ÇEVİRİ: -

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: KMS 49

LEVHA NO: 18

ENVANTER/IAS NO: 17.8.02 / -

TİP: Tip 1-A (Sade Girlandlı Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 76.5 cm G: 38 cm D: 16 cm

RENK/ MATERYAL: 2.5 Y 8/3 Soluk Sarı - Kireçtaşı

TANIM: Stelin alınlığında yer alan akroterler tahrip olmuş ve orta kısmına yakın bir bölgeden ikiye çapraz bir biçimde bölünmüştür.

TARİH: M.S. 200-230

YAZIT:

Διομή-
δης καὶ
Θεόπον-
πος μη-
τρὶ Τατι
μνήμης
χάριν

ÇEVİRİ: Diomedes ve Theoponpos, anneleri Tatis'in hatırasına (bu mezar taşını yaptırdılar).

KAYNAKÇA: Aytaçlar, a.g.m., 232-233, Fig. 20.

KATALOG NO: KMS 50

LEVHA NO: 18

ENVANTER/IAS NO: Etütlük Eser / -

TİP: Tip 2-A (Büst Figürlü Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 173 cm G: 60 cm D: 22.5 cm

RENK/ MATERYAL: 5 YR 8/1 Pembemsi Gri / Kireçtaşı

TANIM: Stel Girlandın hemen alt kısmında çapraz bir şekilde kırıktır. Sağ plasterin tepe noktası, alınlığın sağ tarafı ve kaidesi korunmamıştır.

TARİH: M.S. 170-190

YAZIT:

Τατεις Καλλι-
μάχῳ τῷ ἀνδρὶ
αὐτῆς καὶ ἑαυτῇ
ζῶσα μετὰ καὶ
τῶν κληρονόμων
ἀνέστησεν

ÇEVİRİ: Tateis (bu mezar taşını) kocası Kallimakhos ve hayattayken kendisi için mirasçıları ile birlikte diktirdi.

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: KMS 51

LEVHA NO: 18

ENVANTER/IAS NO: Etütlük Eser / -

TİP: Tip 1-B (Salkımlı Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 56 cm G: 31 cm D: 18.5 cm

RENK/ MATERYAL: 5 Y 8/1 Sarımsı Gri / Kireçtaşı

TANIM: Alınlık ve her iki yandaki plasterlerin üst kısımları kırıktır. Alınlığın altında yer alan girlandın orta noktası korunmuştur. Kaidenin ve sol plasterin kesiştiği köşe kırıktır.

TARİH: M.S. 160-180

YAZIT:

Μέμνων
Καλλιμά-
χου Χαρι-
τίῳ θρε-
πτῆ μνή-
μης χάριν

ÇEVİRİ: Kallimakhos'un oğlu Memnon (bu mezar taşını) beslemesi Kharition'un hatırası için (yaptırdı).

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: KMS 52

LEVHA NO: 19

ENVANTER/IAS NO: Etütlük Eser / -

TİP: Tip 3- Yazıtlı - Bezemesiz Mezar Stelleri

ÖLÇÜLERİ: Y: 47.5 cm G: 42 cm D: 17 cm

RENK/ MATERYAL: 5 Y 8/1 Sarımsı Gri / Kireçtaşı

TANIM: Alınlık kısmı korunmamıştır. Sağ plasterin üst kısmı ve kaidenin sağ bölümünde kırık mevcuttur.

TARİH: M.S. 2.-4. yüzyıl

YAZIT:

Νεικόστρατος
Μητροδώρῳ
τῷ ἰδίῳ υἱῷ μνή-
μης χάριν

ÇEVİRİ: Neikostratos (bu mezar taşını) oğlu Metrodoros'un hatırasına (yaptırdı).

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: KMS 53

LEVHA NO: 19

ENVANTER/IAS NO: Etütlük Eser / -

TİP: -

ÖLÇÜLERİ: Y: 48.5 cm.; G: 38 cm.; D: 17 cm

RENK/ MATERYAL: 5 Y 8/1 Sarımsı Gri / Kireçtaşı

TANIM: Alınlık Korunmamıştır. Kaidenin sağ köşesinde kırık mevcuttur.

TARİH: M.S. 2.-4. yüzyıl

YAZIT:

[μ]νήμης

χάριν

ÇEVİRİ: ------- Hatırası için.

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: KMS 54

LEVHA NO: 19

ENVANTER/IAS NO: Etütlük Eser / -

TİP: Tip 2-A (Büst Figürlü Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 46 cm G: 32.5 cm D: 22.5 cm

RENK/ MATERYAL: 5 YR 8/1 Pembemsi Gri / Kireçtaşı

TANIM: Alınlıkta yer alan akroterler dışında tam formunda korunmuştur. Stelin tamamında deformasyon gözlemlenmektedir.

TARİH: M.S. 2.-3. yüzyıl

YAZIT:

ΚΛΛΙΜΑΧΟC

ΕΡΜΟΓΕΝΟΥC

ΤΟ...CΓΟΝCΥCΙ

ΚΑΝΙΨΜΝΗΜ

ΗCΧΑΡΙΝ

ÇEVİRİ: Hermogenes'in oğlu Kalimakhos (bu steli) ailesinin (anısına diktirdi).

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: SMS 1

LEVHA NO: 20

ENVANTER/IAS NO: - / IAS 58_MS_1

TİP: Tip 1-B (Salkımlı Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 71 cm G: 32 cm D: 20.5 cm

RENK/ MATERYAL: 5 Y 8/1 Sarımsı Gri / Mermer

TANIM: Orta kısmından kırık ve iki parça halindedir. Alınlığın üst kısmındaki akroter kırılmıştır. Üzüm salkımı motifimi deforme olmuştur.

TARİH: M.S. 180-190

YAZIT:

Πρῖμα
Σωσθέ-
νους
Ἀσκλη-
πιάδῃ
μνῆς
χάριν.

ÇEVİRİ: Sosthenes'in kızı Prima (bu mezar taşını) Asklepiades'in hatırası için (yaptırdı).

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: SMS 2

LEVHA NO: 20

ENVANTER/IAS NO: - / IAS 58_MS _2

TİP: -

ÖLÇÜLERİ: Y: 39 cm G: 40 cm D: 29 cm

RENK/ MATERYAL: N8 Çok Açık Gri / Mermer

TANIM: Gövde orta kısmından kırık ve alınlık kısmı mevcut değildir. Sağ plaster ve sol alt kısmında kırıklar bulunmaktadır.

TARİH: M.S. 2.-4. yüzyıl

YAZIT:

[- - - - - - -]
[- -]ỌΛΕΙΣ *folium*
vacat

ÇEVİRİ: (.....) oleis...

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: SMS 3

LEVHA NO: 20

ENVANTER/IAS NO: - / IAS 58_MS _3

TİP: Tip 2-A (Büst Figürlü Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 123 cm G: 42 cm D:-

RENK/ MATERYAL: 10 YR 8/2 Çok Açık Turuncu / Mermer

TANIM:. Alınlık bölümü kırık ve korunmamıştır. Sağ plasterde küçük kırıklar mevcuttur. Figür deforme olduğundan ayrıntılar belirsizdir. Duvarda devşirme malzeme olarak kullanılmıştır.

TARİH: M.S. 2.-3. yüzyıl

YAZIT:

Τατια ν
Ἰούλλῳ
ἀνδρὶ μνή-
μης χάριν.

ÇEVİRİ: Tatia kocası Ioullos'un hatırasına (bu mezar taşını yaptırdı).

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: SMS 4

LEVHA NO: 21

ENVANTER/IAS NO: **-** / IAS 58_MS _4

TİP: Tip 4 (Kalkan Motifli Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 81 cm G: 53.5-54 cm D:-

RENK/ MATERYAL: 5 YR 8/1 Sarımsı Gri / Mermer

TANIM:. Alınlığın üst kısmı kırıktır. Kalkan Motifi kısmen deforme olmuştur. Duvarda devşirme malzeme olarak kullanılmıştır.

TARİH: M.S. 2.-4. yüzyıl

YAZIT:

Μ(ᾶρκος) · Αὐρήλιος Δη- *ν*
μητριᾶνὸς υἱὸς
[- - - - - - - - - - -]

ÇEVİRİ: Oğlu marcus aurelius demetrianos...

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: SMS 5

LEVHA NO: 21

ENVANTER/IAS NO: - / IAS 58_MS_5

TİP: Tip 4 (Kalkan Motifli Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 73 cm G: 51 cm D:-

RENK/ MATERYAL: 5 YR 8/1 Sarımsı Gri / Mermer

TANIM: Stelin yalnızca kalkan motifinin bulunduğu gövde bölümü korunagelmiştir. Kalkan motifinin orta noktasında çukur biçiminde bir kırık mevcuttur. Kalkan üzerinde yer alan bezeme kısmen deforme olmuştur. Duvarda devşirme malzeme olarak kullanılmıştır.

TARİH: M.S. 2.-3. yüzyıl

YAZIT: -

ÇEVİRİ: -

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: SMS 6

LEVHA NO: 21

ENVANTER/IAS NO: - / IAS 59_MS _1

TİP: -

ÖLÇÜLERİ: Y: 60 cm G: 17.5 cm D:-

RENK/ MATERYAL: 10 YR 8/2 Çok Soluk Turuncu / Mermer

TANIM: Stelin yalnızca sol plasterinin üst kısmı ve alınlığın sol üst bölümü korunmuştur.

TARİH: M.S. 2. yüzyıl

YAZIT: -

ÇEVİRİ: -

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: SMS 7

LEVHA NO: 21

ENVANTER/IAS NO: - / IAS 60_MS _1

TİP: Tip 1-B (Salkımlı Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 35 cm G: 28 cm D:-

RENK/ MATERYAL: 10 YR 8/2 Çok Soluk Turuncu - Kireçtaşı

TANIM: Gövde kısmından kırık olan stelin kaidenin yer aldığı bölümü korunmuştur. Üzerinde betimlenen el figürlerinde kırıklar mevcuttur. Girland motifi deformasyona uğramıştır.

TARİH: M.S. 2.-3. yüzyıl

YAZIT:

Ἑρμᾶς
θυγατρὶ
μνήμης
χάριν.

ÇEVİRİ: Hermas kızının hatırasına (bu mezar taşını yaptırdı).

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: TMS 1

LEVHA NO: 23

ENVANTER/IAS NO: 13.8.02 / -

TİP: Tip 2-B (Tam Figürlü Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 114 cm G: 58 cm D: 48 cm

RENK/ MATERYAL: 2.5Y 8/2 Soluk sari / Kireçtaşı

TANIM: Stelin alınlık kısmında yer alan akroterler kırıktır. Kaidenin her iki köşesinde kırıklar mevcuttur. Stelin tamamı deformasyona uğramıştır.

TARİH: M.S. 2.-3. yüzyıl

YAZIT:

[-------]ΡΟΛΛΟΥ[..]ΕΙ[-------]

[-------] συνβίῳΑὐ[---]ου.

ÇEVİRİ: ..... karısı için …….....

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: TMS 2

LEVHA NO: 24

ENVANTER/IAS NO: - / IAS 2008 - 1

TİP: Tip 2-B (Tam Figürlü Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 99 cm G: 61.5 cm D: 45 cm

RENK/ MATERYAL: 7.5 YR 8.5/1 Beyaz / Kireçtaşı

TANIM: Alınlıkta yer alan akroterler ve stelin kaide kısımlarında kırıklar mevcuttur.

TARİH: M.S. 2.-3. yüzyıl

YAZIT:

Αὐρ(ήλιος) Ἀσκληπιάδης Ἀνδρονίκο<υ> [τοῖς]
ἰδίοις τέκνοις Α<ὐ>ξάνοντι καὶ Ζω[- - -],

Below architrave, above the 6 figures:
καὶ {Ε} αὐτοῖς καὶ τοῖς τέκνοις
μνήμης ν χάριν.

Below the 2 figures to the left:
Αὐξάνων
τὸ καλὸν
τ̲έ̣κ̣νον.

[ὃ]ς ἂν τοῦτῳ τῷ μνημ̣[είῳ]
[β]λαβερὰν χῖρα π̣ρ̣ο̣ϕ̣[ξξι],

Below moulding, above two figures in a boat:
ἔξξι χῆρον βίον, οἶκον
ἔριμον.

ÇEVİRİ: (Bu mezarı) Aurelius Asklepiades Andronikos kendi çocukları Auksanon'un ve .....'nın, kendilerinin ve .....'nın hatırasına yaptırdı. Bu mezarla ..... yaşamını .....

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: TMS 3

LEVHA NO: 24

ENVANTER/IAS NO: - / IAS 2008 - 2

TİP: Tip 2-B (Tam Figürlü Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 65 cm G: 47.5 cm D: 17.5 cm

RENK/ MATERYAL: 10 YR 8/2 Very Pale Orange / Kireçtaşı

TANIM: Gövdenin orta kısmından kırık olan stelin akroterin ve figürün bulunduğu üst kısmı korunmuştur. Stelin tamamında deformasyon olduğu görülmektedir. Alınlığa ait akroterler kırıktır ve alınlığın üst kısmı tahrip olmuştur.

TARİH: M.S. 2.-3. yüzyıl

YAZIT:

Αὐρ(ήλιος) · Δοῦλος κὲ Ἀὐξ-
άνουσα · θυγατρὶ Τάτᾳ.
[Α]ὐρ(ήλιος) · Δημήτριος τῇ εἰδίᾳ γυνεκὶ
μνήμης χάριν.

ÇEVİRİ: (Bu mezarı), Menneas'ın oğlu Aurelius Dulus ve Auxanusa, kızları Tata'nın; Aurelius Demetrius (ise), kendi karısının hatırasına (yaptırdı).

KAYNAKÇA: Coşkun Abuagla, 2012, s. 347-348, Kat. No. T11.

KATALOG NO: TMS 4

LEVHA NO: 24

ENVANTER/IAS NO: - / IAS 2008 - 3

TİP: Tip 2-B (Tam Figürlü Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 100 cm G: 53 cm D: 51 cm

RENK/ MATERYAL: 10 YR 8/1 Beyaz / Kireçtaşı

TANIM: Alınlığın en üst kısmında yer alan akroter dışında tam formunda korunmuştur. Stel üzerinde betimlenen figürler deforme olmuştur.

TARİH: M.S. 2.-3. yüzyıl

YAZIT:

[Z]ωτικὸς Ἀσκληπιάδου, Τατεις
ἀδελφὴ εἰδίῳ ἀδελφῷ Ἀσκλη-
πιάδῃ μνήμης χάριν.

ÇEVİRİ: (Bu mezar taşını), Asklepiades'in oğlu Zoticus (ve) kız kardeşi Tateis, kendi erkek kardeşleri Asclepiades'in hatırasına (yaptırdılar).

KAYNAKÇA: Coşkun Abuagla, 2012, s. 345-346, Kat. No. T10.

KATALOG NO: AMS 1

LEVHA NO: 22

ENVANTER/IAS NO: A-2005-6 (1.6.07) / -

TİP: Tip 1-B (Salkımlı Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 129 cm G: 57 cm D: 25 cm

RENK/ MATERYAL: 7.5 YR 8/2 Pembemsi Beyaz / Kireçtaşı

TANIM: Stelin alınlığında yer alan akroterler tahrip olmuş durumdadır. Orta kısımda karşılıklı duran üzüm salkımları ise detayları anlaşılayamacak kadar tahrip olmuştur.

TARİH: M.S. 2. yüzyıl

YAZIT:

Ἰούλιος
2 Ἄραψ καὶ Θρέπτη
Ῥεπεντείνῳ τῷ
4 τέκνῳ μνήμης
χάριν.

ÇEVİRİ: Iulius Araps ve Threpte, (bu mezarı) oğulları Repentinus'un hatırasına (yaptırdılar).

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: AMS 2

LEVHA NO: 22

ENVANTER/IAS NO: A-2005-21 / -

TİP: Tip 3- Yazıtlı - Bezemesiz Mezar Stelleri

ÖLÇÜLERİ: Y: 102 cm G: 39.5 cm D: 36 cm

RENK/ MATERYAL: 7.5 YR 8.5/1 Beyaz / Kireçtaşı

TANIM: Stelin üst kısmında bulunan akroterlerin tamamı kırıktır. Alınlığın merkezinde yer alan bezeme tahribata uğramıştır.

TARİH: M.S. 2.-3. yüzyıl

YAZIT:

Μένανδρος
2 Κορνούτας
ὁ καὶ Αὐξάνων
4 τοῖς ἰδίοις
ζῶν
6 Βαβει Ἑρμο-
γένους ἰδί-
8 ᾳ γυναικὶ μνή-
μης χάριν.

ÇEVİRİ: Soterichus'un oğlu Metrodorus, doğumu bakımından (ise) Alexander'in (oğlu olan Metrodorus) Mennaius'un kızı, çok sevgili kendi karısı Tata'nın hatırası için, II. Metrodorus (ise) kendi annesinin hatırasına (bu mezarı yaptırdı).

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: AMS 3

LEVHA NO: 23

ENVANTER/IAS NO: A-2005-37 / -

TİP: -

ÖLÇÜLERİ: Y: 65 cm G: 39 cm D: 20 cm

RENK/ MATERYAL: 7.5 YR 9.5/1 Beyaz / Mermer

TANIM: Stel orta kısmına yakın bir bölgeden kırılmış durumdadır. Plasterlerin bitiş hizasında bir oyuk bulunmaktadır.

TARİH: M.S. 180- 230

YAZIT:

Δαμᾶς Διογέ-
2 νους καὶ Βαβείς
Ἐπικτήτου τέκνῳ
4 μνήμης
χάριν.

ÇEVİRİ: Diogenes'in oğlu Damas ve Epictetus'un kızı Babeis (bu mezarı) evladının hatırasına (yaptırdılar).

KAYNAKÇA: -

KATALOG NO: AMS 4

LEVHA NO: 23

ENVANTER/IAS NO: A-2005-5 (1.5.07) / -

TİP: Tip 2-A (Büst Figürlü Steller)

ÖLÇÜLERİ: Y: 116 cm G: 43 cm D: 21 cm

RENK/ MATERYAL: 10 YR 8.5/1 Beyaz / Kireçtaşı

TANIM: Stelin alınlığında yer alan akroterler deforme olmuş durumdadır. Kaide kısmında kırıklar mevcuttur. Tam formunu korumuştur.

TARİH: M.S. 2.-3. yüzyıl

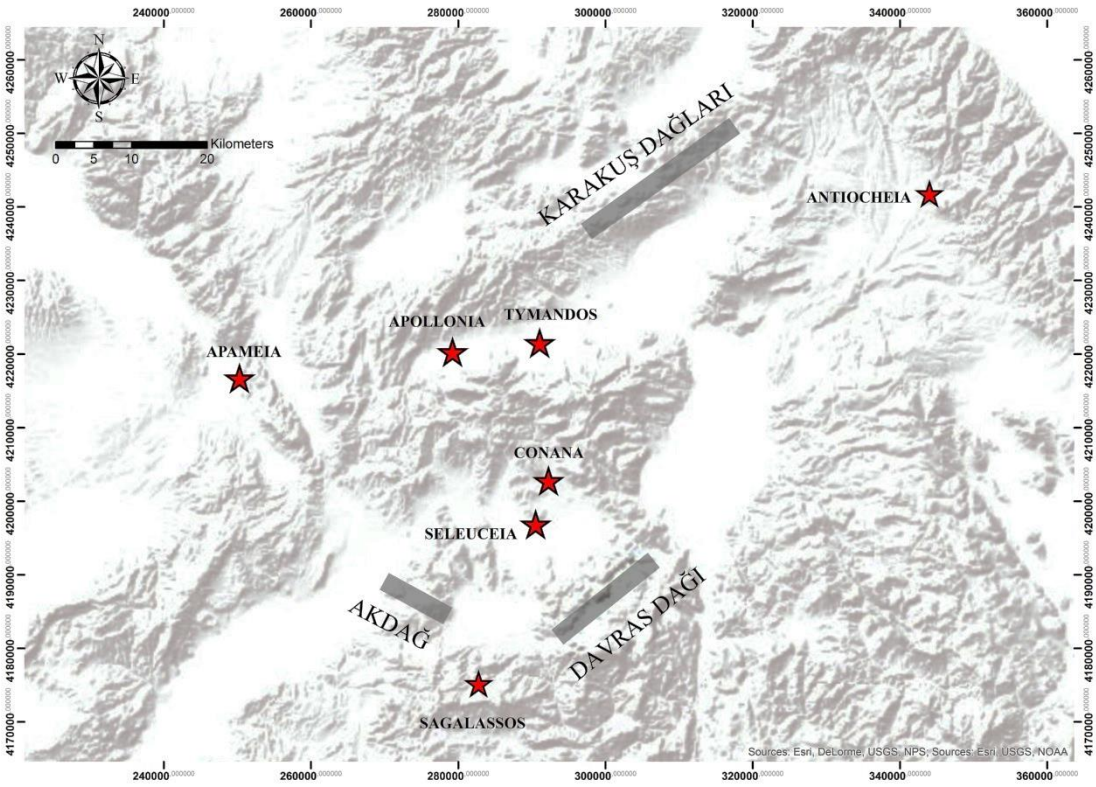
YAZIT:

Μένανδρος
2 Κορνούτας
ὁ καὶ Αὐξάνων
4 τοῖς ἰδίοις
ζῶν
6 Βαβει Ἑρμο-
γένους ἰδί-
8 ᾳ γυναικὶ μνή-
μης χάριν.

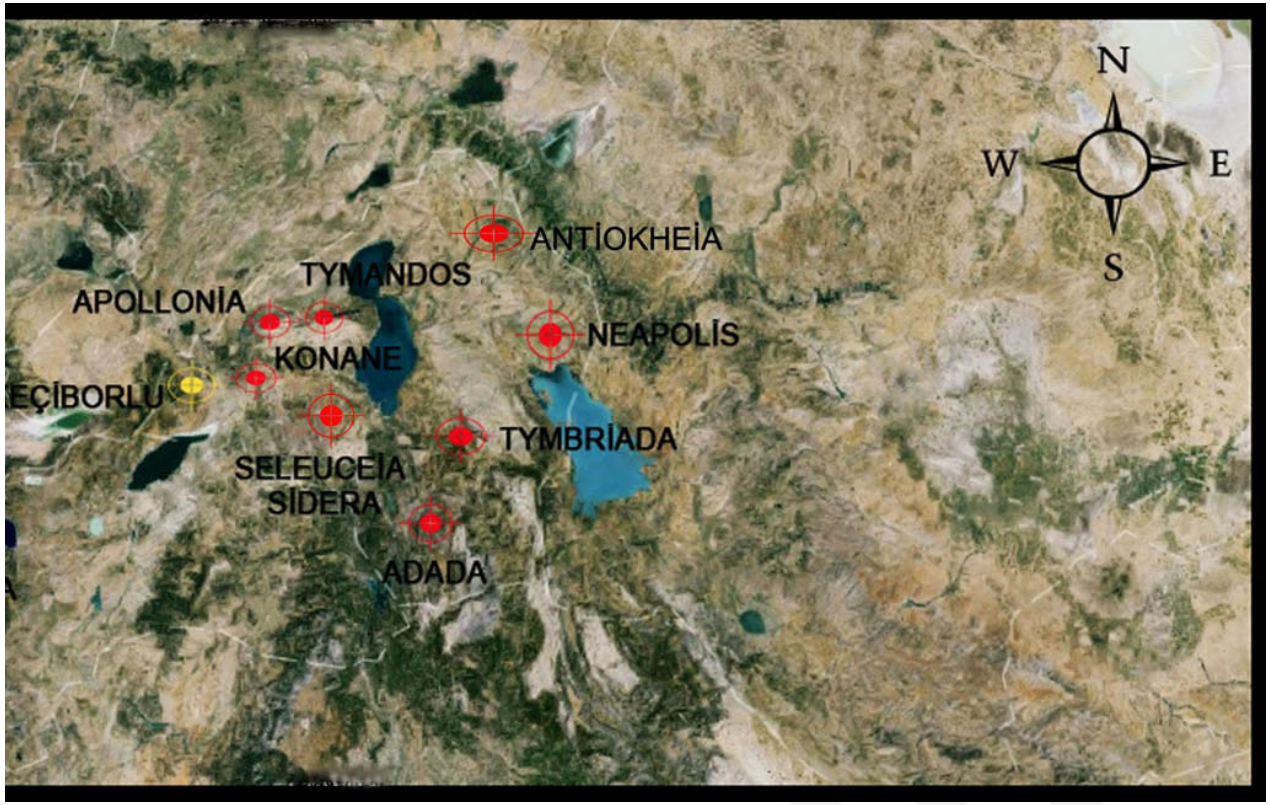
ÇEVİRİ: Menandros (ve) Auksanon olarak da bilinen Cornutas, (bu mezar taşını) hayattayken kendileri için ve Hermogenes'in kızı kendi karısı Babeis'in hatırasına (yaptırdılar).

KAYNAKÇA: -

HARİTALAR

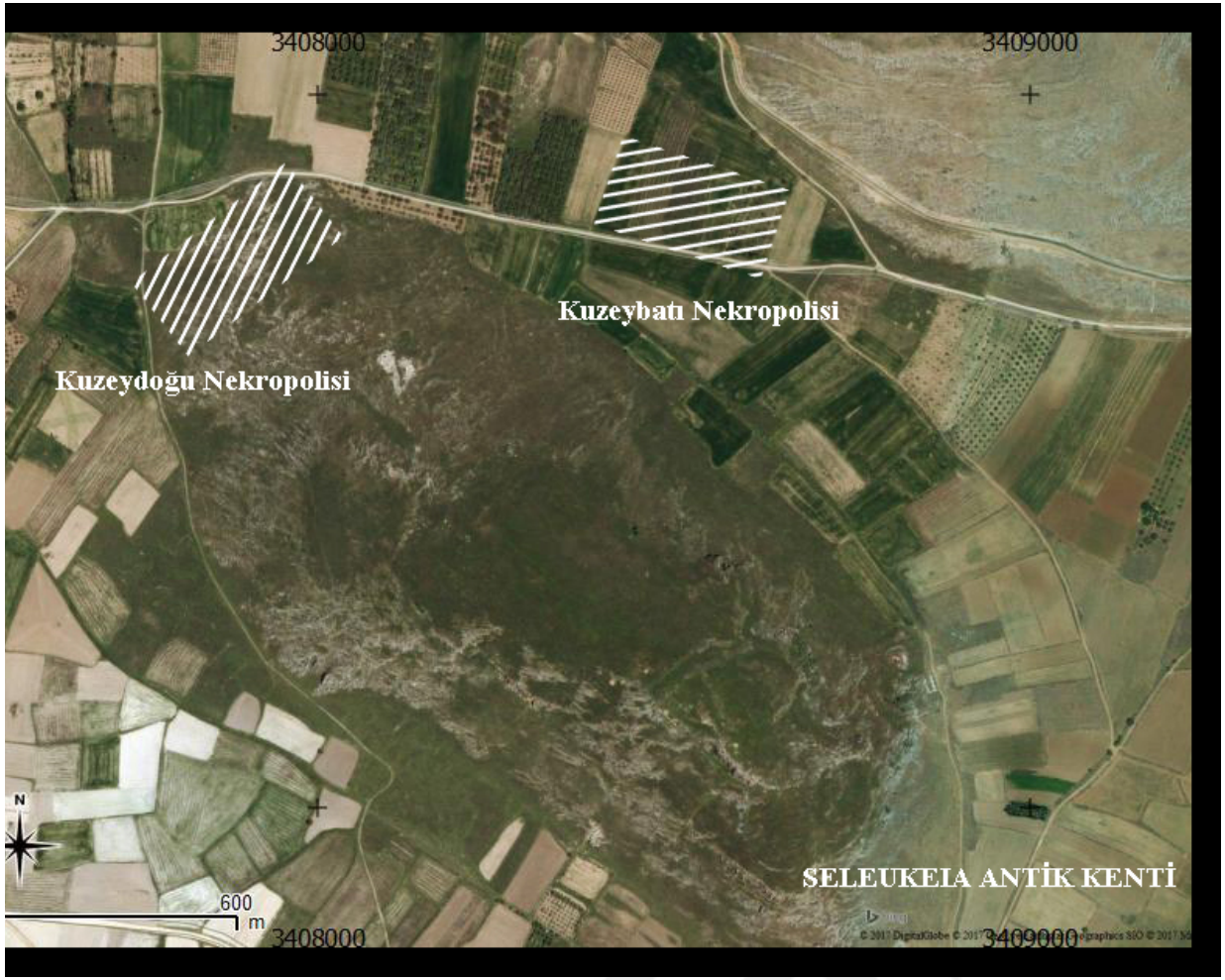
Harita 1: Kuzeybatı Pisidia Bölgesi

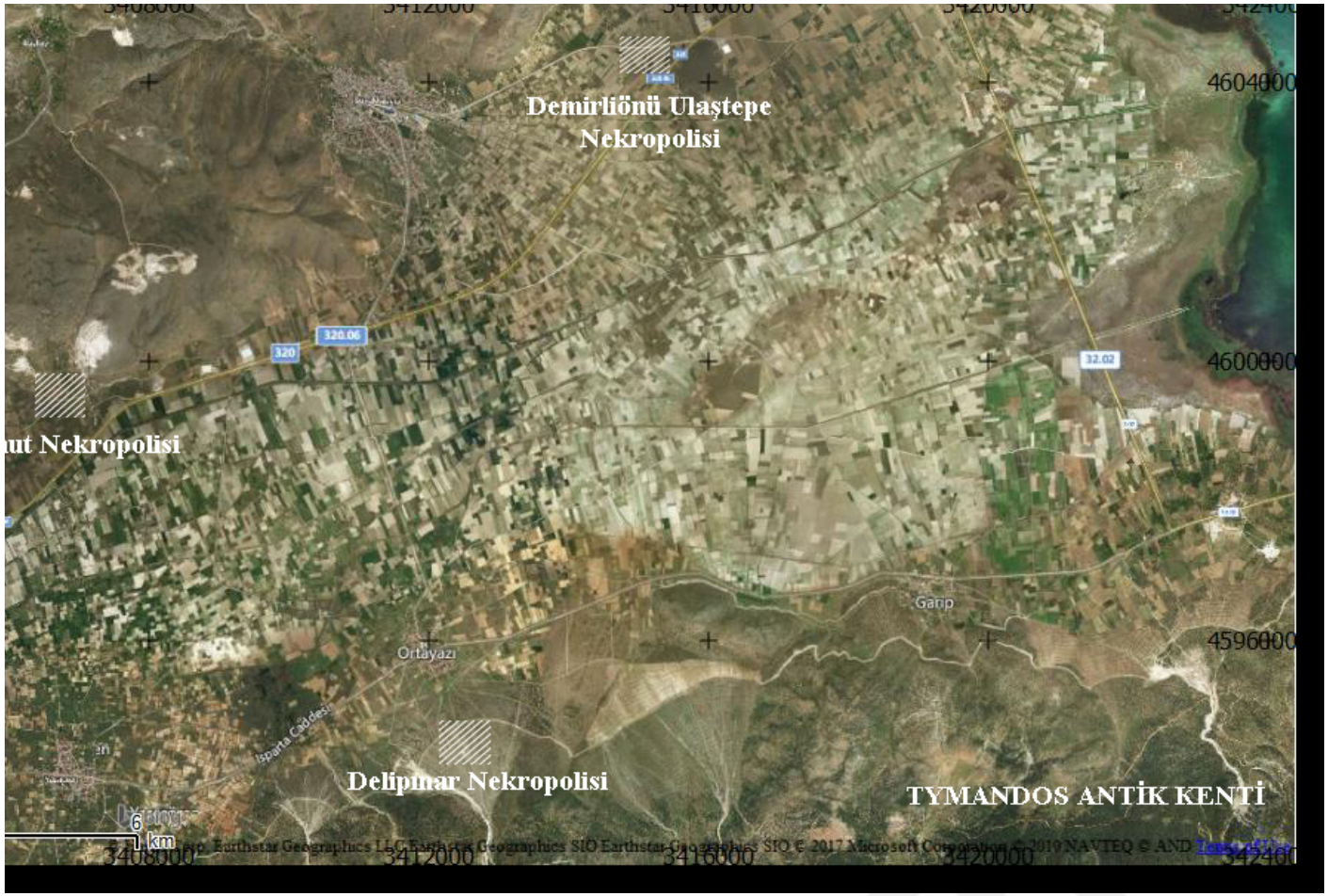
Harita 2: Pisidia Bölgesi Alınlıklı Mezar Stelleri Dağılımı

Harita 3: Konana Antik Kenti Nekropolis Alanları

Harita 4: Seleukeia Antik Kenti Nekropolis Alanları

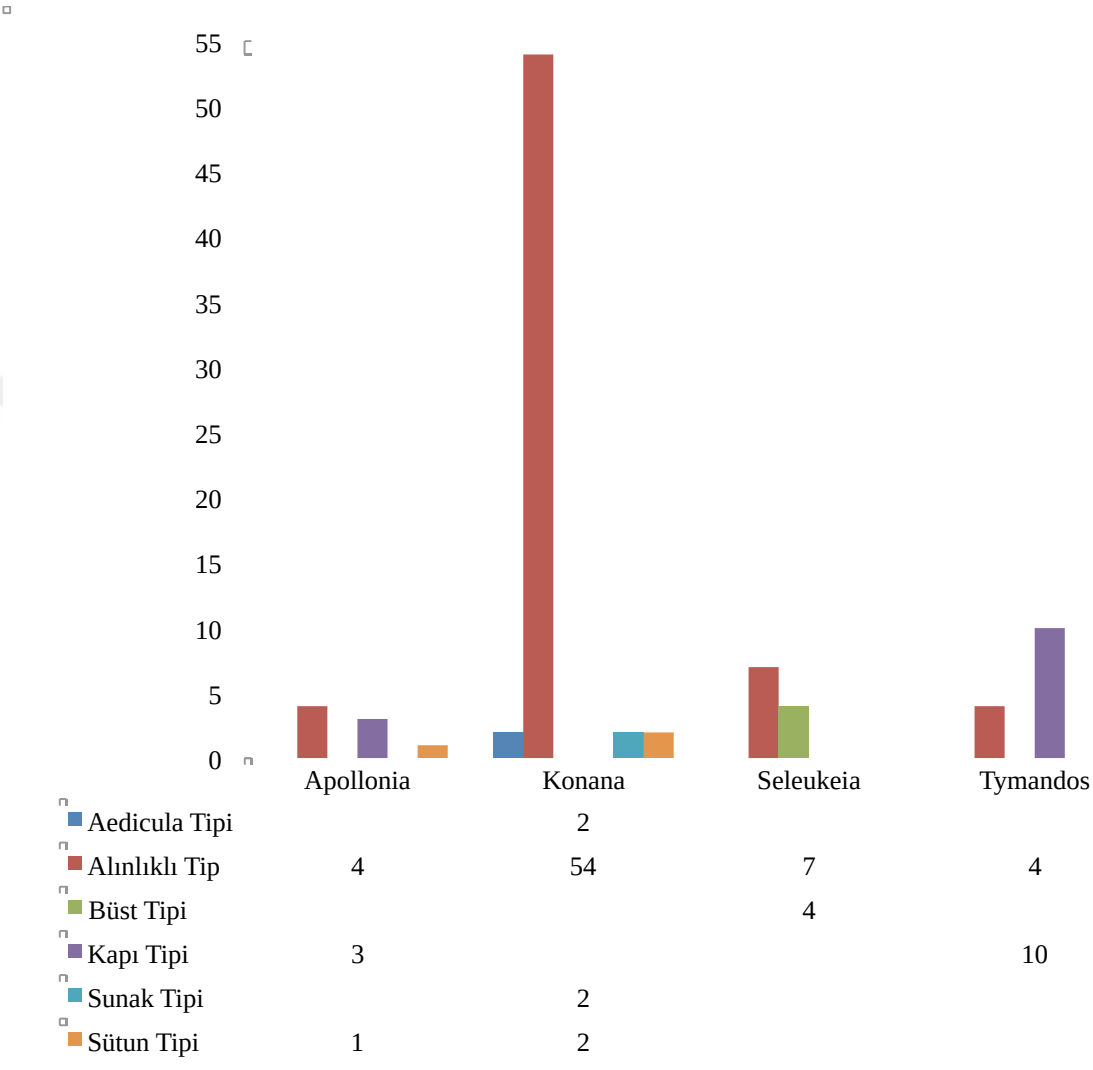

Harita 5: Tymandos Antik Kenti Nekropolis Alanları

Harita 6: Apollonia Antik Kenti Nekropolis Alanları

GRAFİKLER

Grafik 1: Kuzeybatı Pisidia Bölgesi Mezar Stelleri Sayısal Dağılımı

LEVHALAR

LEVHA 1

Kat. No. KMS 1

Kat. No. KMS 2

LEVHA 2

Kat. No. KMS 3

Kat. No. KMS 4

LEVHA 3

Kat. No. KMS 5

Kat. No. KMS 6

LEVHA 4

Kat. No. KMS 7

Kat. No. KMS 8

LEVHA 5

Kat. No. KMS 9

Kat. No. KMS 10

LEVHA 6

Kat. No. KMS 11

Kat. No. KMS 12

LEVHA 7

Kat. No. KMS 13

Kat. No. KMS 14

LEVHA 8

Kat. No. KMS 15

Kat. No. KMS 16

LEVHA 9

Kat. No. KMS 17

Kat. No. KMS 18

LEVHA 10

Kat. No. KMS 19

Kat. No. KMS 20

LEVHA 11

Kat. No. KMS 21

Kat. No. KMS 22

LEVHA 12

Kat. No. KMS 23

Kat. No. KMS 24

Kat. No. KMS 25

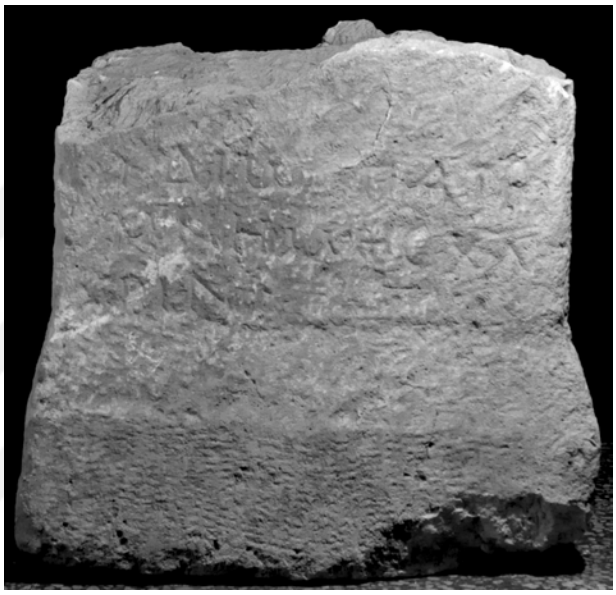

Kat. No. KMS 26

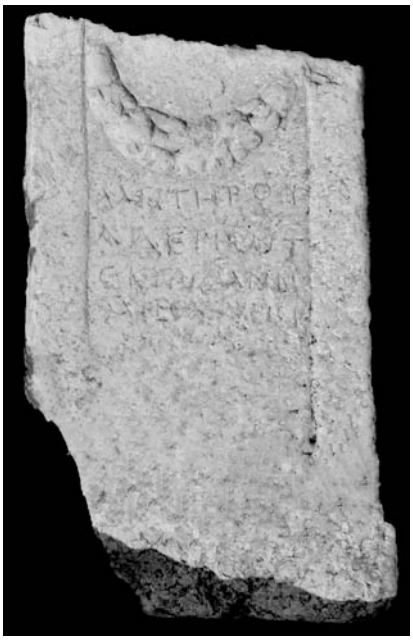
LEVHA 13

Kat. No. KMS 27

Kat. No. KMS 28

Kat. No. KMS 29

Kat. No. KMS 30

LEVHA 14

Kat. No. KMS 31

Kat. No. KMS 32

Kat. No. KMS 33

Kat. No. KMS 34

LEVHA 15

Kat. No. KMS 35

Kat. No. KMS 36

Kat. No. KMS 37

Kat. No. KMS 38

Kat. No. KMS 39

LEVHA 16

Kat. No. KMS 40

Kat. No. KMS 41

Kat. No. KMS 42

Kat. No. KMS 43

LEVHA 17

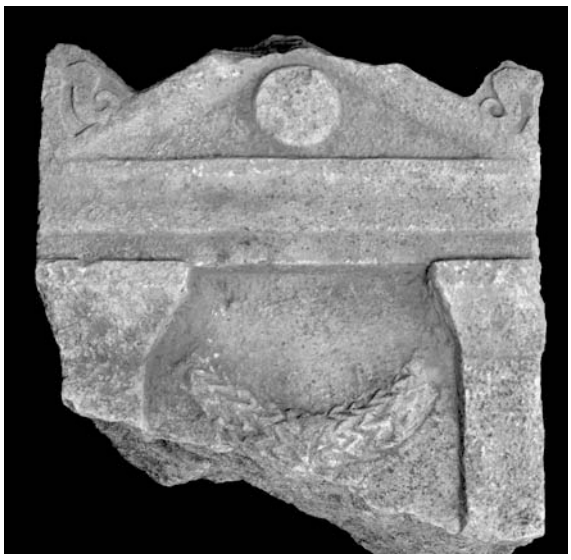
Kat. No. KMS 44

Kat. No. KMS 45

Kat. No. KMS 46

Kat. No. KMS 47

LEVHA 18

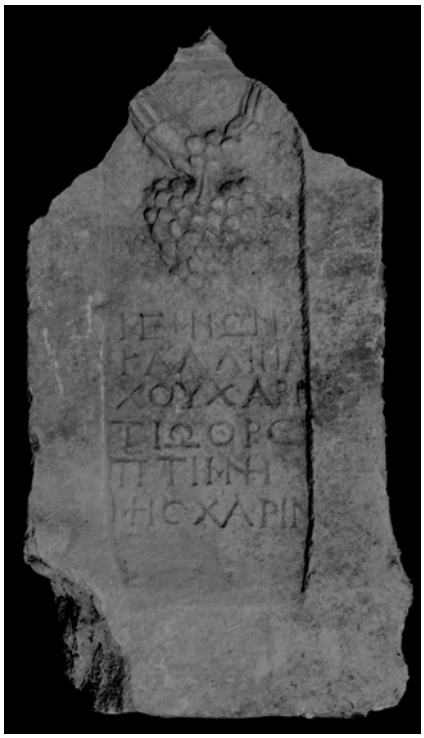
Kat. No. KMS 48

Kat. No. KMS 49

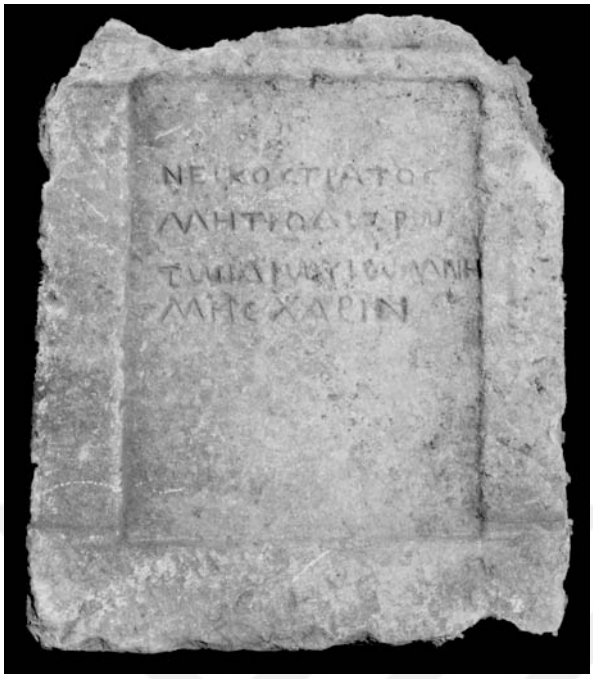

Kat. No. KMS 50

Kat. No. KMS 51

LEVHA 19

Kat. No. KMS 52

Kat. No. KMS 54

Kat. No. KMS 53

LEVHA 20

Kat. No. SMS 1

Kat. No. SMS 2

Kat. No. SMS 3

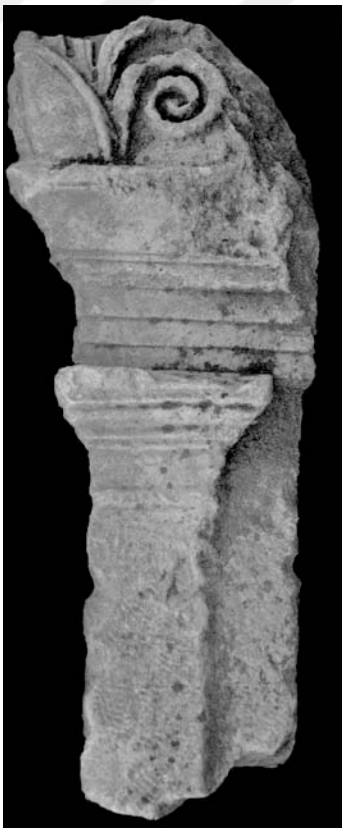
LEVHA 21

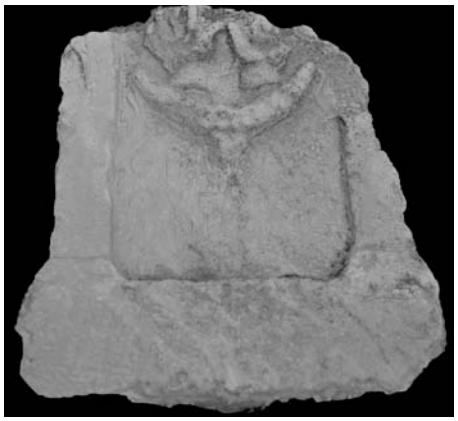
Kat. No. SMS 4

Kat. No. SMS 5

Kat. No. SMS 6

Kat. No. SMS 7

LEVHA 22

Kat. No. AMS 1

Kat. No. AMS 2

LEVHA 23

Kat. No. AMS 3

Kat. No. AMS 4

Kat. No. TMS 1

Kat. No. TMS 2

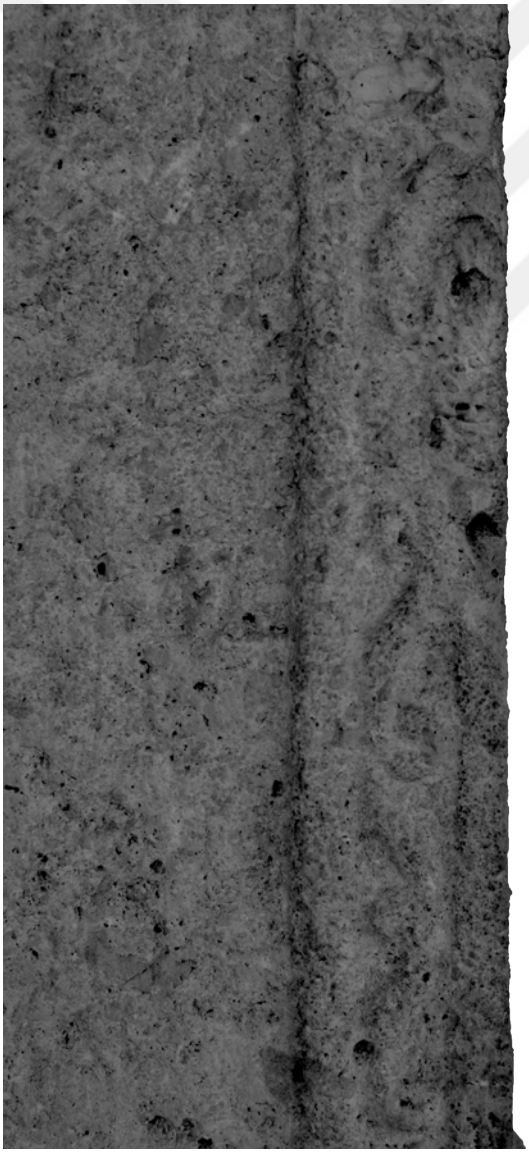

Kat. No. TMS 3

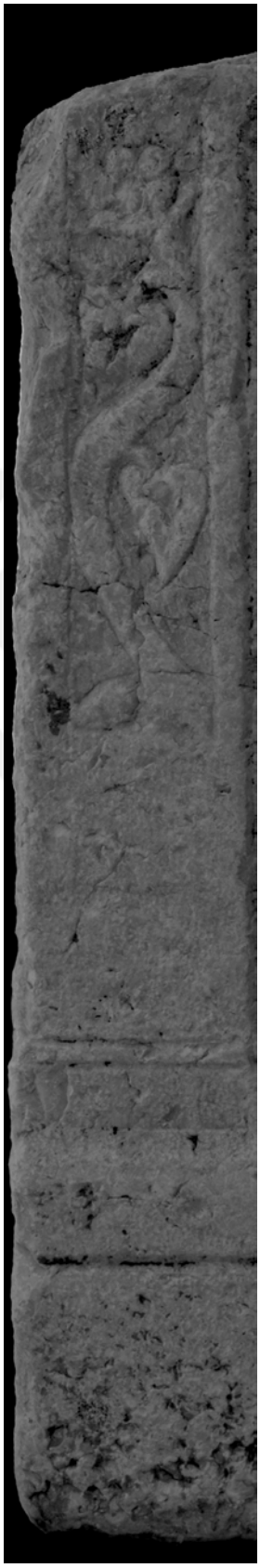

Kat. No. TMS 4

LEVHA 25

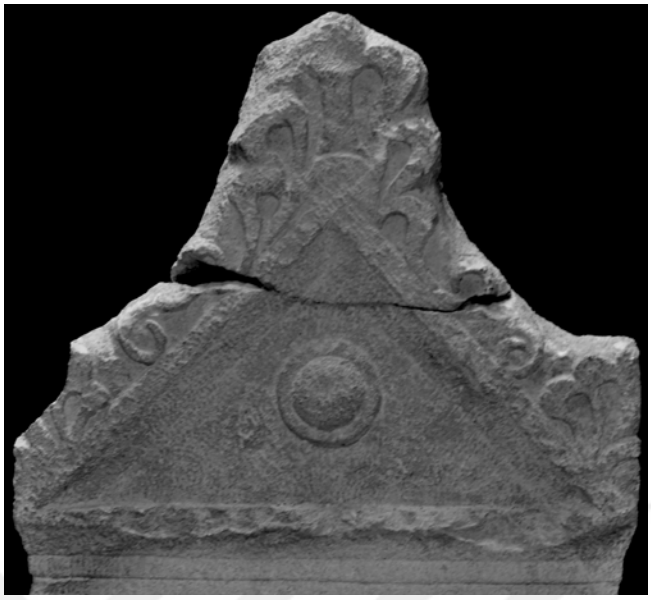

Kat. No. KMS 13 Detay

Kat. No. AMS 3 Detay

LEVHA 26

Kat. No. KMS 19 Alınlık Detay

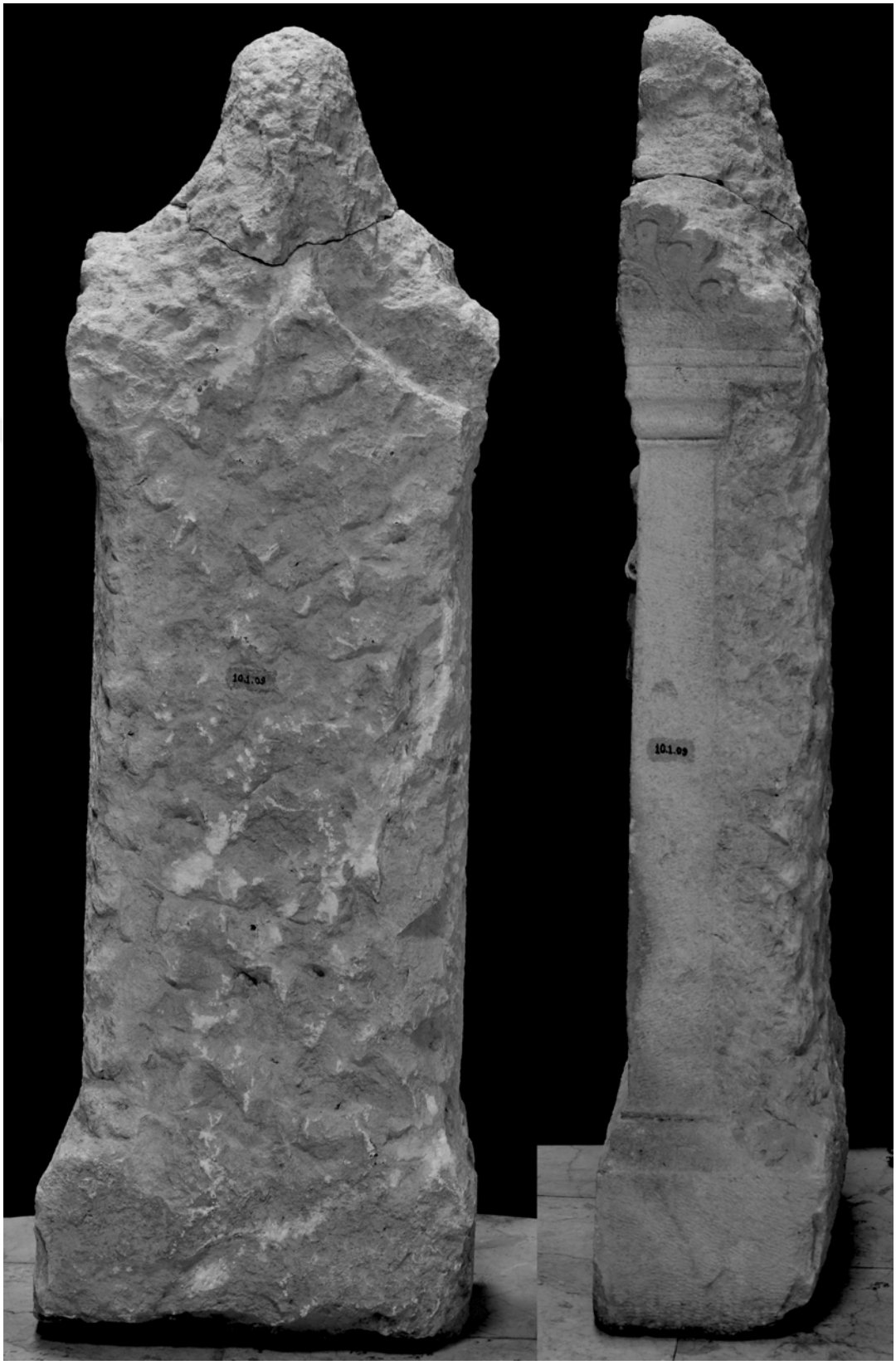

Kat. No. KMS 45 Disk Motifi Detay

Kat. No. KMS 46 Rozet Motifi Detay

LEVHA 27

Arka ve Yandan Görünüş Kat. No. KMS 19

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler :

Adı ve Soyadı : Çağatay ÇELİK

Doğum Yeri ve Yılı : Karabük / 1989

Medeni Hali : Bekar

Eğitim Durumu :

Lisans Öğrenimi : Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü (2008-2012).

Yüksek Lisans Öğrenimi : Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı (2013-2017).

Yabancı Dil(ler) ve Düzeyi :

1. İngilizce (C1)

2. Almanca (A2)

İş Deneyimi:

1. Isparta Arkeolojik Surveyi - 2009 - halen devam ediyor.

2. Panormos Survey - 2015 - 2017.

Bilimsel Yayınlar ve Çalışmalar :

l. Hürmüzlü, B., Adak, M., Çelik, Ç., (2015), "Adada Yüzey Araştırması 2014", *ANMED* 13, ss.140-143.

2. Hürmüzlü B., Hecebil U., Ayaşan M., Abuagla Coşkun A., Kaı Browne A., Kohlmeyer K., Çelik Ç., (2016), "Isparta Arkeoloji Surveyi 2014 Yılı Çalışmaları" *AST* 33, Cilt 1, ss. 529-546.

3. Hürmüzlü B., Ayaşan M., Çelik Ç., (2016), " 2015 Yılı Konane Antik Kenti Çalışmaları", *ANMED* 14, ss. 206-209.

4. Çelik Ç., Hürmüzlü B., ""Seleukeia Sidera Nekropolisi", Uluslararası Nilüfer Kültür Çalıştayları Serisi – I Nekropol ve Peyzaj: Uygulamalar, Yaklaşımlar Ve Öneriler, 2-3 Aralık 2016, Nilüfer/Bursa – Türkiye, Bildiri Sunumu.

5. Hürmüzlü B., Hecebil U., Çelik Ç., "Kuzeybatı Pisidia Bölgesinde Hellenistik ve Roma Dönemlerinde Koloni Kentleri ve Kırsal Yerleşmeler", Antik Dönemde Akdeniz'de Kırsal ve Kent Sempozyumu, 07 Nisan 2016, Mersin, Bildiri Sunumu.

6. Çelik Ç., “Kuzeybatı Pisidia Bölgesi (Seleukeia, Apollonia, Tymandos ve Konane) Alınlıklı ve Akroterli Mezar Stelleri”, Poster Sunumu, Süleyman Demirel Üniversitesi Arkeoloji Günleri, 17.05.2016.

7. TÜBİTAK Proje No. 113B071, “Genç Arkeologlar Kültür ve Sanat Atölyesi (Arkeo-Genç)”, Rehber, 2013-2014.

8. TÜBİTAK 4007, “ I. Isparta Bilim Şenliği”, Atölye Lideri, 2016.